

GWIDA GHALL-EDUKATURI FUQ IL-PEDAGOĠIJA U L-ASSESSJAR

L-UŻU TAL-APPROĊĊ LI JIFFOKA FUQ IL-KISBIET MIT-TAGHLIM

HOME ECONOMICS

LIVELLI **7** **8** **9** **10**

Learning
Outcomes
Framework

Learning Outcomes Framework

Dan id-dokument jagħmel parti mill-Proġett ESF1.228 bl-isem 'id-Disinn tal-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim, marbut mal-programmi ta' Tagħlim u Assessjar b'rabta mat-Taħriġ' implimentat fil-Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013, parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew tal-Unjoni Ewropea bir-rata ta' ko-finanzjament: 85% Fondi tal-UE; 15% Fondi Nazzjonali.

© Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni 2015

Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni,
Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol,
Triq l-Assedju l-Kbir, il-Furjana VLT 2000
Malta

Pubblikatur: Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni

L-ebda parti minn dan id-dokument ma tista' tiġi kkupjata jew preżentata bħala verżjoni uffiċjali, jew bħala dokument li ġie prodott b'affiljazzjoni jew approvat mid-DQSE.

Disinn Grafiku: Outlook Coop

II-Kontenut

L-Introzzjoni	5
1. II-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Sugġett	9
2. II-Pedagoġija	
A. II-Pedagoġija u l-prattiki għat-tagħlim	23
B. <i>L-embedding</i> fit-tagħlim tat-Temi Krosskurrikulari.....	26
Ċ. It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell	31
D. It-tagħlim ta' livelli differenti fl-istess sena	35
E. It-tagħlim ta' livell wieħed fuq sentejn	36
3. L-Assessjar	
A. Metodoloġiji li jassiguraw assessjar xieraq	38
B. Metodoloġiji ta' assessjar inklussiv	44
Ċ. Modi ta' assessjar ta' min joqgħod fuqhom u validi	46
D. L-Assessjar tat-Temi Krosskurrikulari	48
E. Ir-Rappurtaġġ tal-Progress.....	49
Ir-Referenzi	52
L-Appendiċi: It-Temi Krosskurrikulari	54

L-Introduzzjoni

Wara l-approvazzjoni tal-Qafas Nazzjonali tal-Kurrikulu (NCF) fl-2012, gie varat pjan ambizzjuż bil-għan li jpoġġi t-teorija fil-prattika. Mibni fuq il-Kurrikulu Minimu Nazzjonali (2000), dan jindirizza dawk in-nuqqasijiet li jeżistu fil-proċess tat-tagħlim f'Malta fejn l-enfasi qed iddur mit-tagħlim tas-sugġett għal fuq it-tagħlim tal-istudenti.

Il-qafas tal-Kurrikulu Minimu Nazzjonali ħadem fuq id-dokumenti marbuta ma' ċerta *policies* maħruġa mill-Kummissjoni Ewropea. Dawn kienu jinkludu l-*Key Competences for Lifelong learning – A European Reference Framework* (inkluż fl-anness tar-Rakkomandazzjonijiet; 2006/962/EC); l-*Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training* (ET 2020; 2009) u l-*Europe 2020 – A Strategy for Smart Sustainable and Inclusive Growth* (COM (2010) 2020) li kien kontinwazzjoni tal-*Lisbon Strategy for Growth and Jobs* (Memo 06/478/12 Dec 2006).

Fl-isfond tal-iżvilupp storiku Malti, u fuq il-bażi tal-kurrikulu u d-dokumentazzjoni tal-UE, l-NCF ifittex li jipprovdi direzzjoni strategika billi jirrazzjonalizza l-bidliet meħtieġa u l-implikazzjonijiet tagħhom fuq il-kontenut tas-settur/sugġett, il-pedagogiji u l-assessjar. L-NCF gie pprezentat b'perspettiva ta' tagħlim tul il-ħajja filwaqt li jiccelebra d-diversità billi jaħseb għall-istudenti kollha f'kull stadju tal-edukazzjoni tagħhom. Huwa għandu l-għan li jintroduci aktar ekwità u diċentralizzazzjoni fis-sistema nazzjonali. L-NCF ifittex li jipprezenta kurrikulu mingħajr kantunieri li jirrifletti tranżizzjoni mingħajr skossi, filwaqt li jkompli jibni u jestendi fuq il-pedamenti sodi tal-edukazzjoni bikrija. Fuq kollox, l-NCF għandu l-għan li jipprovdi edukazzjoni ta' kwalità għal kull student/a billi jnaqqas il-persentaġġ ta' persuni li jitolqu kmieni mill-iskola filwaqt li jhegġi għom ikomplu l-edukazzjoni oghla.

L-NCF ippropona *Learning Outcomes Framework* (LOF) bħala l-bażi għat-tagħlim u l-assessjar matul is-snin tal-edukazzjoni obbligatorja. L-għan tal-*Learning Outcomes Framework* huwa li jehles lill-iskejjel u lill-istudenti minn għarfien impost ċentralment b'sillabi li jiffukaw fuq l-għarfien impost, u jagħtihom aktar libertà sabiex jiżviluppaw programmi li jissodisfaw il-qafas tal-għarfien, l-attitudnijiet u r-riżultati mibnija fuq il-ħiliet li huma meqjusa bħala l-livelli edukattivi nazzjonali għall-istudenti kollha f'Malta. Għaldaqstant, l-LOF huwa maħsub sabiex eventwalment iwassal għal aktar awtonomija fil-kurrikulu tal-kulleġġi u l-iskejjel bil-għan li jindirizzaw aħjar il-bżonnijiet tat-tagħlim tal-istudenti tagħhom.

Numru ta' dokumenti lokali oħra li ġew ippubblikati f'dawn l-aħħar xhur ukoll kienu ta' kontribut għall-ħtieġa ta' approċċ li jiffoka fuq ir-riżultati tat-tagħlim fl-istrutturi edukattivi preżenti. B'mod partikolari, il-*Framework for the Education Strategy for Malta 2014-2024* (2014), l-*Istrategija Nazzjonali Tal-Litteriżmu Għal Kulhadd f'Malta u Għawdex 2014-2019* (2014), *A Strategic Plan for Early School Leaving in Malta 2014* (2014), *Education for All: Special Needs and Inclusive Education in Malta* (2014), *Malta National Lifelong Learning Strategy 2020* (2015) u r-*Respect for All Framework* (2014) kollha jiffokaw fuq il-ħtieġa li jiġu offruti opportunitajiet indaqs lill-istudenti kollha sabiex jiksbu riżultati edukattivi ma' tmiem l-edukazzjoni tagħhom u li jippermettulhom jieħdu sehem f'tagħlim tul il-ħajja, u b'hekk jitnaqqsu l-ħafna każijiet ta' studenti li jitolqu kmieni mill-iskola filwaqt li jiġi assigurat li l-istudenti kollha jiksbu l-ħiliet bażiċi fil-litteriżmu, fil-matematika, fix-xjenza u fit-teknoloġija.

Il-Proġett ESF 1.228 – *Design of Learning Outcomes Framework, Associated Learning and Assessment Programmes and Related Training* huwa maħsub li jwassal dan l-approċċ tal-*Learning Outcomes Framework* lill-edukaturi u l-partijiet ikkonċernati fl-edukazzjoni obbligatorja. Dan jindirizza l-iżvilupp olistiku tal-istudenti kollha u jiddefendi l-edukazzjoni ta' kwalità għal kulhadd bħala parti mill-istrategija koerenti għat-tagħlim tul il-ħajja li għandha l-għan li tassigura

li t-tfal kollha jkollhom l-opportunità jiksbu l-ħiliet u l-attitudnijiet meħtieġa sabiex ikunu ċittadini attivi tal-futur li jirnexxu fuq il-post tax-xogħol u fis-soċjetà irrispettivament mill-istat soċjo-ekonomiku, kulturali, razzjali, etniku, reliġjuż, tal-ġeneru u sesswali.

L-LOF ser jippermetti flessibilità fit-tagħlim u fil-programmi tat-tagħlim sabiex jiġu indirizzati b'zonnijiet speċifiċi filwaqt li nibnu fuq il-kwalitajiet fil-kuntest ta' komunitajiet tat-tagħlim f'kulleggi u skejjel differenti. Dan il-kunċett ta' flessibilità qed ikun inkoraġġit matul il-qafas kollu. Filwaqt li wieħed irid jirrikonoxxi l-fatturi li jmorru lil hinn mill-iskola li jaffettwaw ir-riżultati tal-istudenti, bħall-faqar u l-esklużjoni soċjali, l-LOF ifittex li jtejjeb l-esperjenzi tat-tagħlim tal-istudenti billi jinkoraġġixxi l-kreattività, il-litteriżmu kritiku, l-impreditorija u l-innovazzjoni f'kull livell. Dawn jippermettu li l-istudenti jilħqu l-potenzjal tagħhom billi jżewġu flimkien dak li jkunu tgħallmu mal-kuntesti personali tagħhom. B'riżultat ta' hekk, l-istudenti jitgħallmu jiżviluppaw attitudni pożittiva u apprezzament akbar lejn it-tagħlim.

Il-bidla minn kurrikulu bbażat fuq kontenut preskrittiv għal approċċ li jiffoka fuq ir-riżultati tat-tagħlim ser tħalli effett fuq il-programmi kollha fl-iskejjel u fuq l-eżamijiet barranin u l-assessjar mat-tmiem tal-edukazzjoni obbligatorja f'Malta.

L-LOF gie ddisinjat ukoll sabiex jilhaq l-erba' għanijiet edukattivi msemmija fl-*Education Strategy for Malta 2014 – 2024* (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2014), fosthom li:

- jitnaqqsu d-differenzi fir-riżultati edukattivi bejn is-subien u l-bniet u bejn studenti li jattendu skejjel differenti, jitnaqqas in-numru ta' studenti li jmorru ħażin, jiżdied il-livell fil-litteriżmu, fil-matematika u fix-xjenza u t-teknoloġija, u jogħla l-livell tal-istudenti;
- jingħata s-sapport għal riżultati aħjar lil tfal f'riskju ta' faqar jew li ġejjin minn familji bi dħul baxx u jitnaqqsu r-rati ta' studenti li jieqfu kmieni mill-iskola;
- tiżdied il-partecipazzjoni fit-tagħlim tul il-ħajja u t-tagħlim għall-adulti;
- tiżdied ir-rata ta' studenti li jkomplu jistudjaw u jiżdied il-livell tar-riżultati f'edukazzjoni u taħriġ oġhla, vokazzjonali u terzjarju.

Il-Programmi ta' Tagħlim u Assessjar (LAPs) li ġew żviluppati għal kull suġġett ser jassiguraw li ċ-ċentru jkun l-istudent. Għaldaqstant, l-attivitajiet ta' tagħlim ser ikunu mfassla sabiex jistimolaw il-kreattività u l-immaginazzjoni; jgħinu lill-istudenti jagħmlu l-ġudizzji tagħhom meta jeditjaw/jikkoreġu x-xogħol tagħhom; jiżviluppaw il-ħiliet investigattivi u kostruttivi tal-istudenti billi tintuża midja differenti u jiġu inkoraġġuti ħiliet riċettivi (is-smiġħ u l-qari) li jwasslu għal ħiliet produttivi (it-taħdit u l-kitba). L-LAPs huma maħsuba wkoll sabiex tinholq atmosfera fejn l-istudenti jiżviluppaw il-ħiliet personali tagħhom sabiex isolvu l-problemi u l-abiltà tagħhom biex jaħsbu u jirraġunaw b'mod loġiku; jirriflettu fuq ir-riżultati u l-konsegwenzi filwaqt li jesploraw alternattivi possibbli, u japplikaw kuntesti interessanti u realistiċi li jagħmlu sens għalihom.

Bl-użu tal-LAPs, l-għalliema ser ikunu mħegġa joħolqu sitwazzjonijiet u riżorsi li jkunu interessanti b'mod intrinsiku, li jinkludu fihom il-kultura, u li joffru sfida konjittiva filwaqt li jippermettu lill-istudenti jsiru ħaġa waħda mal-informazzjoni varja li jkunu kisbu.

IL-PROGRAMM TA' TAGHLIM U ASSESSJAR GĦALL-HOME ECONOMICS

Dan id-dokument, li hu maħsub għal min jieħu d-deċiżjonijiet, l-educaturi u l-għalliema fil-klassi, jippreżenta l-Programm ta' Tagħlim u Assessjar (LAP) għall-Home Economics.

L-LAP jinkludi:

- **Il-Learning Outcomes Framework (LOF)** - dan jinkludi sett ta' *subject learning outcomes* (SLOs) li jispjega x'għandu jkun jaf, jifhem jew ikun kapaċi jagħmel l-istudent bħala riżultat tal-proċess tat-tagħlim. Dawn ir-riżultati tat-tagħlim huma ddisinjati biex jintużaw f'numri varji ta' kuntesti ta' tagħlim u mgħallma permezz ta' metodi differenti. Dawn jistabbilixxu r-riżultat aħħari aktar milli jiddeskrivu l-proċess ta' tagħlim jew l-attivitajiet ta' tagħlim.
- **Noti fuq il-Pedagoġija u l-Assessjar** - ir-riżultati tat-tagħlim huma miktubin b'tali mod li jwasslu informazzjoni fuq il-pedagoġija u, flimkien mal-istrateġiji tal-assessjar marbutin ma' kull riżultat, jissettjaw idea ċara tal-assessjar. Dan id-dokument jelenka modi ta' tagħlim prattiku, kif ukoll linji gwida għall-assessjar li jstgħu jintużaw mill-educaturi filwaqt li jiġu addattati mill-educaturi nfushom sabiex jilħqu l-bżonnijiet tal-istudenti tagħhom.

Dan id-dokument sar b'kollaborazzjoni bejn Outlook Coop Learning Outcomes Framework Joint Venture li tinkludi lil Outlook Coop b'ħala s-sħab ewlieni, East Coast Education Ltd, u l- University College London Institute of Education, flimkien mad-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni (DQSE). Is-Sur Barry Smith (Direttur Tekniku tal-Joint Venture), is-Sur Godfrey Kenely (id-Direttur tal-Kuntratti tal-Joint Venture), Dr Michelle Attard Tonna (Kap tal-Proġett) u s-Sur Gaetano Bugeja (Project Leader) mexxew lill-esperti tal-proġett.

II-Kontributuri

Nixtiequ nirringrazzjaw lill-esperti msemmija hawn taħt li taw il-kontribut tagħhom fl-iżvilupp tal-Learning Outcome Framework u d-Dokument fuq il-Pedagoġija u l-Assessjar għall-Home Economics.

L-Esperti tas-Suġġett:

BORG Elizabeth
DIMECH MAGRIN Lorraine
MUGLIETT Karen
PORTELLI Lorraine

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett

HOME ECONOMICS

LIVELLI 7 8 9 10

Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett (SLOs) għall-Home Economics jinkludu minn Livell 7 sa Livell 10.

Fi ħdan il-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim (LOF), f'Livell 10 huwa meqjus bħala l-livell għall-istudenti 'tajbin ħafna u b'talent'. Il-kisbiet mit-tagħlim fi ħdan dan il-livell huma l-oġġa tal-ispettru kollu u jwasslu lill-istudenti għal aktar tagħlim.

Il-kunċett bażiku huwa aħjar, *aktar* milli *aktar*. F'Livell 10, l-istudenti juru fehim aktar profund u applikazzjoni usa' tal-kontenut fil-Livell 9 li jimmarka t-tmiem tal-edukazzjoni obligatorja. Il-kisbiet mit-tagħlim tal-Livell 10 jiffokaw fuq tliet fatturi ewlenin:

- żieda fil-livell ta' fehim sofistikata tal-kontenut ta' Livell 9
- aktar awtonomija ta' tagħlim fl-iżvilupp tal-fehim u l-ħiliet
- żieda fl-applikazzjoni u s-soluzzjoni ta' problemi.

Wieħed ta' min jinnotta li kull Livell ta' Kisbiet mit-Tagħlim jista' jkompli jiġi estiż, u s-suġġerimenti għal dawn ser inkunu inkluzi fil-parti tal-Pedagoġija u l-Assessjar f'dan id-dokument.

LIVELL 7

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Ikel, in-Nutrizzjoni u s-Saħħa

1. Kapaċi niddefinixxi t-terminu 'saħħa'.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
2. Għandi tagħrif bażiku ta' xi wħud min-nutrijenti u nifhem ir-rwol tagħhom f'dieta.
3. Kapaċi nuża t-tagħrif biex ikolli dieta bilanċjata u tajba għas-saħħa.
 PRATTIKU
4. Kapaċi nagħmel lista tal-linji gwida tad-dieta: nispjega r-rwol u ninterpreta l-linji gwida tal-ikel.
5. Kapaċi nagħti eżempji ta' kif jiġu applikati l-linji gwida.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
6. Kapaċi nsib informazzjoni minn fuq it-tikketti tal-ikel u norbotha mal-linji gwida tad-dieta.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
7. Naf kif l-ikel għandu jiġi trattat u maħżun biex nevita u nittardja l-iżvilupp ta' mikroorganizmi.
8. Għandi l-fehim bażiku tal-vantaġġi u l-iżvantaġġi ta' ikel *take away* u ta' ikel ta' konvenjenza.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
9. Kapaċi niddistingwi bejn bukkuni tajbin għas-saħħa u oħrajn inqas tajbin, b'mod partikolari għall-adolexxenti.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
10. Konxju/konxja tal-importanza tal-kolazzjon.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
11. Kapaċi nippjana għażliet differenti għall-kolazzjon.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
12. Nifhem il-benefiċċju tal-ħalib u l-frott għas-saħħa.
13. Kapaċi niġġustifika r-rwol tal-ħalib u l-frott fid-dieta.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
14. Naf metodu bażiku ta' kif tagħmel kejk.
15. Kapaċi nadatta u nbiddel metodu bażiku ta' kif tagħmel kejk skont il-linji gwida tad-dieta.
 KONJITTIVA
16. Nifhem il-ħiliet li hemm bżonn biex issir l-għaġina tal-butir.
17. Nifhem u nuri ndafa personali u prattiċi ta' iġjene fil-Laboratorju tal-Ikel.
 IT-TAGHLIM PERSONALI

18. Nista' nuża l-manjieri u l-konvenzjonijiet soċjali marbuta ma' ikla ma' oħrajn.
 IL-BIDLA SOĊJALI
19. Napprezza l-valur ta' ikla flimkien mal-familja u l-ħbieb.
20. Kapaċi nifhem biċċa xogħol li ngħatatli.
 IT-TAGHLIM SOĊJALI
21. Kapaċi nirriċerka, ngħaqqad u nipprezenta informazzjoni miġbura bhala parti minn biċċa xogħol mogħtija.
22. Kapaċi noħloq u nevalwa skont sett ta' kriterji.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Għarfien Finanzjarju

1. Kapaċi niddistingwi bejn bżonnijiet u xewqat bażiċi.
2. Kapaċi nispeġja l-importanza li tfaddal għal prodott personali jew affarijiet oħra u li tonfoq skont il-limitu tiegħek.
 PERSONALI
3. Kapaċi nifhem kif l-ibbaġitjar jista' jgħin biex ikun hemm iffrankar u nfiq aħjar.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
4. Kapaċi nfassal baġit personali.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGHLIM
5. Kapaċi napplika baġit li nkun fassalt għal sitwazzjoni partikolari.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGHLIM

L-Aspetti tas-Suġġett: Is-Sigurtà u l-Immaniġġjar tar-Riskju

1. Kapaċi nagħmel lista tal-affarijiet li ssib f'Kaxxa tal-Ewwel Għajnuna.
2. Kapaċi nuża l-affarijiet li ssib f'Kaxxa tal-Ewwel Għajnuna.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
3. Naf kif twettaq proċeduri bażiċi tal-Ewwel Għajnuna għal griehi ħfief.
4. Kapaċi nsegwi l-proċedura korretta biex infittex l-għajnuna f'emergenza, kemm ġewwa kif ukoll barra.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV

L-Aspetti tas-Suġġett: Interventi Prattici

1. Kapaċi nsegwi struzzjonijiet fuq firxa ta' kuntesti, b'mod preċiż.
 II-QARI U L-FEHIM
2. Kapaċi naqra u nsegwi ricetta.
 II-QARI U L-FEHIM
3. Kapaċi nimla *flow chart* għal kull xogħol prattiku mogħti.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGHLIM
4. Kapaċi naħdem fi skeda ta' żmien.
 IT-TAGHLIM PERSONALI
5. Kapaċi nuri ħiliet ta' ħzin iġjeniku u sigur, preparazzjoni u tisjir tal-ikel.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
6. Kapaċi nuri ħiliet differenti, bħat-tqattigh fi slajsis, tqattigh f'kubi u tqattigh iżjed raff fil-preparazzjoni tal-ikel.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
7. Kapaċi ninterpreta u nuża l-forom ta' kejl standard f'ricetti u nista' nagħzel l-apparat li hemm bżonn biex inkejje l-ingredjenti.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
8. Naf dwar l-użu sigur u l-kura tal-ħobb u l-forn.
9. Kapaċi napplika dan l-għarfien fil-Laboratorju tal-Ikel.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
10. Kapaċi naħsel b'mod li ma jagħmilx ħsara lill-ambjent.
 NITGĦALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR

11. Kapaċi nuri li naf nieħu ħsieb il-post fejn isir ix-xogħol u l-għodod fil-Laboratorju tal-Ikel biex ikunu jistgħu jintużaw b'mod sigur darb'oħra.
 IT-TAGHLIM SOĖJALI
12. Kapaċi napplika metodi bażiċi ta' kif isir kejk biex nipprepara platti sempliċi.
 KONJITTIVA
13. Kapaċi nagħmel l-għaġina tal-butir.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
14. Kapaċi nippjana, nipprepara, inservi u nevalwa ikliet ħfief tajbin għas-saħħa u ikliet ta' nofsinhar ippakkjati għall-adolessenti.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
15. Kapaċi nippjana, nipprepara u nservi deżerti tajbin għas-saħħa li jinkludu l-użu tal-ħalib u frott frisk.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
16. Kapaċi nippjana, nipprepara u nservi platti sempliċi li juru r-rwol ta' xi nutrijenti fid-dieta.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
17. Nifhem kif innaqqas il-ħela tal-ikel u nuża l-fdalijiet b'mod sigur.
 NITGHALLEM KIF
18. Kapaċi nipprepara l-ikel għal ikla u nserviha b'mod attraenti fuq mejda armata sew b'mod informali.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
19. Kapaċi nitkellem dwar, nirrevedi u ntejjeb ix-xogħol u nirrifletti fuq il-proċess u r-riżultat.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI

L-Aspett tas-Suġġett: Id-Dar u l-Benesseri tal-Familja

1. Nifhem l-importanza tal-iġjene personali u kif persuna għandha tikseb u żżomm dan.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Immaniġġjar Sostenibbli u l-Użu Effettiv tar-Riżorsi

1. Konxju/konxja ta' modi ta' kif nirrispetta l-ambjent.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
2. Naf nissepara l-iskart fil-post.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
3. Kapaċi nindirizza suġġetti marbuta mas-suġġett, bħall-mili li jivvjagġa ċertu ikel, l-impatt tal-karbonju u l-ħela tal-ikel.
4. Kapaċi nidentifika l-partijiet żgħar tal-għodod li hemm bżonn għal xogħlijiet differenti fil-Laboratorju tal-Ikel. Naf kif nieħu ħsieb tipi differenti ta' apparat.

LIVELL 8

L-Aspetti tas-Sugġett: L-Ikel, in-Nutrizzjoni u s-Saħħa

1. Kapaċi nidentifika l-fatturi li jikkontribwixxu għal stil ta' ħajja b'saħħitha.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
2. Nifhem liema hu l-ikel bażiku prinċipali u l-funzjoni essenzjali tiegħu fil-ġisem tal-bniedem.
3. Kapaċi napplika dan fuq livell prattiku.
 PRATTIKU
4. Għandi fehim komprensiv tar-rwol tal-makro u mikronutrijenti fid-dieta.
5. Kapaċi napplika dan l-għarfien biex nistabbilixxi l-użu tagħhom fid-dieta.
 PRATTIKU
6. Għandi fehim ċar tal-linji gwida kurrenti. Naf li hu importanti li wieħed ikun konxju tad-daqs tal-porzjon meta jagħżel l-ikel u x-xorb.
7. Kapaċi napplika dan l-għarfien fuq livell prattiku.
 PRATTIKU
8. Kapaċi nifhem il-bżonnijiet tad-dieta tiegħi. Kapaċi nippjana rutina għal kuljum ta' ikel adattat.
 IT-TAGĦLIM PERSONALI
9. Nifhem il-bżonnijiet dijetetiċi ta' nies fi stadji differenti taċ-ċiklu tal-ħajja.
10. Nifhem il-bżonnijiet dijetetiċi ta' nies bi stili ta' ħajja differenti, bi bżonnijiet dijetetiċi u bi preferenzi speċifiċi, fosthom dawk morda u konvalexxenti.
 L-GĦARFIEN TIEGĦI NNIFS
11. Nifhem l-effetti tal-konsum żejjed jew nieqes ta' ċertu ikel u xorb, il-kawżi tal-malnutrizzjoni u l-obeżità, l-inċidenza u ċ-ċans ta' prevenzjoni fis-soċjetà tagħna.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
12. Konxju/konxja tad-disturbi alimentari u l-effetti ta' dawn fuq il-persuna.
13. Konxju/konxja tal-valuri enerġetiċi tal-ikel u kapaċi nqabbilhom.
14. Kapaċi nispjega dieti veġetarjani.
15. Naf dwar tipi differenti ta' sostituti tal-laħam li tista' ssib fis-suq.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
16. Naf dwar allergiji u intolleranzi differenti għall-ikel.
17. Kapaċi napplika dan l-għarfien fuq livell prattiku.
 PRATTIKU
18. Kapaċi nispjega l-proċess ta' kif jiġi diġerit l-ikel min-nies u kif l-ikel jiġi assorbit fil-ġisem.
 IS-SMIGH U T-TAĦDIT
19. Naf dwar ir-rwol tat-tisjir fil-preparazzjoni tal-ikel għad-diġestjoni, bħat-trattib tal-laħam.
20. Nifhem ir-rwol tas-sħana u t-temperatura u l-effetti irriversibbli tat-tisjir.
21. Nifhem kif l-enerġija - fil-forom differenti tagħha - tintuża fit-tisjir.
 NITGĦALLEM KIF
22. Kapaċi niddeskrivi l-prinċipji bażiċi ta' metodi differenti ta' tisjir u ninvestiga l-effett fuq id-dehra, it-togħma, il-konsistenza u l-valur nutrittiv tal-ikel.
 IT-TAGĦLIM KONJITTIV
23. Kapaċi nispjega l-prinċipji ta' bosta metodi ta' kif isiru l-kejkijiet.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
24. Naf iżjed metodi ta' kif isiru l-kejkijiet u nista' nadatta u nbiddel riċetti bażiċi. Kapaċi nispjega l-prinċipji xjentifiċi ta' bosta metodi.
 IT-TAGĦLIM KREATTIV
25. Kapaċi nispjega l-kundizzjonijiet meħtieġa u l-proċessi involuti fit-tisjir bil-ħmira.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA

26. Nifhem il-valur ta' prodotti friski.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
27. Kapaċi nispjega d-differenzi bejn ikel organiku u dak li mhux, u dwar ħxejjex ĠM.
 NITGHALLEM NGĦIX MA' HADDIEHOR
28. Kapaċi nispjega bijoteknoloġija sempliċi użata fl-ikel, bħal fil-ġbejniet.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
29. Kapaċi nidentifika ikel li jithassar malajr, kif għandu jinżamm u jiġi użat.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
30. Kapaċi nagħmel lista ta' ikel u ħelu tradizzjonali Malti.
 NITGHALLEM KIF
31. Nifhem u naf napplika l-kunċett tal-ingerierija tar-riċetti biex nipprovdni alternattivi għal riċetti tradizzjonali Maltin li huma iżjed tajbin għas-saħħa.
32. Kapaċi nagħti eżempji ta' ikel minn kulturi oħra.
 IL-BIDLA SOĠJALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Għarfien Finanzjarju

1. Kapaċi nispjega l-importanza li wieħed ikun konsumatur infurmat.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
2. Nifhem il-firxa ta' fatturi li jinfluwenzaw l-għażliet u d-deċiżjonijiet tal-konsumatur.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
3. Kapaċi niddiskuti d-drittijiet u r-responsabbiltajiet tal-konsumaturi. Naf liema azzjoni għandha tittiehed meta persuna tfittex rimedju.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
4. Kapaċi nispjega l-importanza tal-immaniġġjar tajjeb u bis-sens tal-flus u tal-ibbaġitar.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
5. Kapaċi nagħmel lista ta' sorsi ta' dħul u nfiq possibbli għal familja.
 PERSONALI
6. Kapaċi nagħmel lista ta' prijoritajiet li jridu jiġu kkunsidrati meta jiġi pplanat baġit għal familja.
7. Konxju/konxja li xi familji għandhom riżorsi finanzjarji differenti u li familji bi dħul baxx għalhekk għandhom riżorsi u għażliet limitati.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFSI
8. Kapaċi nidentifika miżuri li juru kif familji bi dħul baxx jistgħu jagħmlu għażliet tajbin għas-saħħa fil-limiti tal-baġit tagħhom.
9. Kapaċi nagħmel lista u niddiskuti forom differenti ta' reklami.
 IL-KOLLABORAZZJONI
10. Kapaċi niddiskuti l-vantaġġi u l-iżvantaġġi ta' tipi differenti ta' hwienet u ta' prattiċi tax-xiri.
 IL-KOLLABORAZZJONI
11. Kapaċi nqabbell prodotti f'termini ta' kwalità, kwantità, prezz u ppakkjar, biex nagħmel l-aħjar għażla.
 KONJITTIVA
12. Nifhem id-differenzi bejn xiri pjanat u dak impulsiv u nifhem il-perikli relatati ma' dan.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
13. Kapaċi nagħmel lista u niddiskuti metodi differenti ta' ħlas.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
14. Kapaċi nispjega modi li bihom il-krettu jista' jintuża b'mod responsabbli.
 IT-TAGĦLIM KREATTIV
15. Naf id-differenza bejn kontijiet varji tal-banek.

L-Aspetti tas-Sugġett: Is-Sigurtà u l-Immaniġġjar tar-Riskju

1. Kapaċi nagħraf il-perikli potenzjali għas-sigurtà fid-dar, fit-triq u f'postijiet tal-logħob.
 NITGĦALLEM KIF
2. Kapaċi nipprevieni incidenti fid-dar, fit-triq u f'postijiet tal-logħob.
 NITGĦALLEM KIF
3. Kapaċi nassoċja l-ideat ta' aċċessibbiltà u sigurtà. Kapaċi nagħmel lista' ta' miżuri li għandhom jittieħdu barra jew ġewwa d-dar u li jippromwovu dar iżjed aċċessibbli u sigura, b'mod partikolari għat-tfal u għall-anzjani.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFSI
4. Kapaċi nuri li naf insegwi proċeduri bażiċi tal-Ewwel Għajnuna għal bosta ġrieħi sempliċi.
 IT-TAGĦLIM KONJITTIV

L-Aspetti tas-Sugġett: Interventi Prattiċi

1. Kapaċi nirriċerka u nuża informazzjoni b'mod effettiv biex ninvestiga kwistjonijiet relevanti permezz tal-użu tal-Matematika u l-ICT fejn hemm bżonn.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGĦLIM
2. Kapaċi naħdem b'mod effettiv bħala membru ta' tim.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFSI
3. Kapaċi naħdem f'bosta rwoli bħala membru ta' tim.
 L-GĦARFIEN TIEGHI NNIFSI
4. Kapaċi nfassal b'mod effettiv Pjan ta' Thejija (*Preparation Sheet*) għal kull kompitu mogħti.
 PRATTIKU
5. Nifhem l-immaniġġjar tal-ħin u tax-xogħlijiet.
6. Nifhem x'hemm bżonn għal għażla ta' ikel tajjeb għas-saħħa, għall-ħażna tiegħu u l-preparazzjoni, it-tisjir u t-tqassim, u biex ma jkunx hemm kontaminazzjoni u tħassir.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
7. Nimxi mar-regoli tal-iġjene u s-sigurtà.
 IT-TAGĦLIM SOĠJALI
8. Kapaċi nuża, kif suppost u b'mod sigur, bosta għodod u apparat fil-Laboratorju tal-Ikel.
 IT-TAGĦLIM PERSONALI
9. Nifhem kwistjonijiet ta' kura u żamma tal-apparat u l-postijiet ta' fejn isir ix-xogħol.
10. Kapaċi niddekrivi u nieħu ħsieb b'mod effiċjenti l-użu ta' frigġ.
 NITGĦALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
11. Kapaċi nuża metodi ta' *whisking* u *creaming* biex nipprepara varjetà ta' kejkijiet tajbin għas-saħħa.
 KONJITTIVA
12. Kapaċi nuża bosta metodi ta' kif isiru l-kejkijiet biex nipprepara varjetà ta' ikel.
 KONJITTIVA
13. Kapaċi nagħmel għaġina tal-butir li tista' tintuża kemm għal platti ħelwin kif ukoll għal dawk li mhumiex.
 KONJITTIVA
14. Kapaċi nipjana, nipprepara, inservi u nevalwa kolazzjon tajjeb għas-saħħa.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
15. Kapaċi nipjana, nixtri l-ingredjenti u nipprepara ikel u xorb adattati għal kompiti differenti.
 IL-KOMUNIKAZZJONI GĦAD-DIVERSITÀ
16. Kapaċi nwettaq kompiti prattiċi billi nuża metodi differenti ta' tisjir.
 IT-TAGĦLIM KREATTIV
17. Kapaċi nipprepara, insajjar u nservi ikel għal nies fi stadji differenti ta' ċiklu tal-ħajja u nies bi stili ta' ħajja differenti u bi bżonnijiet u preferenzi speċifiċi tad-dieta, fosthom morda jew konvalexxenti.
 IL-KOMUNIKAZZJONI GĦAD-DIVERSITÀ
18. Kapaċi nipjana, nipprepara, inservi u nevalwa verżjonijiet iżjed tajbin għas-saħħa ta' riċetti tradizzjonali Maltin wara li nkun irrangajthom.
 IL-KOLLABORAZZJONI

19. Kapaċi nipprepara, insajjar u nservi ikel, ħelu u mhux, li jinvolvi t-tisjir bil-ħmira.
 IT-TAGHLIM PERSONALI
20. Kapaċi nqabbell u nanalizza r-rizultati ta' kwalitajiet sensorji fi prodotti tal-ikel, bħad-dehra, e.ż. *il-kulur u l-għamla*, u t-togħma, e.ż. *ħelwa, morra, mielħa jew aċiduża*.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-Dar u l-Benesseri tal-Familja

1. Kapaċi nispjega r-rwol u r-responsabbiltajiet tal-individwi f'familja.
 IL-BIDLA SOĊJALI
2. Kapaċi niddibatti u nisfida l-isterjotipi marbuta mas-sessi, ir-rwoli fid-dar u l-ideat ta' familja.
 IL-BIDLA SOĊJALI
3. Nifhem l-iżvilupp morali, psikoloġiku u intellettuali ta' membri tal-familja.
4. Kapaċi nagħmel lista tal- fatturi li jaffettwaw il-ħajja tal-familja u d-dinamika tar-relazzjonijiet fil-familja.
5. Kapaċi nagħmel lista ta' bosta ħiliet u responsabbiltajiet fit-trobbija tat-tfal.
6. Kapaċi nidentifika l-iżvilupp u l-bżonnijiet intellettuali, psikoloġiċi, emozzjonali, fiżiċi u soċjali tat-tfal tul it-tfulija tagħhom.
7. Nifhem il-bidliet li jgħaddu minnhom l-adolesxenti.
8. Kapaċi niddiskuti modi li bihom l-adolesxenti jistgħu juru r-responsabbiltà tagħhom lejn il-familja, il-komunità, l-iskola u fil-ħin liberu tagħhom.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
9. Konxju/konxja tal-bżonnijiet fiżiċi, psikoloġiċi, emozzjonali u soċjali tal-anzjani fi ħdan il-familja u l-komunità.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
10. Kapaċi nagħmel suġġerimenti ta' kif dawn il-bżonnijiet jistgħu jintlaħqu.
 NITGHALLEM KIF
11. Kapaċi niddiskuti d-diffikultajiet li jiffaċċjaw persuni b'diżabbiltà u l-familji tagħhom. Kapaċi nissuġġerixxi modi ta' kif jistgħu jintegraw fil-komunità.
 NITGHALLEM KIF
12. Nifhem xi t-fisser li tgħix b'mod indipendenti u nista' nagħti eżempji ta' dan.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
13. Kapaċi nidentifika NGOs u entitajiet tal-gvern li jgħinu lill-familja b'mod sħiħ kif ukoll lill-membri individwali ta' familja.

L-Aspetti tas-Sugġett: L-Immaniġġjar Sostenibbli u l-Użu Effettiv tar-Riżorsi

1. Kapaċi nispjega dwar l-importanza tal-iffrankar tal-enerġija u l-ilma fid-dar.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
2. Kapaċi nidentifika eżempji lokali ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli u dawk li mhumiex. Kapaċi niddiskuti ż-żewġ għażliet.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
3. Kapaċi nagħmel lista ta' apparati li jiffrankaw ix-xogħol, li tista' ssib fil-Laboratorju tal-Ikel.
4. Nifhem l-użu ta' bosta apparati fil-Laboratorju tal-Ikel u kapaċi nużahom b'mod kompetenti, effiċjenti u sostenibbli.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
5. Naf dwar il-fatturi li jridu jiġu kkunsidrati meta persuna tixtri apparati li jiffrankaw ix-xogħol.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
6. Konxju/konxja tal-importanza li jintgħażlu oġġetti u servizzi li għandhom l-inqas impatt fuq l-ambjent.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
7. Nifhem il-periklu għas-saħħa tal-iskart domestiku.
 NITGĦALLEM BIEX INSIR NAF
8. Kapaċi nispjega d-differenza bejn skart organiku, inorganiku, likwidu u solidu, u kapaċi nagħmel lista tal-benefiċċji meta persuna tisepara l-iskart fuq il-post.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
9. Kapaċi nissuggerixxi metodi ta' kif jistgħu jiġu implimentati l-5Rs.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
10. Kapaċi nsemmi l-effetti sekondarji tal-iskart.
 NITGĦALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR

LIVELL 9

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Ikel, in-Nutrizzjoni u s-Saħħa

1. Kapaċi niddiskuti l-impatt ta' għażliet staġjonali u ta' ikel sostenibbli.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
2. Kapaċi nqabbel il-kwalità ta' ikel ta' konvenjenza mal-ekwivalenti frisk tiegħu, u napplika linji gwida għall-użu effettiv ta' ikel ta' konvenjenza fl-ippjanar ta' ikliet permezz ta' riżultati prattiċi.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
3. Nifhem il-kwistjoni tal-ippakkjar tal-ikel.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
4. Kapaċi ninterpreta affarijiet bħad-data rakkomandata sa meta għandu jinbiegħ prodott u addittivi fuq it-tikketti ta' ikel ippakkjat, b'referenza għal-leġislazzjoni dwar l-ikel.
 IT-TAGHLIM PERSONALI
5. Kapaċi nidentifika u nispjega l-metodi varji ta' preservazzjoni tal-ikel.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
6. Kapaċi niddiskuti l-vantaġġi tal-iffriżar ta' ikel id-dar u napplika dan b'mod effettiv.
 IT-TAGHLIM SOĖJALI
7. Kapaċi nispjega r-rwol tal-iġjene fl-ikel u napplika dawn il-prinċipji biex ma jkunx hemm kontaminazzjoni u tħassir tal-ikel minn mikroorganizmi.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
8. Kapaċi nidentifika mard batterjali li jista' jwassal għall-kontaminazzjoni u tħassir tal-ikel jekk ikun involut fil-preparazzjoni tal-ikel.
9. Kapaċi nidentifika liema fatturi jiffaċilitaw l-iżvilupp ta' mikroorganizmi fuq l-ikel u kif dan jista' jiġi evitat.
10. Naf dwar is-sintomi ta' avvelenament mill-ikel u x'għandu jsir jekk dan iseħħ.
11. Konjux/konxja li kulturi differenti jħarsu lejn l-ikel b'modi differenti.
 IL-BIDLA SOĖJALI

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Għarfien Finanzjarju

1. Kapaċi ninvestiga u nipprioritizza l-passi li għandhom jiġu segwiti fix-xiri ta' dar.
 KONJITTIVA
2. Kapaċi niddiskuti assigurazzjoni tal-ħajja u assigurazzjoni oħra u nagħti eżempji tat-tnejn.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT
3. Kapaċi nesplora suġġetti bħall-valur tal-flus, is-self u d-dejn.
 IT-TAGHLIM PERSONALI

L-Aspett tas-Suġġett: Is-Sigurtà u l-Immanigġjar tar-Riskju

1. Kapaċi nidentifika modi ta' kif tagħmel dar sigura.

L-Aspetti tas-Suġġett: Interventi Prattiċi

1. Kapaċi nieħu deċiżjonijiet infurmati wara li nagħzel l-informazzjoni rilevanti bl-użu tal-ICT, il-Matematika, l-Ekonomija u xjenzi oħra fejn ikun hemm bżonn.
 T-TAGHLIM KONJITTIV
2. Kapaċi napplika l-għarfien u l-ħiliet tiegħi f'sitwazzjonijiet fejn irrid nuri fehim profond billi naħseb b'mod kritiku, nevalwa l-evidenza u nsolvi l-problemi.
 NITGHALLEM INKUN JIEN

3. Kapaċi nuża sew u b'mod sigur l-apparat u t-teknoloġija ġdida fil-Laboratorju tal-Ikel.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
4. Kapaċi nippjana b'mod effettiv, nagħmel baġit u nixtri l-ingredjenti għal varjetà ta' kompiti. Kapaċi nuri l-ħiliet tal-immaniġġjar tal-ħin u tax-xogħol biex nipprepara ikel u xorb adattat.
 INTERPERSONALI

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-Dar u l-Benesseri tal-Familja

1. Nifhem il-bżonnijiet bażiċi ta' dar u s-servizzi kkunsidrati bħala essenzjali għall-għajxien tal-lum.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
2. Kapaċi nagħmel lista ta' fatturi li jinfluwenzaw fl-għażla ta' dar.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
3. Nifhem ir-relazzjoni bejn l-attività tal-bniedem u l-funzjoni tat-tqassim u d-disinn ta' dar.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
4. Kapaċi nissuġġerixxi modi prattiċi li juru kif sorsi varji ta' stress fil-familja jistgħu jiġu mmaniġġjati.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
5. Kapaċi nikseb fehmiet minn persuni oħra dwar kwistjonijiet bħal ħiliet tat-trobbija tat-tfal, aspetti ta' mmaniġġjar tal-ħajja tal-familja u l-bidla fir-rwoli fil-familja.
 IL-KOMUNIKAZZJONI GĦAD-DIVERSITÀ
6. Kapaċi nidentifika sorsi ewlenin ta' informazzjoni u appoġġ iprovduti lill-familji.

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Immaniġġjar Sostenibbli u l-Użu Effettiv tar-Riżorsi

1. Nifhem il-kwistjonijiet favur u kontra s-sorsi ta' enerġija rinnovabbli fil-komunitajiet, e.ż. *il-pannelli solari*.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
2. Konxju/konxja tal-ħsara li ċerti kimiċi li jintużaw fid-dar u oħrajn użati fl-apparati domestiċi kellhom fuq is-saff tal-ożonu.
 NITGHALLEM BIEK INSIR NAF
3. Kapaċi nevalwa l-materjali użati fl-ippakkjar u nagħżel dawk li jilħqu r-rekwiżiti estetici u ta' funzjonalità imma li jikkawżaw l-inqas impatt fuq l-ambjent.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
4. Għandi għarfien tal-prinċipji ta' disinn għal kċina effiċjenti, sigura u li tiffranka l-enerġija, kif ukoll l-aħjar għażla ta' dawl, ventilazzjoni, kisi ta' ħitan u l-art u tal-bank tal-kċina.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
5. Kapaċi nagħmel analiżi kritika u infurmata tal-bżonn u l-użu ta' apparati li jiffrankaw ix-xogħol fil-kċina.
 IT-TAGHLIM SOĊJALI
6. Nifhem il-prinċipji xjentifiċi bażiċi fil-proċess tal-ħasil.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
7. Kapaċi nieħu deċiżjonijiet li jkollhom l-inqas impatt possibbli fuq l-ambjent, b'mod speċjali meta nagħżel apparati sostenibbli, e.ż. magni tal-ħasil.
8. Kapaċi nagħmel distinzjoni bejn drappijiet naturali u sintetiċi.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
9. Kapaċi ninterpreta l-kodiċi internazzjonali tal-kura tat-tessuti fuq it-tikketti.
 IL-QARI U L-FEHIM
10. Kapaċi nieħu ħsieb il-ħwejjeġ b'impatt minimu fuq l-ambjent.
 NITGHALLEM INKUN JIEN

LIVELL 10

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Ikel, in-Nutrizzjoni u s-Saħħa

1. Kapaċi nirriċerka u nippjana ikliet għal individwi f'ċirkustanzi speċifiċi li jinkludu: l-istadji taċ-ċiklu tal-ħajja, l-istat ta' saħħa, ix-xogħol u l-istil ta' ħajja.
 IL-BIDLA SOĊJALI
2. Naf kif ikolli aċċess għal-leġiżlazzjoni nazzjonali u Ewropea dwar it-tikketti tal-ikel.
 L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI
3. Kapaċi nispjega l-aspetti nutrittivi miżjuda fi ħxejjex prodotti permezz tal-bijoteknoloġija.
 NITGĦALLEM INKUN JIEN
4. Kapaċi nispjega r-rwol tal-enzimi fid-diġestjoni u l-użu ta' ċerti enzimi f'xi preparamenti tal-ikel.
 IS-SMIGH U T-TAHDIT

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Għarfien Finanzjarju

1. Kapaċi nifhem il-leġiżlazzjoni nazzjonali u Ewropea dwar id-drittijiet tal-konsumatur.
2. Kapaċi nfassal baġit għal familja bl-użu ta' għodod adattati.
 IT-TAGĦLIM PERSONALI
3. Kapaċi niprovdni eżempji ta' poloz differenti, bħal dawk fuq il-ħajja, is-saħħa, il-karozza u d-dar.
 PRATTIKU

L-Aspett tas-Suġġett: Is-Sigurtà u l-Immaniġġjar tar-Riskju

1. Naf kif ikolli aċċess għal informazzjoni dwar il-Liġi Ewropea dwar is-Sigurtà.
 L-IMMANIĠĠJAR TAL-INFORMAZZJONI

L-Aspetti tas-Suġġett: Interventi Prattiċi

1. Kapaċi nikkomunika b'mod effettiv bil-fomm, bil-forma miktuba u bl-użu tal-ICT, li juru kemm jiena konxju/konxja tal-udjenza u l-għan tiegħi.
 IT-TAGĦLIM SOĊJALI
2. Kapaċi mmexxi tim.
 L-GĦARFIEN TIEGĦI NNIFSI
3. Kapaċi nuri awtoġestjoni billi naħdem b'mod sistematiku, nippersisti fuq biċċa xogħol, nevalwa u ntejjeb dak li nkun għamilt.
 NITGĦALLEM KIF
4. Kapaċi nippjana b'mod effettiv, nagħmel baġit u nixtri ingredjenti għal varjetà ta' kompiti li joffru sfida.
 PRATTIKU
5. Kapaċi nuri ħiliet kulinari avvanzati kif ukoll ħiliet avvanzati ta' tqassim ta' ħin u xogħol fil-preparazzjoni ta' ikel u xorb adattati.
6. Kapaċi nuri ħiliet kreattivi fil-prezentazzjoni ta' ikel iddekorat u mzejjen.
 PRATTIKU

L-Aspetti tas-Suġġett: Id-Dar u l-Benesseri tal-Familja

1. Kapaċi nagħmel suġġerimenti għall-ippjanar ta' partijiet speċifiċi tad-dar, l-użu tal-materjali, il-kmamar, l-apparati u l-faċilitajiet għall-individwi, fosthom għal dawk ta' età żgħira ħafna, l-anzjani u dawk b'diżabbiltà.
 IL-BIDLA SOĊJALI
2. Nifhem kwistjonijiet tal-familji, bħall-kura ta' qraba, għied bejn l-aħwa u familji akkwiziti, u nifhem l-istrategġiji biex tmexxi f'sitwazzjonijiet bħal dawn.
 IT-TAGHLIM KREATTIV
3. Nifhem il-bżonnijiet soċjali u emozzjonali ta' bosta gruppi fis-soċjetà tagħna, b'mod partikolari dawk ta' età żgħira ħafna, nies b'diżabbiltà, ċittadini anzjani u dawk li ma jistgħux joħroġu mid-dar.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
4. Kapaċi nissuġġerixxi u nippjana attivitajiet adattati għalihom.
 PRATTIKU
5. Kapaċi nispjega fid-dettall l-għajnuna pprovduta mill-Istat f'fażijiet differenti tal-ħajja.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA

L-Aspetti tas-Suġġett: L-Immaniġġjar Sostenibbli u l-Użu Effettiv tar-Riżorsi

1. Kapaċi nispjega kif il-bini għandu juża l-materjali adattati għall-klima, jew biex iżommu s-shana jew biex jiffriskaw il-bini jew għat-tnejn.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
2. Kapaċi niġġustifika kif l-użu tal-bijoteknoloġija, *e.ż. fi ħxejjex ĠM*, jgħin lill-bdiewa jżidu fil-produzzjoni tagħhom, minħabba inqas użu ta' pesticidi u tnaqqis fl-użu tal-art għall-produzzjoni tal-ħxejjex.
 KONJITTIVA
3. Kapaċi niddiskuti l-implikazzjonijiet negattivi tat-teknoloġija ĠM.
 NITGHALLEM NGHIX MA' HADDIEHOR
4. Kapaċi niddiskuti l-mikrobijoloġija ambjentali bażika fit-tniġġis tal-ilma, fit-trattament tal-ilma u fid-dranaġġ.
 NITGHALLEM KIF
5. Kapaċi nispjega dwar l-immaniġġjar u t-trattament tal-iskart domestiku u dak industrijali.
 IL-LINGWA ESPRESSIVA
6. Kapaċi nispjega kif jiġu ġġenerati prodotti sekondarji mill-iskart, bħall-kompost u l-bijodizil.
 L-IPPJANAR U R-RIFLESSJONI
7. Kapaċi niddisinja kċina effiċjenti, sigura u li tiffranka l-enerġija kif ukoll nissuġġerixxi l-aħjar għażla għad-dawl, ventilazzjoni, kisi ta' ħitan u l-art u għall-bank tal-kċina.
 L-IMMANIĠĠJAR TAT-TAGHLIM
8. Kapaċi nagħti suġġerimenti għax-xiri ta' apparat li hemm bżonn għal bosta xogħlijiet li jsiru fil-Laboratorju tal-Ikel.
 IT-TAGHLIM PERSONALI
9. Kapaċi nagħmel suġġerimenti favur l-ambjent waqt ix-xiri tal-aħjar *freezer* għal familja speċifika.
 IT-TAGHLIM KONJITTIV
10. Kapaċi nagħmel suġġerimenti għal xiri ta' prodotti u servizzi li jkollhom impatt minimu fuq l-ambjent.
 NITGHALLEM INKUN JIEN
11. Kapaċi nirrakkomanda l-użu ta' tessuti adattati u kif jistgħu jiġu kkordinati l-kuluri għal ġewwa.
 NITGHALLEM INKUN JIEN

II-Pedagoġija

A. IL-PEDAGOĠIJA U PRATTIKI GHAT-TAGHLIM

L-educaturi għandhom iżommu ruħhom aġġornati mal-istrateġiji pedagoġiċi u l-kunċetti l-aktar riċenti sabiex ikunu jistgħu jiffhmu aħjar u jirrispondu għall-bżonnijiet tal-istudenti. L-istrateġija Ewropea *Education and Training 2020* tpoġġi enfasi partikolari fuq ir-rwol tal-għalliema fil-ħajja tal-istudenti tagħhom. L-għalliema għandhom rwol kruċjali fil-gwida tal-istudenti sabiex jilħqu l-għanijiet tagħhom filwaqt li jifformulawhom il-perċezzjonijiet tagħhom (European Commission, 2015).

Wieħed jista' jara jekk il-prattika fit-tagħlim tal-Home Economics tkunx effettiva meta l-istudenti, skont l-abbiltà tagħhom, ikunu kapaċi jikkwistaw l-għarfien, il-fehim, il-ħiliet u l-kompetenzi li bihom ikunu jistgħu jieħdu deċiżjonijiet infurmati. Dan kollu jrid isir skont l-oqsma ta' studju koperti mill-punti prinċipali li ffukaw fuqhom u skont ir-rizultati ta' tagħlim rispettiv hekk kif identifikat fil-LOF. L-LOs jistgħu jiddaħħlu fi programm ta' tagħlim flessibbli li jaqdi bl-aħjar mod il-bżonnijiet tal-istudenti skont is-sitwazzjoni.

Il-Home Economics jgħin lill-istudenti jharsu iżjed fid-dettall lejn l-aspetti tal-ikel, tan-nutrizzjoni, tas-saħħa, tal-familja, tal-finanzi u tal-immaniġġjar sostenibbli tar-rizorsi. Permezz tal-ħiliet importanti li jagħtihom dan is-suġġett, l-istudenti jkunu kapaċi jrawmu mġiba ta' saħħa effettiva tul il-ħajja kemm bħala individwi u membri tal-familja, kif ukoll bħala membri tal-komunità. Iżjed minn hekk tgħammarhom b'firxa utli ta' ħiliet rilevanti u trasferibbli fosthom l-għarfien, il-fehim, l-investigazzjoni, ir-riflessjoni, l-applikazzjoni, l-evalwazzjoni u l-espressjoni. L-enfasi titpoġġa fuq it-tagħlim attiv permezz tat-tiftix għal soluzzjoni tal-problemi u t-teħid tad-deċiżjonijiet. Iżjed minn hekk, l-istudenti jiżviluppaw abilitajiet prattiċi permezz ta' esperjenzi diretti, kemm individwalment, kif ukoll b'mod kollaborattiv. Din il-pedagoġija tiffoka fuq 'it-tagħlim bl-għemil' billi tiżviluppa firxa ta' ħiliet prattiċi li jilħqu l-bżonnijiet u l-kapaċitajiet differenti tal-istudenti.

Huwa importanti li l-metodi differenti li jiġu addottati permezz tal-pedagoġiji varji joffru l-opportunitajiet lill-istudenti li jaħsbu dwar il-problemi li jridu jissolvew, li jfittxu l-informazzjoni, jinvestigaw firxa ta' għażliet, jimmaniġġjaw ir-rizorsi tagħhom, jesprimu ruħhom b'kunfidenza u jgħaddu ġudizzju, jieħdu deċiżjonijiet u jevalwaw ir-rizultati tagħhom. Dan l-approċċ hu bbażżat fuq pedagoġija li hi ffukata fuq l-istudent u bbażata fuq il-mistoqsijiet, u li tħalli spazju għall-flessibbiltà u l-ġibda lejn it-tagħlim tul il-ħajja, li qiegħed fil-qofol ta' ħafna riformi edukattivi (Ada u Pendergast, 2010), fosthom l-aġenda ta' riforma tal-edukazzjoni f'Malta (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012). Għal dan il-għan, is-sett ta' esperjenzi pedagoġiċi u ta' assessjar addottati permezz tal-LAP iwasslu għall-iżvilupp tat-tagħlim tul il-ħajja.

Dan jeħtieġ tagħlim u tishiħ b'uzu tajjeb ta' strateġiji u appogg. L-istrateġiji pedagogiċi addottati għandhom ikunu ta' valur prattiku u jibnu fuq il-proċeduri ta' assessjar li jkunu addottati. Dawn il-prattiki utli jistgħu jinkludu:

- it-trawwim ta' ħiliet ta' ħsieb ta' livell għoli permezz ta' diskussjoni u bini fl-għarfien.
- opportunitajiet għal esplorazzjoni prattika.
- il-ħeġġa għar-riflessjoni permezz ta' studju ta' każijiet.
- it-tmexxija fir-riflessjoni kritika permezz ta' rapporti soċjali.
- l-integrazzjoni tat-teknoloġija fi proċess ta' tagħlim b'mod effettiv, u biex isaħħaħ it-tagħlim.
- it-trawwim tal-kreattività soċjali permezz ta' xogħol ta' disinn.
- il-ħolqien ta' prattiki riflettivi u kreattivi permezz ta' dibattitu/kummenti informali dejjem għaddejin ma' persuni tal-istess età.
- il-ħolqien ta' proġetti fi grupp biex jippromwovu firxa ta' ħiliet, b'enfasi partikolari fuq l-esperjenza prattika u għajjnuna li tipprepara lill-istudenti għal dinja li fiha x-xogħol fi gruppi u l-kollaborazzjoni huma importantissimi.
- it-tishiħ tal-proċess u l-kisbiet mit-tagħlim permezz tal-awtoassessjar u l-assessjar minn sħabhom.

It-Tagħlim Ibbażat fuq Proġett (PBL) hu metodu ta' tagħlim li jmur tajjeb mal-programm ta' studju tal-Home Economics u li permezz tiegħu l-istudenti jiksbu l-għarfien, il-ħiliet u l-kompetenzi billi jaħdmu għal tul ta' żmien biex jinvestigaw u jirrispondu mistoqsijiet kumplessi, problemi jew sfidi. Il-PBL hu kkaratterizzat mir-rabtiet tiegħu mad-dinja reali, billi jipprezenta lill-istudenti bi problemi awtentiċi u jinkuraġġihom jesploraw it-toroq differenti biex jissolvew il-kwistjonijiet. L-istruttura hi mmexxija mill-istudenti, u l-għan principali tal-għalliema hu li jappoggjaw qafas li fiha l-istudenti jaħdmu f'kollaborazzjoni organizzata, u individwalment, biex jissodisfaw ix-xogħol differenti u jiksbu riżultati tangibbli. L-assessjar varjat maż-żmien hu l-qofol għax jgħin biex jiġi definit is-suċċess u l-progress tal-proċess ta' tagħlim.

Il-PBL mistenni li jibni fuq l-esperjenzi tal-istudenti, jimmottivahom biex jersqu lejn il-milja tal-potenzjal sħiħ tagħhom. Bil-PBL, l-assessjar isir prinċiparjament b'assessjar formattiv. Il-ħsieb wara l-PBL hu li jkun hemm assessjar awtentiku u fid-dettall li verament juri dak li student kiseb skont l-istandards. Għalhekk hu importanti ħafna li l-edukaturi jagħtu rispons speċifiku u pożittiv lill-istudenti, tul il-proċess kollu ta' tagħlim u jiggwidawhom biex jiksbu LOs speċifiċi.

L-edukatur jiġbor l-evidenza ta' kif ikunu sejrjn l-istudenti skont kull proġett biex b'hekk kemm l-edukaturi kif ukoll l-istudenti jkunu jistgħu jiddeterminaw il-progress li nkiseb. Id-differenza ssir permezz tal-għoti ta' xogħlijiet li jvarjaw skont il-livelli differenti ta' abbiltà jew ta' riżultati. Hu f'idejn l-edukaturi biex jagħżlu liema metodu hu l-aħjar għall-istudenti u biex jgħinuhom jagħżlu xogħol li jipprovdi opportunitajiet li juru x'jafu, jifhmu u x'jistgħu jagħmlu.

Dan kollu jirrifletti biss xi ftit eżempji tal-approċċi pedagogiċi li jistgħu jintużaw bħala parti mil-LAP fil-Home Economics.

L-Istrateġiji Nitgħallem biex Nitgħallem

Dawn li ġejjin huma eżempji tal-istrateġiji li jagħmlu parti mill-'proċess nitgħallem biex nitgħallem', wieħed mit-tmien kompetenzi li jissemmew fid-dokument *European Reference Framework Key Competencies for Lifelong Learning (European Commission, 2006)*:

- Diskussjonijiet pedagogiċi bejn l-istudenti fejn, fuq bażi volontarja, l-istudenti jispjegaw kif għamlu biċċa xogħol u kif irnexxielhom jегħlbu d-diffikultajiet li ltaqgħu magħhom, li jwasslu għal skambju ta' strateġiji u teknikalitajiet f'ambjent ta' kooperazzjoni.
- L-istudenti jitgħallmu jużaw il-punteġġjatura, l-istampi, l-informazzjoni addizzjonali minbarra t-test, bħal spjegazzjoni tal-kliem diffiċli u l-identifikazzjoni ta' kliem importanti waqt biċċa xogħol ta' qari/taħriġ il-fehem.
- It-tagħlim u l-gwida fi stadji differenti tal-kitba ta' komponiment u l-għodod differenti u l-metodi li jistgħu jintużaw f'kull stadju.

Il-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Suġġett (SLOs) inkitbu b'tali mod li l-edukaturi jużaw approċċi li jaddottaw it-tagħlim li jinvolvi, li juri ħila u jinvolvi lill-istudenti b'mod attiv f'numru ta' kuntesti sabiex iħeġġu filwaqt li jippermettu tagħlim li jiffoka fuq l-istudenti u l-istrateġiji tat-tagħlim. F'kull stadju, dawk li jippjanaw il-kurrikulu għandhom jikkonsidraw fuq bażi regolari l-opportunitajiet li jiġu ppreżentati permezz tal-SLOs sabiex jiżviluppaw tagħlim attiv matul il-livelli fil-Qafas tal-Kisbiet tat-Tagħlim. L-ippjanar għandu jieħu ħsieb, filwaqt li jħeġġeg il-parteciġazzjoni tal-istudenti, li dan jista' u għandu jkun ta' influwenza filwaqt li jikkontribwixxi fil-proċess.

Sabiex jissaħħaħ l-ippjanar tal-kurrikulu, filwaqt li jkun assigurat li l-istudenti kollha jkollhom aċċess b'mod attiv u jinvolvu ruħhom fl-ambjent tat-tagħlim, hemm bżonn ta' approċċ koerenti fl-ippjanar tat-tagħlim, fit-tagħlim u l-assessjar, u fil-qsim ta' informazzjoni fuq il-progress u l-kisbiet mil'huqa. Meta jiġi addottat dan it-tip ta' ppjanar tal-kurrikulu huwa importanti li ma narawx l-SLOs b'ħala fatturi li jillimitaw il-potenzjal tat-tagħlim tal-istudenti u li ma jippermettux li jkun hemm devjazzjoni tat-tagħlim lil hinn minn dak imsemmi fl-SLOs. Din l-idea tinjora l-iskop u l-flessibilità li jipprovdni l-approċċ tal-kisbiet mit-tagħlim. Kif, fejn u meta jiġu mgħallma dawn il-kisbiet huma fid-diskrezzjoni tal-edukatur. L-SLOs qegħdin hemm sabiex jiċċaraw il-proċess ta' assessjar billi jelenkaw b'mod sempliċi l-aspettattivi tat-tagħlim. B'dan il-mod, l-assessjar huwa marbut li juri li dawn l-aspettattivi ntlahqu.

Ladarba jiġu ssettjati l-aspettattivi tat-tagħlim, l-edukaturi jistgħu jibdeu jintroduċu l-flessibilità fid-disinn tal-kurrikulu u fil-metodu ta' tagħlim li s'issa kien diffiċli li jsir. L-approċċ tar-rizultati tat-tagħlim jippermetti lill-edukaturi jdurdu lejn tagħlim li jiffoka fuq l-istudenti u l-istrateġiji tat-tagħlim. Dan ifisser li jsiru jafu l-ħafna modi li bihom l-istudenti huma differenti minn xulxin, liema mill-ħafna metodi jagħmlu sens fit-tagħlim attwali, u kif għandhom jaffrontaw din il-varjanza b'tali mod li joffru sapport lill-istudenti fuq bażi individwali filwaqt li jgħinuhom jipprogredixxu. Taqsima Ċ: *It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* toffri gwida fuq kif dan jista' jsir.

B. L-EMBEDDING FIT-TAGĦLIM TAT-TEMI KROSSKURRIKULARI

Fl-Ewropa kien hemm bidla minn approċċ li jitratta b'mod esklussiv is-sugġett għal approċċ li jiffoka fuq temi krosskurrikulari, tematiku, interdixxiplinarju u kollaborattiv, li jirrifletti s-sitwazzjonijiet reali tal-ħajja ta' kuljum filwaqt li jhegġeg it-trasferiment tal-ħiliet minn settur tat-tagħlim għal ieħor. Permezz tal-approċċ krosskurrikulari, ħafna mis-setturi tal-kurrikulu ngħataw profil ogħla filwaqt li ssaħħu numru ta' kompetenzi trasversali (European Commission, 2012). Is-CCTs jgħaqqdu flimkien is-sugġetti billi jidentifikaw l-għanijiet tat-tagħlim komuni li huma riflessi wkoll fit-twemmin tal-iskola (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012: 31, 39).

It-Temi Krosskurrikulari (CCTs) ġew introdotti fl-LOF sabiex jassiguraw li l-istudenti kollha, huma u jipprogrédixxu matul il-livelli, jiġu f'kontatt kontinwu mat-tipi ta' għarfien, ħiliet u fehim li huma meħtieġa sabiex huma jkunju jistgħu jipparteċipaw b'mod attiv, filwaqt li jirnexxu u jikkontribwixxu fis-soċjetà Maltija.

L-*embedding* tas-CCTs fil-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Sugġett joffri aċċess għal identità ġdida tat-tagħlim li jmur lil hinn mis-sugġett, u l-istudenti ser jagħtu valur lit-tagħlim tas-CCT meta jaraw li dawn huma parti integrali mill-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim u li huma vitali sabiex jgħinuhom biex isiru studenti olistiċi.

Kull CCT qed jiġi pprezentat bħala sett ta' riżultati addizzjonali tat-tagħlim liż-żgħażaġħ sabiex huma jiffaċċjaw u jżviluppaw għarfien u fehim tagħhom meta qed jipprogrédixxu matul il-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim.

It-Temi Krosskurrikulari huma:

il-Litteriżmu Diġitali

I-Edukazzjoni għad-Diversità

I-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni

I-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

it-Tagħlim biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

il-Litteriżmu

It-Temi Krosskurrikulari jinsabu fl-Appendiċi onlajn fuq <http://www.schoollearningoutcomes.edu.mt/en/category/cross-curricular-themes>

s-CCTs għandhom jiġu infilsati matul il-vjaġġ ta' tagħlim u l-esperjenzi tal-istudenti, fejn il-punt ewlieni għandu jkun li l-għarfien u l-fehim tas-CCT jiġi mgħallem, ikkonsolidat u kkuntestwalizzat. Il-kuntest huwa importanti bil-għan li jżid it-tifsira u l-iskop biex jiġi msaħħaħ l-użu tas-CCT. Ma hemm l-ebda mod effettiv biex jiġi organizzat u nfilsat it-tagħlim tas-CCTs. Madankollu, meta CCT tingħaqad b'mod dirett ma' biċċa xogħol partikolari fi ħdan l-SLO imbagħad ikun assigurat li jkun hemm opportunità għall-użu tas-CCT f'dik il-biċċa xogħol partikolari, huwa mod effettiv ħafna kif tiġi infilsata CCT.

L-embedding ma jinkludix biss l-għaqda ta' kurrikula differenti. L-ippjanar ta' fejn ser jiddaħħal il-kontenut tas-CCT biex jagħmel parti mill-SLOs jew mill-Aspett tas-Suġġett huwa biss il-bidu. L-educaturi għandhom jistabbilixxu kif il-kontenut tas-CCT jżid il-valur tal-SLOs li qed jiġu mgħallma u kif tista' tinkiseb xi haġa akbar minn sempliċement għaqda flimkien tal-partijiet differenti. Fuq kollox, it-tagħlim tas-CCT ser iżid il-valur fit-trasferiment tal-għarfien, tal-ħiliet u tal-fehim billi jipprezenta sitwazzjonijiet fattwali li jagħmlu sens għall-istudenti.

L-Embedding bħala proċess

Hemm tliet modi ewlenin sabiex jiġu mgħallma l-għarfien, il-ħiliet u l-fehim li hemm indirizzati fis-CCTs tul il-proċess tat-tagħlim. Dawn huma:

- permezz ta' metodi ta' tagħlim u t-tagħlim innifsu marbut mal-SLOs;
- billi jiġu magħżula metodi u strateġiji partikolari tat-tagħlim minn oħrajn biex jiġu mgħallma l-SLOs;
- billi jsiru attivitajiet krosskurrikulari mibnija b'mod speċifiku jew attivitajiet li jinvolvu lill-iskola kollha.

Dan il-proċess jimplika bidla importanti fil-mod kif l-għalliema jħarsu lejn it-tagħlim tal-kontenut tas-suġġett fil-klassi. L-integrazzjoni tar-rizultati tat-tagħlim krosskurrikulari fit-tagħlim ta' suġġetti differenti teħtieġ li l-għalliema jmorru lil hinn mill-iskemi tradizzjonali u jaħdmu f'kollaborazzjoni flimkien sabiex jiżviluppaw l-approċċ tagħhom għas-CCTs filwaqt li jkun hemm skambju ta' informazzjoni fuq l-iżvilupp tat-tagħlim ta' studenti speċifiċi b'rabta mas-CCTs (European Commission, 2012:25).

It-tagħlim tas-CCTs permezz tal-SLOs

L-ewwel approċċ għat-tagħlim tal-kontenut tas-CCT huwa permezz tal-integrazzjoni tat-tagħlim tas-CCT ma' dak tal-SLOs partikolari. Il-qafas jipprovdi gwida fuq l-aħjar opportunitajiet biex isir dan. Fejn SLO partikolari tipprezenta opportunità tajba li tindirizza tagħlim marbut mat-Tema Krosskurrikulari tidher l-istampa tas-CCT wara l-SLO. Din turi li l-SLO:

- qed toffri opportunità sabiex wieħed jibda jħares lejn l-iżvilupp tat-tagħlim u l-ħiliet marbuta ma' aspett partikolari tas-CCT;
- tista' tiġi msaħħa billi jiġi introdott aspett partikolari ta' wieħed mis-CCTs.

Bħala gwida għall-educaturi, fejn il-kisbiet speċifiċi mit-tagħlim tas-CCT li l-aktar huma rilevanti, l-istampa tas-CCT li jkun hemm flimkien mal-SLO partikolari tinkludi wkoll titlu sabiex jiġi identifikat liema hu l-aspett partikolari tas-CCT li 'joqgħod l-aktar', i.e. il-parti tal-kontenut tas-CCT li hija l-aktar marbuta mal-għarfien, il-fehim u/jew il-ħiliet indirizzati fl-SLO partikolari.

Għalkemm qed tiġi identifikata CCT waħda, dan ma jfissirx li CCTs oħra ma jkunux rilevanti. L-identifikazzjoni ta' tema partikolari sempliċement tissuggerixxi li l-educaturi jistgħu jsibu dik il-parti identifikata bħala l-aktar rilevanti, l-aktar xierqa jew l-aktar faċli li tiġi integrata f'dak il-punt partikolari, filwaqt li tippermetti lill-educaturi jgħallmu s-suġġett u s-CCT b'mod integrat.

Eżempji ta' dan it-tip ta' *embedding* jinkludu:

- Kapaċi nqabbel il-kwalità ta' ikel ta' konvenjenza mal-ekwivalenti frisk tiegħu u napplika linji gwida għall-użu effettiv ta' ikel ta' konvenjenza fl-ippjanar ta' ikliet permezz ta' riżultati prattiċi.

 IT-TAGHLIM KREATTIV

Meħuda minn Livell 9, Aspett tas-Suġġett: L-Ikel, in-Nutrizzjoni u s-Saħħa

- Konxju/konxja li xi familji għandhom riżorsi finanzjarji differenti u li familji bi dħul baxx għalhekk għandhom riżorsi u għażliet limitati.

 L-GĦARFIEN TIEGĦI NNIFSI

Meħuda minn Livell 8, Aspett tas-Suġġett: L-Għarfien Finanzjarju

- Nifhem kif innaqqas il-ħela tal-ikel u nuża l-fdalijiet b'mod sigur.

 NITGĦALLEM KIF

Meħuda minn Livell 7, Aspett tas-Suġġett: Interventi Prattiċi

Eżempju: Insibu opportunitajiet li jindirizzaw it-tagħlim tas-CCT fl-SLOs tal-Home Economics.

- Naf dwar tipi differenti ta' sostituti tal-laħam li tista' ssib fis-suq.

NITĠHALLEM INKUN JIEN

Meħuda minn Livell 8, Aspett tas-Suġġett: L-Ikel, in-Nutrizzjoni u s-Saħħa

Hemm numru ta' potenzjali għal ideat ġodda u punti ta' diskussjoni li jintroduċu lill-istudenti fil-produzzjoni tal-laħam fuq skala industrijali (eż l-impatt tal-ambjent fuq art li jirgħu fuqha għall-produzzjoni tal-laħam, l-ipproċessar tal-laħam, l-effetti fuq is-saħħa eċċ.) Xi wħud minn dawn il-punti ta' diskussjoni jipprovdu ġustifikazzjoni xjentifika dwar il-bżonn ta' sostitut għal-laħam aħmar u ser nipruraw inqajmu kuxjenza dwar il-politika tal-produzzjoni tal-laħam/ikel fil-produzzjoni ta' żona importanti ta' kuntest. Dan it-tip ta' għarfien u diskussjoni iżid ukoll saff ta' fehim empiriku dwar l-għażliet tal-ħajja li jagħmlu l-oħrajn (eż. il-veġetarjanizmu) u jista' jwassal għal riflessjoni dwar l-għażliet li jagħmlu l-istudenti stess.

Jista' jkun hemm ukoll opportunità biex l-istudenti jħarsu lejn il-produzzjoni u l-konsum tal-laħam fil-kuntest iżjed wiesa' tat-tendenzi, tal-mudelli u tad-differenzi fil-konsum dinji.

L-iżjed riżultati relevanti fis-CCT dwar l-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli, Nitgħallem inkun Jien huma:

- Jiena persuna li naf nagħmel riflessjoni kritika u kapaċi nevalwa d-deċiżjonijiet, l-għażliet u l-azzjonijiet.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-konsegwenzi tal-azzjonijiet tiegħi fuq ġenerazzjonijiet preżenti u futuri.
- Jiena sensitiv għal dixxiplini u perspettivi diverġenti, kif ukoll kulturi u gruppi fil-minoranza fosthom għarfien indiġenu u fehmiet dwar id-dinja, mingħajr preġudizzji u prekuncetti.

Kapaċi nieħu azzjoni kkunsidrata, b'mod kreattiv u innovattiv u nisfida s-suppożizzjonijiet bażi ta' prattici mhux sostenibbli.

L-Indirizz tas-CCTs permezz tal-użu ta' metodi u strateġiji partikolari tat-tagħlim

Is-CCTs jistgħu jintużaw biex jinfurmaw il-ħolqien ta' politika u strateġiji Dipartimentali fil-Home Economics, pereżempju, billi jiġi strutturat it-tagħlim b'mod deliberat biex jimmassimizza l-użu tat-teknoloġiji diġitali. Fuq livell Dipartimentali, dawn is-CCTs li ġejjin jistgħu jkunu partikolarment tajbin biex jinfurmaw l-għażliet pedagoġiċi u l-istili ta' tagħlim magħżula biex jimmassimizzaw il-flessibbiltà introdotta permezz tal-LOF:

It-Tagħlim biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

Il-Litteriżmu Diġitali

L-Edukazzjoni għad-Diversità

L-għalliema jistgħu jsibu li dawn is-CCTs li ġejjin għandhom rwol x'jilagħbu fl-għażla tas-suġġetti biex jistimulaw l-interess u d-dibattitu:

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

L-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività, u l-Innovazzjoni

Huwa evidenti li xi wħud mis-CCTs jintegraw ruħhom b' mod naturali għal stili partikolari ta' tagħlim. Taqsima Ċ *It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* toffri gwida fuq kif CCTs partikolari jistgħu jgħinu lill-istudenti jirnexxu f'ambjenti ta' tagħlim partikolari. L-għażla b' mod deliberat ta' strateġiji partikolari tat-tagħlim li jinvolvu tagħlim attiv u/jew sperimentali u approċċi għat-tagħlim ta' kif jistgħu jissolvew il-problemi, fejn jeħtieġ li jkun hemm livell ta' awtonomija tal-istudenti kif ukoll xogħol fi gruppi, ser jgħinu sabiex it-tagħlim ikun wieħed li jwassal għall-introduzzjoni tas-CCTs tal-Litteriżmu Diġitali u Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv.

Pereżempju, is-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv tinkludi kategorija ta' kisbiet mit-tagħlim fuq it-Tagħlim Personali u, billi jiġi indirizzat it-tagħlim marbut ma' din il-kategorija tas-CCT, l-istudenti ser jiżviluppaw il-ħiliet tat-tagħlim meħtieġa sabiex f'biċċa xogħol partikolari jkunu awtonomi filwaqt li jimmaniġġjaw lilhom infushom. Simili ta' din, il-kategorija tat-Tagħlim Soċjali fi ħdan l-istess CCT tista' tgħin lill-istudenti jiżviluppaw qafas ta' ħiliet, attitudnijiet u mġiba li jgħin视角 jieħdu kemm jistgħu mix-xogħol fi grupp jew f'tim u minn strateġiji oħra ta' tagħlim soċjali.

Is-CCT tat-Tagħlim Diġitali ser tgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-kompetenzi marbuta mal-immaniġġjar tat-tagħlim, is-sors minn fejn tingabar l-informazzjoni, il-manipulazzjoni tal-informazzjoni, il-komunikazzjoni u l-preżentazzjoni tal-informazzjoni. Meta jkun hemm dawn it-tipi ta' ħiliet tat-tagħlim infilsati fit-tagħlim qabel ma jibdew jintużaw ta' spiss ser jgħinu lill-istudenti jaffrontaw il-biċċiet tax-xogħol b'aktar kunfidenza kemm fil-proċessi tat-tagħlim fuq l-SLOs kif ukoll fil-kisbiet infushom.

L-indirizz tas-CCTs f'attivitajiet krosskurrikulari jew f'attivitajiet li jinvolvu lill-iskola kollha

Is-CCTs kollha jistgħu jintużaw bħala strateġiji għall-iskola kollha sabiex jinħoloq ambjent ta' tagħlim ta' kwalità għolja li jagħti valur lill-istudenti kollha filwaqt li jissettja għanijiet għoljin għal kulħadd. L-iskejjel jistgħu jaraw il-benefiċċju meta jkollhom *policies* li jinkludu lill-iskola kollha fuq il-progress fil-:

- Litteriżmu
- Litteriżmu Diġitali
- Edukazzjoni għad-Diversità
- Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

Dawn it-tipi ta' CCTs jistgħu jintużaw sabiex ikun hemm *policies* infurmati għall-iskola kollha kif ukoll iżidu l-valur tat-tagħlim fi ħdan il-klassi. Madankollu, CCTs oħra jistgħu jintużaw sabiex jiffurmaw il-baži tal-attivitajiet għal sena sħiħa ta' grupp partikolari jew, aktar minn hekk, inizjattivi li jinvolvu lill-istudenti kollha fl-iskola fuq suġġetti ambjentali. Pereżempju:

- Is-CCT tal-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli tista' tintuża biex tiffurma l-baži għal attivitajiet ekstrakurrikulari għall-iskola kollha marbuta mat-tip ta' inizjattivi bħal Eko-Skola jew inizjattivi fuq l-użu minimu tal-enerġija. Attivitajiet ta' għbir ta' fondi jistgħu jgħinu attivitajiet tal-iskola ta' sorsi ta' enerġija li jistgħu jerggħu jintużaw permezz tat-tagħlim f'din is-CCT flimkien ma' dak tas-CCT marbuta mal-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni.
- Is-CCT tal-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni tista' tintuża biex issaħħaħ it-tagħlim u l-esperjenzi marbuta ma' attivitajiet li jvarjaw minn *tuck shop* immexxi mill-istudenti għal avveniment skolastiku jew inizjattivi li jinvolvu lill-iskola kollha fuq id-dinja tax-xogħol.

Ċ. IT-TAGĦLIM TA' STUDENTI DIFFERENTI F'KULL LIVELL

Waħda mill-benefiċċji li taħdem b'Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim (u fl-istess ħin waħda mill-isfidi) hija l-abbiltà li tippermetti lill-istudenti jipprogrédixxu bil-pass tagħhom u li tkun kapaċi taddatta l-metodoloġija tat-tagħlim u l-kurrikulu sabiex jissodisfaw il-bżonnijiet tagħhom. L-SLOs juru b'mod ċar fejn huwa t-'tmien' tat-tagħlim f'kull livell għal kull student iżda l-edukaturi għandhom jirrikonoxxu filwaqt li jippjanaw għal dawk l-istudenti li ser jilħqu dan il-punt qabel l-oħrajn kif ukoll għal dawk li forsi jkollhom bżonn aktar żmien u aktar għajjnuna sabiex jilħqu l-livell mixtieq.

L-Aspetti tas-Suġġett mhumiex riġidi u lanqas restrittivi u ma hemmx bżonn li jiġu mgħallma f'xi sekwenza partikolari jew bħala kontenut meħud f'izolament. L-aspetti tas-suġġett jistgħu jidhru fuq xulxin u jithalltu fi programmi tat-tagħlim akbar (jew iżgħar). L-edukaturi jistgħu jippreferu li jaffrontaw il-kuntesti tat-tagħlim f'ordni differenti skont is-sitwazzjoni, jew li jgħallmu aspetti tat-tagħlim permezz ta' topiks tal-għażla tagħhom.

Id-diversità tal-istudenti

L-NCF iħaddan id-diversità u jitlob li din tiġi mhegġa f'ambjent inklussiv.

L-NCF jindirizza l-bżonnijiet ta':

- studenti tajbin ħafna u b'talent li għalihom il-proċess tat-tagħlim jeħtieġ li joffri sfida sabiex huma jieħdu sehem u jkunu motivati li jiżviluppaw it-talenti tagħhom;
- studenti bi bżonnijiet edukattivi speċjali li għalihom il-kurrikulu għandu jkun miktub b'tali mod li jippermetti lill-għalliema japprezzaw kif l-istudenti kollha jistgħu jaċċessaw l-istess kurrikulu f'kull settur tat-tagħlim u jippermetti assessjar ta' firxa ta' ħiliet;
- studenti b'diżabilitajiet severi li għalihom il-kurrikulu għandu joffri edukazzjoni mibnija fuq firxa ta' ħiliet imfissra f'termini ta' fażijiet ta' żvilupp;
- studenti minn ambjenti soċjali żvantaġġati li għalihom l-iskola, flimkien mal-imsieħba lokali u istituzzjonali l-aktar importanti fis-soċjetà, għandhom jgħallmu aktar ħiliet filwaqt li joffru sapport lill-familji tagħhom u l-komunità lokali sabiex jipprovdu ambjent edukattiv b'saħħtu u stabbli;
- studenti minn ambjenti soċjali, kulturali u lingwistiċi differenti, inkluż it-tfal ta' refuġjati u persuni li qed ifittxu l-ażil, li għalihom il-kurrikulu jinkludi aċċess għal programm edukattiv li hu infilsat f'ambjent li joffri sapport emozzjonali u psikoloġiku li jirrispetta ċ-ċirkostanzi tal-individwi.

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:41)

Il-klassijiet kollha, anke fejn qed jiġi mħaddem is-*setting*, ser ikunu magħmula minn firxa ta' abiltajiet. Dan għaliex l-istudenti jkollhom ħiliet u diffikultajiet differenti u jiżviluppaw b'rati differenti. Sabiex tiġi definita klassi 'b'abiltajiet differenti' sempliċement bħala grupp ta' studenti b'firxa ta' abiltajiet hija superfiċjali wisq. Xi ngħidu għall-firxa ta' stili u preferenzi tat-tagħlim, livelli ta' interessi u l-ambjenti tad-dar, li kollha kemm huma jhallu impatt fuq l-esperjenza tat-tagħlim? L-istudenti kollha juru ħiliet differenti fi żminijiet differenti skont is-suġġett studjat u l-istil tat-tagħlim li jkun qed jintuża. Meta jkunu barra miż-żona ta' tagħlim l-aktar komda għalihom ser imorru anqas tajjeb. Mhix reali li tistenna minn grupp ta' studenti, hi x'inhom l-abiltà tagħhom, li jipprogrédixxu matul il-biċċiet tax-xogħol bl-istess pass. Żewġ terzi tal-istudenti fil-klassi ser ikunu qed jaħdmu barra l-istil tat-tagħlim li jippreferu sakemm il-biċċa tax-xogħol ma tkunx varjata.

Wieħed mill-aktar modi effettivi li jassigura li l-istudenti differenti jintlaħqu f'kull livell matul l-LOF huwa li tgħallim lill-istudenti jaħsbu għalihom infushom. Ftit mis-CCTs jipprovdu l-għodda tal-għarfien u l-ħiliet għall-istudenti sabiex ikunu kapaċi jsiru studenti aktar effettivi, li jaddattaw malajr, mimlija bir-riżorsi, u awtonomi.

Il-Progress u d-diverġenza fit-tagħlim

Il-prinċipju tad-diversità u l-inklużjoni li jiffurmaw il-bażi tal-NCF jimplikaw li f'kull stadju l-istudenti ta' kull livell u kompetenza għandhom jesperjenzaw is-suċċess, l-isfidi, u s-sapport meħtieġ sabiex isahħu l-impenn tagħhom. Jeħtieġu programmi flessibbli ta' tagħlim li jipprovdu esperjenzi ta' tagħlim differenti għal spettru wiesa' ta' studenti filwaqt li jippermettu li jkun hemm rati differenti ta' progress hekk kif it-tfal u ż-żgħażaġh iqattgħu ż-żmien fl-iskola. Hemm bżonn approċċi differenti li jindirizzaw il-bżonnijiet differenti tat-tagħlim. Bil-punt fokali dejjem jikber fuq l-istudenti, u b'aktar klassijiet b'abbiltajiet differenti fl-iskejjel, l-approċċi li joffru diverġenza qed isiru aktar importanti u l-għalliema għandhom jaddottaw strateġiji li jibnu fuq it-tagħlim tal-passat tat-tfal u taż-żgħażaġh filwaqt li jgħinuhom jipprogredixxu.

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:40)

Strateġiji għat-tagħlim ta' klassijiet b'abbiltajiet differenti

L-għalliema fil-klassi għandhom jibdew billi joħolqu relazzjoni personali ma' kull student/a fil-klassi tagħhom billi jittgħallmu u jużaw isimhom filwaqt li jsiru jafu x'jinteressahom. Li jiġu inklużi setturi ta' interess fit-tagħlim huwa mod tajjeb ħafna biex l-istudenti jkunu involuti. Fl-istess ħin, li jintuża dan it-tip ta' tagħlim meta jkun qed jiġi ssettjat ix-xogħol għad-dar jew xogħol individwali fil-klassi jista' jservi ta' motivazzjoni u jista' jgħin sabiex l-istudenti jzommu ruħhom involuti fit-tagħlim.

It-tagħlim Personali:

- Kapaċi nidentifika s-sapport u r-rizorsi li għandi bżonn biex nitgħallem.
- Konxju/a tal-mod li nippreferi kif nitgħallem u kapaċi nużah biex nippjana t-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nimmaniġġja l-għanijiet u l-ħin b'mod effiċjenti fit-tagħlim.
- Inħossni kompetenti fl-immaniġġjar tat-tagħlim tiegħi.
- Naċċetta r-rispons tal-oħrajn u nikkonsidrah.
- Nagħraf lili nnifsi billi nbiddel is-suppożizzjonijiet tiegħi maż-żmien.
- Kapaċi nsewgi l-interessi tiegħi peress li dawn jgħinuni nirrifletti fuq 'jien min jien'.
- Nieħu gost meta nirnexxi f'xogħlijiet diffiċli.

Meħuda mis-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv

Modi kif tagħti s-setgħa lill-istudenti filwaqt li tgħinjom jirnexxu fi hdan l-LOF

Il-ħolqien ta' ambjent dinamiku tat-tagħlim permezz ta':

- L-immaniġġjar tal-klassi u l-ħolqien ta' opportunitajiet għall-istudenti biex jaħdmu b'mod individwali, f'pari jew fi gruppi.
- Il-bidla fit-tqassim tal-klassi skont it-tagħlim li jkun qed isir.
- Il-provvista ta' attivitajiet differenti, li jippermettu lill-istudenti jagħzlu l-livell ta' involviment u sfida. Din ser tgħin fis-sens ta' 'dritt ta' pussess' imsemmi 'l quddiem.
- L-użu ta' għażla ta' riżorsi differenti bi ħsieb.
- Il-preżentazzjoni ta' modi differenti kif tista' tiġi mgħallma l-istess haġa.

L-involviment tal-istudenti permezz ta':

- Il-ħolqien ta' sens ta' 'dritt ta' pussess' min-naħa tal-istudenti tal-proċess tat-tagħlim billi, pereżempju, l-istudenti jkollhom ċans jagħzlu l-proġett tagħhom.
- L-għajjnuna lill-istudenti sabiex juru l-fehim tagħhom b'modi differenti, pereżempju permezz ta' mezzi li jagħzlu huma stess, sew jekk preżentazzjoni viżiva, orali jew preżentazzjoni fiżika.
- Il-bini ta' ħiliet għolja ta' ħsieb jiet bl-użu tat-tassonomija ta' Bloom (f'kull livell) u l-ħidma permezz tal-SLOs sabiex it-tagħlim ikun wieħed interessanti, li jkun utli u joffri sfidi kif jindikaw l-SLOs, tant li l-SLOs jingħataw dimensjoni usa' jew jintużaw b'modi differenti. Dan jista' jsir billi l-istudenti jingħataw xogħol li jinvolve s-soluzzjoni ta' problemi filwaqt li jingħataw l-opportunità li jitransferixxu u japplikaw l-għarfien għal kuntest ġdid.

Il-bidla tal-istudenti fi studenti li kapaċi jinbidlu billi:

- minn età bikrija l-istudenti jiġu introdotti għall-istrategiji ewlenin tat-tagħlim li jagħmlu parti mis-CCT Nitgħallem biex Nitgħallem u t-Tagħlim Kooperattiv;
- jiġu diksusi l-għanijiet tat-tagħlim f'kull lezzjoni mal-istudenti, u b'hekk isiru konxji ta' x'inhom mistenni li jitgħallmu mat-tmiem tal-lezzjoni. L-SLOs (mitkuba fl-ewwel persuna) huma indirizzati lejn l-istudenti;
- l-istudenti jkunu konxji tal-istili differenti tat-tagħlim; l-istudenti jiġu mgħallma t-teknikalitajiet biex jitgħallmu kontenut ġdid bl-użu ta' metodi viżivi, ta' smiġħ u kinestetici għat-tagħlim bl-użu ta' strategiji varji tat-tagħlim bil-għan li jipprovdu għall-bżonnijiet tal-istudenti li jitgħallmu aktar b'mod viżiv, ta' smiġħ u kinestetiku;
- l-istudenti jitgħallmu kif ikunu anqas dipendenti fuq l-għalliema, pereżempju, kif ser 'jinqalgħu' mill-problema meta jeħlu?

Uża x-xogħoli fi gruppi sabiex:

- ikun hemm tiżiħ u estensjoni (bl-użu ta' gruppi flessibbli);
- tteġġeġ lill-istudenti biex jinvolve ruħhom f' Tagħlim Soċjali u biex japprezzaw ideat u personalitajiet differenti; iżidu l-kunfidenza meta jiddiskutu l-ideat tagħhom ma' oħrajn; jikkollaboraw ma' studenti oħrajn bħala parti mit-tagħlim tagħhom; ifittxu l-għajjnuna u s-sapport mingħand studenti oħra; jikkellmu mal-oħrajn fuq it-tagħlim; jisimġu lill-oħrajn jikkellmu fuq it-tagħlim tagħhom filwaqt li jiddiskutu suġġetti varji u strategiji ta' tagħlim ma' sħabhom (billi jintużaw gruppi ta' abbiltajiet differenti).

Għandu jkun assigurat approċċ inklussiv tat-tagħlim u l-ippjanar tal-kurrikulu. Filwaqt li l-iskola tkun trid toħloq is-sens ta' twemmin tagħha f'dak li għandu x'jaqsam ma' riżultati għall-istudenti kollha, u tapprezza firxa wiesgħa ta' talenti, ħiliet u riżultati, l-għalliema għandhom jaraw kif jistgħu jattwaw dan fil-klassi tagħhom. Fuq livell bażiku dan jibda permezz ta' promozzjoni tas-suċċess u l-apprezzament tagħhom infushom billi jieħdu azzjoni biex jeliminaw dak kollu li jillimita t-tagħlim, u għalhekk jassiguraw li l-istudenti kollha f'kull grupp jirnexxu fil-klassi. L-għalliema jistgħu jteġġu l-fehim u l-apprezzament għad-diversità tal-individwi fil-klassijiet tagħhom u jużaw is-CCT tad-Diversità bħala katalist għal dan l-approċċ li jestendi sabiex jinkludi lill-istudenti b'mod dirett.

Edukazzjoni mibnija fuq il-valuri

L-edukazzjoni tiffoka kemm fuq il-bini tal-karattru kif ukoll fuq l-iżvilupp tal-istudenti b'ħiliet speċifiċi. Id-direzzjoni 'l quddiem għall-implimentazzjoni ta' dan il-qafas hija permezz ta' edukazzjoni mibnija fuq il-valuri. Edukazzjoni mibnija fuq il-valur tirreferi għal kwalunkwe attività kemm espliċita kif ukoll impliċita fl-iskola li tħeġġeg il-fehim u l-għarfien tal-istudenti tal-valuri u li jiżviluppaw il-ħiliet u l-ħajra tal-istudenti sabiex ikunu jistgħu jirrappreżentaw valuri partikolari bħala individwi u bħala membri mis-soċjetà iġenerali. Dan jassigura li dawk li ser joħorġu mill-iskola jkollhom il-kwalitajiet u l-kunfidenza fihom infushom, stima għolja tagħhom infushom, ottimizmu u impenn għal suċċess personali bħala l-baži għar-rwoli potenzjali fil-ħajja bħala membri minn familja, mill-komunità u bħala impjegati. Barra minn hekk, għandhom ikunu kapaċi jagħmlu għidizzju u jkunu responsabbli f'għażliet etiċi u soċjali.

Addattat minn *Respect for All Framework*, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2014:10)

L-iskejjel għandu jkollhom kultura vibranti u progressiva, li tħeġġeg il-benesseri u r-rispett, bl-ambizzjoni u r-riżultati bħala l-punti fokali għal kull student/a. Dan it-tip ta' approċċ għandu jintuża f'kull klassi. Skola tajba hija skola li tiegħu ħsieb l-individwi u li tagħti s-sapport tagħha lil kull individwu, irrispettivament mill-isfond u l-bżonnijiet tat-tagħlim. Dawn l-iskejjel jaħdmu f'atmosfera ta' pożittività assoluta. Dawn jaħdmu bla waqfien sabiex jipromwovu attitudnijiet b'saħħithom u produttivi għat-tagħlim, għall-ħajja u għax-xogħol. L-iżvilupp ta' sens ta' twemmin ta' ambizzjoni jiddefinixxi n-natura ta' ispirazzjoni ta' skejjel ta' suċċess, fejn issir l-għaqda bejn l-aspettattivi u s-suċċess – suċċess li jinkludi l-aspetti kollha tal-iżvilupp tal-ħiliet għall-ħajja, għax-xogħol u għat-tagħlim – timbru ta' eċċellenza.

Mill-perspettiva tal-klassi, l-approċċ inklussiv jindirizza l-bżonnijiet tal-istudenti permezz ta' varjetà ta' approċċi li jinkludu: strateġiji ta' interventi bikrija u kurrikulu u approċċi għat-tagħlim li huma ddisinjati li jissodisfaw il-bżonnijiet tal-istudenti kollha. L-edukaturi għandu jkollhom aspettattivi għoljin għall-istudenti tagħhom għaliex dawn għandhom jiġu mħeġġa sabiex ikollhom aspettattivi u miri għoljin għalihom infushom. Huwa importanti ferm li l-edukaturi jassiguraw li l-istudenti tagħhom ikunu jafu fejn jinsabu f'dak li għandu x'jaqsam mat-tagħlim tagħhom u kif jistgħu jitjiebu. L-istudenti għandhom jiġu mfaħħra fuq baži regolari, b'mod selettiv u effettiv biex jibqgħu motivati.

Hekk kif l-istudenti jipprogressaw matul il-livelli u bejn il-livelli għandhom jiġu mħeġġa jirriflettu, isiru aktar sidien tat-tagħlim tagħhom, filwaqt li jkunu aktar responsabbli għall-istess tagħlim. L-edukaturi għandhom jibdeu jintroduċu teknikalitajiet sabiex jippermettu lill-istudenti jagħmlu aktar użu mill-assessjar personali sabiex jidentifikaw il-ħiliet u l-bżonnijiet ta' żvilupp mill-evidenza tax-xogħol tagħhom filwaqt li jieħdu azzjoni mill-*feedback* li jingħataw minn sħabhom kif ukoll mill-għalliema qabel jipplanaw il-passi li jmiss fit-tagħlim.

D. IT-TAGHLIM TA' LIVELLI DIFFERENTI FL-ISTESS SENA

F'kull klassi ser ikun hemm studenti li jkollhom bżonn aktar żmien biex jilħqu t-tagħlim meħtieġ u b'hekk jilħqu l-livell tal-SLOs. Mal-progress tal-istudenti fil-mixja tagħhom ta' tagħlim huma jistgħu jgħaddu għal sena ġdida u jibdedw livell ġdid iżda jkun għad fadlilhom partijiet fejn ikun hemm xi nuqqasijiet fit-tagħlim mil-livell preċedenti. L-aktar fattur importanti hawn huwa li l-informazzjoni fuq il-progress tkun waħda kemm jista' jkun ċara li tinforma lill-għalliema l-godda bl-għajjnuna jew bix-xogħol addizzjonali li jkollhom bżonn l-istudenti sabiex ikunu żguri li dan il-progress fil-livell il-ġdid ikun attwat.

Taqsimha *Ĉ It-tagħlim ta' studenti differenti f'kull livell* tirreferi għall-użu ta' firxa ta' strateġiji maħsuba biex jirrispondu għall-preferenzi ta' tagħlim differenti tal-istudenti kollha. Meta jkun hemm studenti fil-klassi li jeħtieġu aktar sapport biex jilħqu xi aspetti mil-livell preċedenti huwa importanti li:

- ikun hemm informazzjoni ċara fuq l-oqsma li fihom jeħtieġu s-sapport;
 - ikun ċar kif dawn l-oqsma jintrabtu mal-progress u l-kisba ta' riżultati fil-livell il-ġdid;
 - ikun hemm firxa ta' strateġiji u metodi ta' tagħlim li jistgħu jintużaw biex jgħinu u jirfdu l-istil ta' tagħlim mal-preferenza tal-istudenti għal skop ta' progress bikri;
 - il-konverżazzjoni mal-istudenti fuq l-oqsma li jeħtieġu sapport jew infurzar tibqa' waħda pożittiva u kostruttiva.
- Wieħed mill-benefiċċji tal-istruttura tal-LOF huwa li Livelli 7 u 8 jiġu mgħallma b'kurrikulu li jifrex fuq sentejn u għalhekk ikun hemm żmien biżżejjed għal żvilupp ta' programmi ta' tagħlim u l-użu ta' firxa ta' metodi ta' tagħlim li jgħinu lill-istudenti jipprogrédixxu u jiksbu r-riżultati mixtieqa.

Hemm numru ta' mudelli li wieħed jista' jikkonsidra bħala mizura introdutturja għal numru ta' studenti sabiex jiksbu l-ħiliet tal-SLOs fiz-żmien stipulat marbut mal-livell partikolari. L-edukaturi għandhom jikkonsidraw li:

- jesploraw l-SLOs b'mod aktar miftuħ/fil-fond, forsi billi jittrasferixxu jew japplikaw it-tagħlim marbut mal-SLOs f'kuntesti ġodda;
- jużaw testi aktar speċifiċi u li joffru sfida akbar;
- jissettjaw xogħol li joffri sfida akbar u li hu aktar kumpless bil-għan li jippreżenta lill-istudenti b'testi u vokabularju li joffru sfida akbar jew li jintroduċuhom għal Aspetti ġodda tas-Suġġett jew oqsma ġodda tal-Aspetti eżistenti tas-suġġett, filwaqt li jzommu f'moħħhom li l-SLOs ma jstipulawx il-livell massimu tat-tagħlim li jista' jintlaħaq;
- iħarsu lejn l-opportunitajiet li joffru s-CCTs bħala sorsi ta' ispirazzjoni għall-introduzzjoni ta' oqsma ġodda ta' kontenut li jipprovdu kontenut addizzjonali għall-kurrikulu li jsaħħaħ kemm l-esperjenza tat-tagħlim tas-suġġett filwaqt li jaraw il-kontenut tas-CCT x'aktarx b'mod differenti jew b'modi li joffru sfida akbar.

Sors ewlieni ieħor ta' materjal marbut mal-provvista ta' sfida addizzjonali jew żieda huwa l-Aspett tas-Suġġett u l-SLOs mil-livell aktar għoli. Filwaqt li mhux dejjem ikun addattat sabiex dawn jiġu indirizzati b'mod dirett, l-edukaturi forsi jkunu jixtiequ li jaraw it-tagħlim kumentwalizzat jew ix-xogħol preparat li jservi ta' introduzzjoni tajba għat-tagħlim fil-livell li jmiss. Hawnhekk il-punt fokali huwa li nħarsu lejn l-għaqda bejn it-tagħlim f'kull livell u kif l-istudenti jistgħu jibdedw jaċċessaw dan it-tagħlim. F'dan it-tip ta' approċċ, bħal f'kull settur ta' xogħol ieħor, huwa importanti li jinżamm rekord aġġornat tar-riżultati sabiex l-għalliema jkunu preparati biex jaħdmu mal-istudenti li ser ikunu qed jitilgħu b'mod formali għal-livell li jmiss.

Għalkemm is-suġġerimenti msemmija hawn fuq jistgħu jgħinu lill-edukaturi jindirizzaw l-isfidi marbuta ma' tagħlim divrenzjali, wieħed ta' min japprezza li mhux faċli jiġi implimentat tagħlim divrenzjali fi klassi eterogenja, speċjalment jekk l-edukaturi ma jingħatawx is-sapport jew ma jkunux jafu x'qed jiddiverenzjaw – il-kurrikulu jew il-metodi ta' tagħlim li jintużaw. Għaldaqstant huwa importanti li jkun hemm gwida ċara u sapport fuq it-tagħlim divrenzjali filwaqt li jkunu jistgħu jissodisfaw il-bżonnijiet tal-istudenti kollha billi jikkonsidraw x'qed jgħallmu u lil min qed jgħallmu. Għandu jkun hemm ukoll ħin biżżejjed sabiex l-għalliema jassessjaw il-bżonnijiet, l-interessi u l-ħerqa tal-istudenti tagħhom, u biex jipplanaw u jiddisinjaw attivitajiet addattati għall-istudenti kollha. Dan it-tħassib għandu jiġi indirizzat permezz ta' żvilupp professjonali u effettiv li jinkoraġġixxi lill-għalliema japplikaw il-ħiliet tagħhom sabiex jipprovdu gwida matul proċess li fih hemm divrenzja fl-approċċ għat-tagħlim.

E. IT-TAGHLIM TA' LIVELL WIEHED FUQ SENTEJN

Fi h'dan l-LOF, il-Livelli 7 u 8 għandhom livell ta' sfida addizzjonali fl-ippjanar u d-disinn tal-kurrikulu minħabba li ż-żewġ livelli jiġu mgħallma f'sentejn differenti. Pereżempju, l-SLOs ta' Livell 8 jifirxu fuq id-9 u l-10 sena. Dan ifisser li l-educaturi għandhom jikkonsidraw kif jistgħu jistrutturaw il-programmi ta' tagħlim meħtieġa sabiex jintlaħqu l-SLOs li jippermettu tagħlim b'mod li jagħmel sens u koerenti fuq sentejn li jsarrfu f'opportunitajiet ta' progress fil-livell. Madankollu, din il-vizjoni wiesgħa biex jintlaħaq l-istandard tal-livell jgħin ukoll biex jiġu affrontati l-isfidi diskussi fil-kapitlu preċedenti.

Meta wieħed jara l-kontenut trattat mill-SLOs f'dan il-livell, l-educaturi jistgħu jidentifikaw l-SLOs li huma kkonsidrati bħala prerekwiziti għal oħrajn fl-istess livell u b'hekk jistrutturaw il-kurrikulu skont dawn. Xi Aspetti tas-Suġġett jistgħu jiġu mgħallma b'mod faċli qabel oħrajn, jew l-educaturi jistgħu jiddeċiedu li jiddisinnjaw u jimplementaw kurrikulu li għandu aktar sens ta' progress mibni fuq spiral. L-educaturi jistgħu jhossu wkoll li hemm modi differenti kif jistgħu jaħdmu bl-Aspetti tas-Suġġett, jiġbruhom flimkien u jindirizzaw l-SLOs billi joħolqu oqsma godda tas-suġġett li jinkorporaw l-Aspetti tas-Suġġett.

Hemm minn tal-anqas tliet approċċi potenzjali li l-educaturi jistgħu jikkonsidraw:

- L-iżvilupp ta' perijodu għal xogħol minn qabel jew il-preparazzjoni tal-istil tat-tagħlim qabel jipproċedu fuq il-kurrikulu li hu marbut direttament mal-SLOs.
- L-iżvilupp ta' approċċ ta' żvilupp fl-SLOs eżistenti fejn jiġu indirizzati Aspetti tas-Suġġett xierqa marbuta mal-SLOs qabel oħrajn magħhom li jagħtu support lit-tagħlim tal-SLOs li għandhom jiġu mgħallma fit-tieni sena.
- L-iżvilupp ta' approċċ ta' programm ta' tagħlim u tal-kurrikulu li juri taħlita taż-żewġ approċċi msemmija hawn fuq.

Jeżistu wkoll approċċi aktar ambizzjużi fejn l-Aspetti tas-Suġġett u l-SLOs jiddaħħlu f'approċċ iddisinjat lokalment li jissodisfa aħjar il-ħiliet u l-interessi tal-istaff u tal-istudenti. L-educaturi huma liberi li jiddeċiedu jekk ikun hemm mod aktar integrat biex jgħallmu s-suġġett. L-LOF jippermettu lill-educaturi jkejlu l-kontroll u l-innovazzjoni tal-benefiċċju tal-istudenti tagħhom. Hu x'inhu l-metodu magħżul, l-ippjanar tal-kurrikulu, l-għażla tar-riżorsi u l-għażla tal-istrateġiji tat-tagħlim huma kollha importanti.

L-Assessjar

A. METODOLOGIJI LI JASSIGURAW ASSESSJAR XIERAQ

L-assessjar hu parti essenzjali mill-proċess ta' tagħlim, bl-għan prinċipali jkun li jingħata rispons kemm lill-edukatur kif ukoll lill-istudent. Forom ta' assessjar formattivi kif ukoll summattivi huma sinjifikanti ndaqs, u t-tnejn iservu għal għan edukattiv fil-proċess ta' tagħlim fil-Home Economics.

L-assessjar spiss jiġi deskritt li għandu tliet għanijiet: għat-tagħlim, fejn l-evidenza miġbura tiffirma l-ippjanar tat-tagħlim; bħala tagħlim, fejn l-istudenti jifhmu dwar it-tagħlim tagħhom u kif itejbuh; u ta' tagħlim, fejn l-evidenza miġbura tinforma dwar il-progress tal-istudenti.

Biex tiġi pprezentata evalwazzjoni ġusta tal-abbiltajiet tal-istudenti, huwa importanti li, fil-Home Economics tiġi pprovduta firxa wiesgħa ta' evidenza. L-SLOs jidentifikaw firxa ta' għarfien u ħiliet li l-istudenti jżviluppaw, kif ukoll jipprovdu qafas ta' kif għandhom jiġu mwassla dawn il-kompetenzi. Huwa utli li persuna żzomm f'moħħha li t-tagħlim isir l-aħjar meta t-tagħlim u l-assessjar ikunu pplanati flimkien u integrati mingħajr problemi fl-LAP. Bħala parti minn dan l-eżerċizzju, il-mistoqsijiet li ġejjin jisthoqqilhom jiġu kkunsidrati sew:

- X'evidenza ta' tagħlim ser tingabar?
- X'attivitajiet ser jiffaċilitaw l-assessjar u jipprovdu evidenza ta' tagħlim?
- Din l-evidenza ta' tagħlim kif ser tiġi rreġistrata?
- Min ser jieħu sehem fil-ġbir ta' evidenza ta' tagħlim?

L-Assessjar għat-Tagħlim (AfL) jagħti informazzjoni importanti li tista' tgħin lill-edukaturi jirrangaw u jżviluppaw l-istrateġiji ta' tagħlim. L-istrateġiji bażiċi li ġejjin jistgħu jkollhom impatt fuq il-prestazzjoni tal-istudenti u jisthoqqilhom ikunu kkunsidrati fil-mod li bih isir l-assessjar:

- Il-kjarifika dwar l-intenzjonijiet u r-risultati tat-tagħlim.
- Il-produzzjoni ta' mistoqsijiet u xogħol effettivi biex joħroġu evidenza ta' tagħlim.
- L-għoti ta' rispons li juri lill-istudenti x'inhu l-pass li jmiss.
- L-istimulazzjoni tal-istudenti biex isiru responsabbli għat-tagħlim tagħhom stess.
- L-istimulazzjoni tal-istudenti biex isiru riżorsa għal xulxin.

L-AfL jiffoka fuq l-istudenti billi jassessja lill-istudenti b'mod individwali permezz ta' mezzi varji. Assessjar formattiv jgħin lill-edukaturi u lill-għalliema jissorveljaw il-progress u jidentifikaw oqsma ta' titjib. Minbarra dan, jagħti wkoll informazzjoni utli lill-edukaturi dwar il-kisbiet tal-istudenti.

Fil-Home Economics, dan it-tip ta' assessjar hu bbażat fuq bosta osservazzjonijiet, tagħlim Prattiku, stħarriġ, u parteċipazzjoni tal-istudenti fil-proċess ta' diskussjoni. L-inizjattiva proprja tal-istudenti tista' tiġi kkunsidrata wkoll. L-educaturi għandhom l-opportunità li jifhemu kif student jingħalliem u jaħseb, u l-istudenti għandhom l-opportunità li jirriflettu fuq, jirreġistraw u jevalwaw il-passi kollha fil-proċess ta' tagħlim qabel ma jgħaddu għall-pass li jmiss. Evalwazzjoni dejjem għaddejja, kemm fix-xogħol, jew fil-proġetti, kif ukoll waqt interventi prattiċi, tgħin lill-istudenti jidentifikaw dak li huma tajbin fih u jaħdmu fuq fejn huma batuti, biex b'hekk jikkonsolidaw dak li ġew mgħallma. Evidenza ta' tagħlim tista', fil-fatt, toħroġ minn:

- lista għall-evalwazzjoni fil-laboratorji tal-ikel li tiġi mmarkata waqt li l-istudenti jkunu qed jipparteċipaw fl-esperiment ta' preparazzjoni tal-ikel
- rubrika użata biex tiġi osservata l-prezentazzjoni ta' student/a
- xogħol bil-miktub
- xogħol ta' proġett li jagħti lill-istudent l-opportunità li jhejji l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet f'pakkett komplut, jew prodott bi stil individwali
- xogħol ta' prestazzjoni eżempju, l-iddisinjar u l-ippreparar ta' menù għal udjenza speċifika
- xogħol fuq il-post u attivitajiet simili ta' tagħlim Prattiku, bħall-organizzazzjoni ta' proġett għall-komunità jew attività tal-iskola.

L-assessjar tal-kisbiet tal-istudenti għal għanijiet summattivi m'għandhomx ikunu dipendenti fuq il-prestazzjoni f'testijiet jew eżamijiet ta' darba. Minflok għandu jkun hemm element formattiv billi l-istudenti jiġu inkuraġġuti jirriflettu fuq il-prestazzjoni tagħhom. Dan jista' jinkludi assessjar bil-miktub, assessjar ibbażat fuq biċċa xogħol u assessjar Prattiku kkontrollat li jkun imdaħħal fil-proċess ta' tagħlim. L-assessjar summattiv jista' jiġi ddisinjat biex ikun jixbah iżjed mill-qrib il-problemi li persuna tiltaqa' magħhom fil-ħajja reali. Għaldaqstant, din il-forma ta' assessjar tista' tinkludi l-interpretazzjoni ta' riċetta jew il-kitba ta' sentenzi qosra li jissottolinjaw perspettiva. Hu importanti li kull forma ta' assessjar li jsir fl-iskola, speċjalment fil-livelli għolja, ikunu f'sinergija mal-eżami tal-MATSEC jew simili.

L-Assessjar

L-assessjar huwa parti integrali mill-proċess tat-tagħlim, fejn jipprovdi lill-istudenti u lill-ġenituri tagħhom b'*feedback* kontinwu, fil-ħin u kwalitattiv fuq il-progress tat-tfal, filwaqt li jwassal informazzjoni fuq il-prattika tal-għalliema u jipprovdi lill-iskejjel u lill-kulleġġi b'informazzjoni fuq l-ippjanar tal-kurrikulu u t-tagħlim.

L-assessjar *għat*-tagħlim (assessjar għal skopijiet formattivi) huwa proċess li jsir fl-istess ħin tat-tagħlim. L-istudenti u l-għalliema tagħhom jużaw ir-riżultati biex isiru jafu x'jafu l-istudenti u jistgħu jagħmlu dan b'rabta mat-tagħlim.

L-assessjar *tat*-tagħlim (assessjar għal skopijiet summattivi) isir mat-tmiem ta' kull unità, f'nofs is-sena jew fl-aħħar tas-sena.

L-assessjar *bħala* tagħlim (assessjar kontinwu) huwa l-użu ta' assessjar kontinwu tal-istudenti nfushom minnhom stess bil-għan li jsir monitoraġġ tat-tagħlim tagħhom stess.

F'suġġetti li jiġu mgħallma bħala moduli, l-assessjar tat-tagħlim isir mat-tmiem tal-modulu. L-informazzjoni u l-ġudizzji fuq it-tagħlim jinġabru flimkien bħala sommarju għal skop ta' rappurtaġġ għall-għalliema u għal skambju ta' informazzjoni ma' għalliema oħra fi klassijiet jew skejjel oħra. Jekk l-istudenti jkunu jafu eżatt x'inhum mistenni minnhom (l-iskopijiet tat-tagħlim) u l-kriterji ta' suċċess li ser jidentifikaw it-tagħlim tagħhom, huma jiżviluppaw ħiliet ta' evalwazzjoni personali li ser jgħinuhom isiru studenti li kapaci jitgħallmu weħidhom.

Il-proċessi ta' assessjar fil-klassi li huma ddisinjati b'mod tajjeb u xieraq jistgħu:

- jagħtu support lill-istudenti sabiex permezz tal-assessjar tagħhom infushom ikunu kapaci jkejlu t-tagħlim tagħhom, filwaqt li jidentifikaw il-ħiliet, il-bżonnijiet tat-tagħlim u xi jmiss li jitgħallmu;
- iħeġġu lill-istudenti jgħinu lil xulxin fit-tagħlim tagħhom permezz ta' assessjar li jsir minnhom stess;
- jgħinu lill-għalliema jifhmu aħjar kif l-istudenti jitgħallmu aħjar, jużaw l-evidenza biex jimmonitorjaw il-progress tal-istudenti, jirriflettu fuq il-prattika tagħhom filwaqt li jaddattaw jew iqabblu t-tagħlim tagħhom skont il-bżonnijiet tal-istudenti;
- jgħinu lill-għalliema jippjanaw fuq it-tagħlim ta' individwi u gruppi sabiex jassiguraw li t-tfal kollha jingħataw l-attenzjoni xierqa;
- jagħtu support lill-ġenituri sabiex dawn jaqsmu l-esperjenzi ta' tagħlim tat-tfal tagħhom, jinterpretaw l-informazzjoni tal-assessjar, u jsegwu l-iżvilupp edukattiv tat-tfal tagħhom;
- jippromwovu r-rappurtaġġ fuq il-progress individwali u l-ħiliet miksuba b'mod li jizdiedu waħda mal-oħra.

Il-kulleġġi u l-iskejjel huma mitluba jiżviluppaw politika ta' assessjar. Din il-politika għandha tindirizza l-kwantità u l-kwalità tal-prattiki tal-assessjar kif ukoll ir-rappurtaġġ lill-ġenituri u msieħba oħra interessati.

Addattat minn *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulħadd*, Ministeru tal-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:41-42) u *Assessments as Learning*, Lam (2015:1)

L-istudenti u persuni oħra involuti fit-tagħlim, jeħtieġu *feedback* fil-ħin u bl-eżatt fuq dak li tgħallmu kif ukoll kemm tgħallmu u kemm tgħallmu b'mod tajjeb. Dan jgħin fl-identifikazzjoni ta' xi jmisshom jagħmlu u min jista' jgħinhom biex iżidu mal-għarfien, il-fehim u l-ħiliet tagħhom. Il-progress tal-istudenti għandu jiġi assessjat permezz ta' modi u fi żminijiet xierqa għall-bżonnijiet tat-tagħlim tagħhom. Il-ġudizzji li jsiru fuq dan it-tagħlim għandhom ikunu msejsa fuq evidenza minn firxa wiesgħa ta' sorsi, kemm fl-iskola kif ukoll barra mill-iskola u b'referenza għall-progress tal-istudenti fuq perijodu ta' żmien u f'firxa ta' attivitajiet.

Permezz ta' ppjanar ta' opportunitajiet ta' assessjar kontinwu u testijiet perjodiċi, b'mod speċjali fejn l-istudenti jużaw il-ħiliet tagħhom b'mod integrat, l-edukaturi ser ikunu qed jippermettu lill-istudenti juru, fuq perijodu ta' żmien, *kemm u kemm* tajjeb ikunu tgħallmu.

Bilanċ bejn opportunitajiet ta' assessjar kontinwu u perjodiku jitlob li l-istudenti juru qafas ta' tagħlim mibni fuq perijodu ta' żmien filwaqt li japplikaw l-għarfien u l-ħiliet f'kuntesti differenti. It-taħlit ta' firxa ta' opportunitajiet ta' assessjar formattiv immexxi mill-istudenti jippermettu lill-istudenti nfushom ikejlu l-progress tagħhom meta mqabbel ma' SLOs partikolari jew grupp ta' SLOs.

L-edukaturi għandhom ifittxu li jiġbru firxa ta' evidenza ta' kwalità biex juru l-progress fit-tagħlim kemm b'opportunitajiet dejjem għaddejjja ta' assessjar formattiv kif ukoll b'assessjar perjodiku summattiv. L-ammont u l-firxa ta' evidenza għandha tkun biżżejjed biex jinbena profil tal-kisbiet tal-istudenti, imma għandu wkoll ikun proporzjonat u maniġġabbli. L-istudenti għandhom ikunu involuti fl-għażla tal-evidenza. L-evidenza għandha turi li l-istudent/a fehem/fehmet ammont sinjifikanti ta' għarfien, irrisponda/iet tajjeb u b'konsistenza għall-esperjenzi ta' tagħlim li offrew sfida, u li kien/et kapaċi tapplika dak li tgħallmet/tgħallmet f'kuntesti godda u mhux familjari.

It-tagħlim u l-assessjar għandhom jiġu ddisinjati b'mod li jirriflettu kif studenti differenti jagħmlu progress, biex dan jimmotivahom u jinkuraġġihom fit-tagħlim tagħhom. Biex jissahħaħ dan, l-istudenti kollha għandhom ikunu involuti fl-ippjanar, u fir-riflessjoni tat-tagħlim tagħhom stess, permezz ta' assessjar formattiv, awtoevalwazzjoni u evalwazzjoni minn sħabhom u ppjanar ta' tagħlim personali. Ladarba l-istudenti jingħataw iċ-ċans li jinteraġixxu ma' sħabhom u jirċievu rispons kontinwu mingħand l-edukaturi, ikunu ggwidati biex jieħdu deċiżjonijiet dwar kif itejbu l-għarfien u l-ħiliet tagħhom dwar il-Home Economics. Għalhekk, l-istudenti jingħataw iċ-ċans li jkollhom irwol attiv fl-awtoevalwazzjoni, li jinkuraġġihom jilħqu miri personali għat-tagħlim tal-Home Economics. Dan it-tip ta' assessjar jista' jiġi ppjanat fuq punti partikolari, bħal fi tmiem ta' tema, fejn l-istudenti jistgħu jiġġudikaw u jevalwaw il-prestazzjoni tagħhom stess permezz ta' *grid* li turi r-riżultati ta' tagħlim mistennija meta mqabbla mal-livell li fih dawn inkisbu.

L-edukaturi tal-Home Economics iridu jifhmu b'mod ċar kif l-istudenti tagħhom qed jagħmlu progress meta mqabbla ma' oħrajn fl-iskola tagħhom, u dawk fi skejjel oħra f'Malta, u jqabbluhom permezz tar-riżultati u l-esperjenzi f'livelli differenti. Opportunitajiet regolari u ppjanati għal djalogu għandhom jiġu ffaċilitati mill-Uffiċjali Edukattivi biex jgħinu lill-edukaturi jaslu għal interpretazzjoni konsistenti tat-tifsira hekk kif japplikaw l-SLOs.

L-istudent mhux bilfors irid ikun kiseb kull riżultat f'livell biex jgħaddi għal-livell ta' warajh. Meta jkun il-waqt, l-istudent għandu jingħata l-opportunità li jieħu sehem f'esperjenzi ta' tagħlim fil-livell li jmiss. L-edukaturi iridu jippjanaw biex jagħtu esperjenza ta' kull riżultat lill-istudenti, imma għandhom jieħdu perspettiva holistika. Meta studenti jkollhom esperjenza ta' tagħlim profund fuq livell wieħed, għandhom jimxu għal-livell li jmiss.

L-edukaturi jridu jiżguraw li l-perspettiva tagħhom ta' dak li student/a kiseb/kisbet tkun imsaħħa minn evidenza tajba. L-evalwazzjoni tagħhom ta' din l-evidenza trid tkun konsistenti mal-evalwazzjonijiet ta' kollegi tagħhom, jew dawk f'ċentri jew dipartimenti oħra. Iċ-ċentri għandhom jippjanaw flimkien u jużaw il-ġudizzju professjonali biex jaslu għal ftehim maqbul dwar xi jfisser li tikseb livell. Il-gwidi nazzjonali ser jgħinu f'dan il-proċess. Il-moderazzjoni hi importanti b'mod partikolari fi żmien ta' tranżizzjoni minn livell għal ieħor u fit-tranżizzjoni bejn is-Snin Medji u Sekondarji.

Kif isir it-tagħlim assoċjat mas-CCTs, kif ukoll l-assessjar assoċjat ma' dan, huma r-responsabbiltà tal-edukaturi kollha.

It-titjib tal-kwalità tat-tagħlim jimplika wkoll il-promozzjoni ta' kultura li tassigura t-trasparenza fil-kwalità tar-riżultati tal-assessjar filwaqt li jinholqu approċċi, strutturi u rwoli kemm interni kif ukoll esterni f'sistemi ta' evalwazzjoni mill-iskejjel.

Il-garanzija tal-kwalità fl-edukazzjoni tista' tinftiehem bħala policies, proċeduri, u prattiki li huma ddisinjati sabiex tinkiseb, tinzamm jew tissaħħaħ il-kwalità f'setturi speċifiċi, u li jiddependu fuq il-proċess ta' evalwazzjoni ... [jiġifieri] proċess ġenerali ta' analiżi sistematika u kritika ta' suġġett definit li jinkludi l-ġabra tad-dejta rilevanti li twassal għal ġudizzji u/jew rakkomandazzjonijiet għal titjib. L-evalwazzjoni tista' tiffoka fuq numru ta' suġġetti: l-iskejjel, il-kapijiet tal-iskejjel, l-għalliema u staff edukattiv ieħor, l-awtoritajiet lokali, jew l-andament tas-sistema edukattiva sħiħa.

Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe, European Commission (2015a:13)

L-iskejjel jeħtieġu jibdeu jiżviluppaw proċeduri godda ta' garanzija tal-kwalità, filwaqt li jsaħħu dawk eżistenti, sabiex jgħinu fl-introduzzjoni tal-LOF u jassiguraw li l-implimentazzjoni tagħhom fil-klassijiet tkun waħda ta' suċċess. Dan jeħtieġ jagħmel parti mill-implimentazzjoni sħiħa tal-iskola u l-istrategija ta' kwalità li tista' tinkludi opportunitajiet ta':

- Timijiet ta' Maniġment Superjuri li jieħdu interess attiv fis-CPD tal-għalliema, jimmonitorjaw il-livelli ta' kunfidenza tal-għalliema u l-progress tal-istudenti, eż. it-tqassim tax-xogħol tal-istudenti u t-tmexxija ta' evalwazzjonijiet tal-iskejjel infushom.
- Kapijiet tal-Iskejjel li joħolqu ħin flimkien għall-preparazzjoni u l-ippjanar sabiex jiffacilitaw xogħol kollaborattiv.
- Il-qsim ta' standards u l-istennija permezz tal-wiri tax-xogħol tal-istudenti skont il-livelli biex jidher il-progress, pereżempju, xogħol esebit fuq 'ħajt tat-tagħlim'.
- L-istaff jinvolvi lit-tfal u liż-żgħażaġh f'diskussjonijiet fuq il-progress u l-issettjar ta' għanijiet bħala parti mill-ippjanar sabiex jintlaħqu l-bżonnijiet tagħhom tat-tagħlim.
- L-iżvilupp ta' approċċi għall-iskola kollha għat-tagħlim u l-assessjar tas-CCTs.
- Strategiji ċari ta' rappurtagġ għall-*feedback* fuq il-progress fi ħdan l-iskola u barra mill-iskola, eż. il-ġenituri u l-kustodji tat-tfal.

Fid-Dipartimenti tal-Home Economics, l-edukaturi (minbarra fl-attivitajiet imsemmija hawn fuq) iridu jkunu involuti wkoll f'dawn:

- laqgħat regolari tad-dipartiment biex jiġi pplanat it-tagħlim u l-assessjar b'mod koerenti, ma' kollegi li jaqsmu strategiji effettivi li jaħsbu li jtejbu t-tagħlim u l-kisbiet tal-istudenti.
- ippjanar kollaborattiv ma' għalliema oħra, evalwazzjoni u diskussjoni tal-istandards u x'qed jistennew meta jgħallmu studenti tal-istess livell.
- *cross-marking* ta' testijiet fl-aħħar ta' suġġett, assessjar perjodiku u assessjar intern ieħor; billi jiġi mmarkat xogħol l-istudenti minn klassijiet jew gruppi oħra, l-edukaturi jistgħu jinvolvu ruħhom fi djalogu professjonali dwar in-natura tal-assessjar, kemm jilħaq l-iskop tiegħu u r-riżultati tal-istudenti.
- jiddisinjaw materjali ta' assessjar, skemi ta' marki u strategiji ta' rapporti, f'kollaborazzjoni ma' għalliema oħra fid-dipartiment jew għalliema fi skejjel ġirien.
- jaddottaw strategiji biex jevitaw riżultati ta' ġudizzju minn qabel, pereżempju, billi jimmarkaw xogħol l-istudenti mingħajr ma jkunu jafu min huma.
- djalogu professjonali dwar xogħol l-istudenti li jkun immarkat minn qabel biex jintlaħaq qbil dwar il-kwalità u l-istandards.
- Komunitajiet ta' Prattika biex jaqsmu u/jew isaħħu l-prattika professjonali, jiffukaw fuq is-suffiċenza fl-assessjar; il-konsistenza fl-interpretazzjoni tal-SLOs; u r-rappurtagġ tal-progress lill-istudenti, ġenituri u kustodji, kif ukoll għalliema oħra.

Portfolji

Portfoljo hu kollezzjoni ta' xogħol li jmur mal-kunċett ta' tagħlim kontinwu billi jaħžen l-evidenza tal-progress u l-iżvilupp tul iż-żmien. Dan jidhol tajjeb fil-programm ta' studju tal-Home Economics u joffri mod konkret kif l-istudenti jitgħallmu jagħtu valur lil xogħolhom u lilhom infushom bħala protagonisti fil-proċess ta' tagħlim. Il-portfolji jzommu evidenza tal-awtoriflessjoni u l-gustifikazzjoni għall-inkluzjoni; juru l-involvement kontinwu tal-istudent; huma dinamici; u jistgħu jwittu t-triq għal tagħlim iżjed profund.

Fil-fatt, hemm ħafna x'wieħed jista' jiggwadanja mill-informazzjoni miksuba permezz ta' approċċi differenti għall-assessjar – speċjalment meta dan isir b'mod koerenti tul is-sena skolastika. Dan iwassal għal assessjar iżjed validu tal-għarfien, ħiliet u attitudnijiet f'oqsma ta' tagħlim differenti (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012). Meta jkunu qed jiġu identifikati tali teknici, importanti ħafna li l-għalliema jikkunsidraw l-istili partikolari ta' tagħlim tal-istudenti kif ukoll il-personalitajiet.

Mezzi ta' reġistrazzjoni tal-assessjar, li jistgħu jkunu formali jew informali, huma importanti ħafna għall-għalliema sabiex jiddokumentaw b'mod sistematiku t-tagħlim tal-istudenti. Listi, formoli ta' referenza għall-kriterju, skali ta' klassifikazzjoni u rubriki huma popolari u mhegga li jintużaw fil-Home Economics.

L-evalwazzjoni tinvolvi li tiġi kkunsidrata l-evidenza kollha ta' dak li jkunu kisbu l-istudenti u tiġi determinata marka globali skont valuri maqbula minn qabel. Id-dimensjonijiet jistgħu jiġu separati għall-iskop ta' rapporti.

Id-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni (DQSE) ser jassigura li:

- l-Uffiċjali Edukattivi ser iżuru l-iskejjel biex jivvalidaw kull evidenza ta' evalwazzjoni li ssir mill-iskejjel stess filwaqt li jieħdu kampjun tal-konsistenza tat-tagħlim u l-assessjar;
- membri tal-istaff jiġbru flimkien u janalizzaw firxa ta' dejta lokali u nazzjonali sabiex tintuża bħala l-bażi ta' diskussjonijiet mal-Kapijiet tal-Iskejjel, il-Viċi Kapijiet u l-Kapijiet tal-Fakultà/il-Prinċipali sabiex jippjanaw għat-titjib fil-kisbiet tal-istudenti;
- fejn tiġi identifikata prattika tajba, l-Uffiċjali Edukattivi, it-Timijiet tal-Maniġment tal-Iskejjel u membri oħra jorganizzaw attivitajiet li jittrattaw prattiki tajbin għall-membri tal-istaff fl-iskejjel li jaqgħu taħt l-awtorità tagħhom sabiex tixtered l-idea ta' prattika tajba.

Għaldaqstant kull *feedback* li jasal mill-iskejjel, inkluż dak li jirrizulta mill-assessjar, għandu jirrifletti l-għanijiet aktar wesgħin tal-edukazzjoni. Barra minn hekk, il-konkluzjonijiet fuq il-Garanzija tal-Kwalità mhux ser iħallu impatt awtomatiku fuq l-effiċjenza tal-iskejjel. L-iskejjel jeħtieġu aktar minn informazzjoni fuq l-effiċjenza tagħhom – jeħtieġu wkoll gwida fuq kif jitjiebu u sapport, filwaqt li jaħdmu għal dan it-titjib. L-għan aħħari tal-proċeduri għall-garanzija tal-kwalità għandhom ikunu li joffru lill-iskejjel l-istrateġiji ta' evalwazzjoni xierqa, koerenti u komprensivi li jħallu impatt pożittiv fuq it-tim tat-tmexxija tal-iskola u fuq il-kwalità tat-tagħlim.

B. METODOĠIJI TA' ASSESSJAR INKLUSSIV

Sabiex klassijiet mimlija ħajja u differenti jirnexxu, filwaqt li juru potenzjal ta' tagħlim, l-edukaturi għandhom jassiguraw li l-assessjar fil-klassi jkun ġust u inklussiv, li jippermetti lill-istudenti kollha juru xi jkun kisbu u kif qed jipprograddaw. L-edukaturi għandhom jassiguraw li l-assessjar jilħaq il-bżonnijiet tal-istudenti kollha billi jipprovdu lill-istudenti kollha bis-sapport xieraq, jużaw firxa ta' metodi ta' assessjar u għażliet u, permezz ta' dawn, joffru l-aqwa ċans ta' suċċess lill-istudenti kollha. Dan ifisser li għandhom jużaw informazzjoni fuq l-effiċjenza u l-assessjar minn varjetà ta' sorsi sabiex isir monitoraġġ tal-progress u jsiru jafu x'għandu jsir fil-vjaġġ tat-tagħlim.

L-edukaturi għandhom ikunu konxji, filwaqt li jaħdmu skont l-oqfsa leġislattivi rilevanti, li jagħtu sapport lil dawk l-istudenti li jesperjenzaw limitazzjonijiet fit-tagħlim. Il-limitazzjonijiet jistgħu jkun rizultat ta' ċirkostanzi familjari, diżabilità jew bżonnijiet ta' saħħa u fatturi soċjali jew emozzjonali. Fejn ikun hemm dawn il-limitazzjonijiet, l-istudenti għandhom jingħataw sapport addizzjonali sa mill-istadju l-aktar bikri possibbli – mill-iskola, mill-awtoritajiet edukattivi u/jew mill-Istat. L-istrateġiji tal-assessjar ikunu effettivi meta l-edukaturi jużaw firxa ta' approċċi ta' assessjar flessibbli biex jiġu identifikati l-ħiliet, it-tagħlim u s-sapport meħtieġ għal dawk l-istudenti vulnerabbli, mhux interessati, u li huma diffiċli biex jirrilataw magħhom fil-klassijiet tagħhom.

Is-sapport lil studenti vulnerabbli

Li jingħataw sapport lil studenti vulnerabbli jista' jfisser li jintużaw mezzi ta' ppjanar bħal proġetti ta' tagħlim personali jew proġetti ta' sapport ikkoordinati minn numru ta' aġenziji. L-edukaturi għandhom ipoġġu lill-istudenti bħala ċ-ċentru sabiex jassiguraw li l-istudenti kollha bi bżonnijiet addizzjonali jew differenti jistgħu jiksbu riżultati edukattivi pożittivi u sostenibbli.

Filwaqt li l-iskejjel għandhom jikkonsidraw liema approċċi ser ikunu l-aktar effettivi fl-għajjnuna biex jiġu eliminati l-limitazzjonijiet għat-tagħlim li huma riżultat ta' ċirkostanzi soċjali u emozzjonali inkluż, pereżempju, imġiba diffiċli, l-edukaturi għandhom jikkonsidraw kif dawn il-*policies* li jaffettwaw lill-iskola kollha ser jiġu attwati b'mod prattiku fil-klassi.

L-ippjanar tal-assessjar u l-approċċi li ser jintużaw (kif ukoll l-istrumenti u l-metodi użati) għandhom jassiguraw li l-istudenti kollha jkollhom opportunità ndaq li juru xi jkun tgħallmu u x'kapaċi jagħmlu. L-edukaturi għandhom jikkonsidraw ukoll 'x'aġġustament raġonevoli' għandu jkun hemm għall-approċċi tal-assessjar ta' studenti b'diżabbiltà fl-assessjar tal-abbiltà. Dan jista' jinkludi l-użu proprju ta' teknoloġiji ta' assistenza. Ladarba l-prattika ta' assessjar tajjeb hija l-fattur ewlieni fit-tagħlim, l-approċċi li jintużaw sabiex jassessjaw il-progress tal-istudenti fuq bażi individwali għandhom ikunu kemm jista' jkun konsistenti ma' dawk li jintużaw fit-tagħlim innifsu.

Il-prinċipju ta' sekwenza ta' kisbiet għandu jkun tali li jippermetti lill-istudenti jagħzlu l-aħjar triq li tippermettilhom li jilħqu l-massimu tal-potenzjal tagħhom – irrispettivament jekk humiex studenti tajbin ħafna, għandhomx ħiliet medji, bażiċi u/jew diżabbiltà. F'dan ir-rigward, l-NCF fittex li jistabbilixxi qafas li jassigura li, fejn hu possibbli, l-ebda student ma jispicċa vittma ta' sistema edukattiva li mhijiex kapaċi tidentifika dawk l-istudenti li jeħtieġu inkoraġġiment u gwida. Importanti wkoll li l-NCF jippermetti l-introduzzjoni ta' toroq differenti li verament jippermettu lill-istudenti jiżviluppaw l-abbiltajiet tagħhom bl-aħjar mod possibbli għalihom.

Addattat minn *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd*, Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol (2012:5)

Il-Qafas Nazzjonali tal-Kurrikulu (NCF) stabbilixxa direzzjoni ċara u identifika aspetti tal-Home Economics bħala kompetenzi bażiċi fil-Primarja. Tajjeb li wieħed ifakkar li filwaqt li ċerti aspetti, bħal 'insir konxju ta' moħħ b'saħħtu u ġisem b'saħħtu' jew 'niżviluppa d-dispożizzjonijiet importanti ta' ħassieba u studenti attivi speċjalment waqt tranzizzjonijiet importanti', jistgħu jiġu trattati f'suġġetti differenti, aspetti oħra hekk kif identifikati fl-NCF minn dejjem kienu elementi essenzjali fil-Home Economics, pereżempju, 'l-istudju ta' fatti bażiċi ta' nutrizzjoni, ħiliet u attitudnijiet' kif ukoll 'li nifhem l-importanza tan-nutrizzjoni u li persuna tiekol ikel tajjeb għas-saħħa' (Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol, 2012:55). Kontenut ieħor li għandu jiġi indirizzat jinkludi s-saħħa, il-konsumatur u l-għarfien finanzjarju. Minbarra l-aspetti t'hawn fuq identifikati fl-NCF, hu rakkomandat li l-istudenti jiksbu ħiliet prattiċi fil-preparazzjoni tal-ikel. Dawn il-ħiliet u l-kompetenzi ġew sostanzjati fil-Qafas Ewropew għall-Ikel (The European Food Framework, 2011) u *A Whole School Approach to a Healthy Lifestyle: Healthy Eating and Physical Activity Strategy* (Ministry for Education and Employment, 2015a). L-iżviluppi hekk kif issuġġeriti mill-NCF jeħtieġu revizjoni tal-għarfien relatat mal-Home Economics, il-ħiliet u l-kompetenzi li jridu jiġu offruti bħala jedd bażiku fis-Snin Bikrija u Primarji.

Iċ-Ċentru għas-Seminars tal-Home Economics (HESC) diġà jiffaċilita seminars għas-Snin Bikrija u Primarji, u jaħdem mill-qrib mal-SMTs biex isaħħu approċċ tematiku hekk kif suġġerit fl-NCF. Il-ħaddiema ta' Sapport tal-HESC joffru appoġġ lill-għalliema tas-Snin Bikrija/Primarji fl-oqasma tal-Home Economics. Huwa ssuġġerit li sessjonijiet ta' interventi prattiċi jsiru minn għalliema speċjalisti ta' Sapport fl-HESC.

Ċ. MODI TA' ASSESSJAR TA' MIN JOQGHOD FUQ HOM U VALIDI

L-assessjar ser jinvolvi l-ippjanar ta' interazzjonijiet għolja mal-istudenti u ser ikun ibbażat fuq mistoqsijiet ta' hsieb u li jidhlu fil-fond meħuda mill-SLOs u ddisinjat li jassigura kemm il-kisbiet mit-tagħlim ikunu ntaħqu. L-istudenti jkollhom idea ċara fuq it-tip u l-kwalità tax-xogħol mistenni sabiex jilħqu b'suċċess l-SLOs. Il-metodi ta' assessjar li jintużaw għandhom jirriflettu n-natura ta' x'qed jiġi assessjat.

Fil-perijodi ta' bejn l-assessjar formali, l-istudenti individwali għandhom ikunu mhegġa biex jitolbu u għalhekk jingħataw *feedback* ta' spiss fuq il-kwalità ta' xogħlhom li huma jistgħu jifhmu, jirriflettu u jistaqsu mistoqsijiet fuqu. L-edukaturi għandhom ifittxu li jhegġu lill-istudenti jieħdu sehem b'mod attiv f'diskussjonijiet dwar ix-xogħol u l-progress tagħhom, filwaqt li jissuggerixxu x'jistgħu jagħmlu biex itejbu r-riżultat tagħhom.

L-edukaturi għandhom jagħtu s-setgħa lill-istudenti jizviluppaw il-ħiliet biex jevalwaw ix-xogħol tagħhom u ta' sħabhom skont l-SLOs, filwaqt li jhegġuhom jizviluppaw apprezzament tal-bżonnijiet tagħhom tat-tagħlim, kemm qed jipprograddixxu sabiex jilħqu l-istandard elenkat fl-SLOs, u t-tipi ta' azzjonijiet li jeħtieġ li jieħdu sabiex itejbu l-progress tagħhom.

L-SLOs inkitbu b'mod li huma ddisinjati biex jassiguraw li l-ħiliet tat-tagħlim ikunu ċari. Jintużaw ukoll bħala ankra għal kull tip ta' attività ta' assessjar marbuta magħhom billi jiddefinixxu t-tagħlim li hu maħsub għall-attività tal-assessjar u jeliminaw b'mod ċar dak li mhux maħsub jiġi assessjat. Dawn jagħmlu l-proċess tal-assessjar u l-kisbiet tal-assessjar aktar trasparenti għall-istudenti. Xi drabi l-SLOs jinvolvu livell ieħor ta' dettall mogħti permezz tal-eżempji sabiex juru n-natura tal-isfida fi ħdan l-SLO jew permezz ta' dikjarazzjoni ċara ta' xi jrid ikun inkluz bħala l-minimu fl-indirizz tat-tagħlim marbut mal-SLO partikolari.

Fejn ikun hemm għoti ta' eżempji, l-eżempju mogħti huwa ddisinjat bħala indikazzjoni tal-livell ta' diffikultà jew l-isfida mistennija fl-SLO. L-eżempju jzid aktar il-livell ta' dettall u ċarezza sabiex l-edukaturi jkun jafu xi standard iridu jilħqu l-istudenti.

Dak li għandu jstabbilixxi l-assessjar huwa jekk l-istudenti laħqux l-istandard tal-SLO. L-istudenti kapaċi jagħmlu dak li qed isemmi l-SLO? Kapaċi juru l-abbiltà li tissemma' fl-SLO u kapaċi jagħmluha fuq bażi ta' rutina, b'kunfidenza u b'kumdità? Hawnekk il-ġudizzju professjonali tal-edukaturi u l-fehim professjonali ta' x'jagħmel is-suċċess huwa xi ħaġa importanti.

L-istandard tal-assessjar mhux bilfors dak li jissemma fl-SLO. L-istandard huwa l-interpretazzjoni applikata b'mod konsistenti u bi qbil ta' xi tfisser li l-istudenti jilħqu kisbiet aċċettabbli b'rabta mal-SLO. Sabiex jintlaħaq dan il-ġudizzju, l-edukaturi jeħtieġu li jaħdmu bejniethom sabiex jaqblu fuq xi jfissru li jinkisbu l-ħiliet f'kull livell (eż. Livell 8), fil-livell tal-Aspett tas-Suġġett fi ħdan livell partikolari, u l-livell tal-SLO kemm-il darba dan ma jidherx immedjatament u jista' jkun hemm każ ta' ambigwiżità jew interpretazzjoni.

L-assessjar fi ħdan l-LOFs jeħtieġ li jkun suġġett għal proċeduri ta' garanzija tal-kwalità robusti li huma ddisinjati biex iżidu l-kunfidenza fil-ġudizzju tal-assessjar fost l-għalliema filwaqt li jassiguraw lill-ġenituri, kustodji u persuni/gruppi oħra interessati li l-istudenti kollha ser jirċievu rikonoxximent xieraq għall-ħiliet miksuba konformi mal-istandards nazzjonali miftehmin u li l-istudenti qed jagħmlu l-progress xieraq b'rabta ma' dak li hu mistenni minnhom.

Fejn l-assessjar għandu rwol importanti ħafna għall-kwalifiki u ċ-ċertifikazzjoni esterna, jeħtieġ li jkun hemm protezzjoni partikolari sabiex ikun hemm garanzija ta' ġustizzja fost iż-żgħażaġh kollha, u l-ġenituri u l-kustodji, l-MCAST, l-Università ta' Malta u min iħaddem jingħataw iċ-ċertezza li s-sistema hija waħda b'saħħitha. F'dan il-każ il-MATSEC għandu jipprovi pjanijiet ċari ta' assessjar għal Livelli 9 u 10 billi joħroġ bilanċ dettaljat bejn proċeduri ta' assessjar estern u intern kif ukoll garanzija tal-kwalità.

Hekk kif l-istudenti jilhq u punti ta' tranzizzjoni (pereżempju, minn Livell għal ieħor) huwa importanti li jkun hemm assessjar rigoruż u b'saħħtu u marbut mal-proċeduri ta' garanzija ta' kwalità li hemm fis-seħh sabiex ikun assigurat li s-sistema hija waħda ta' min joqgħod fuqha għall-iskambju ta' informazzjoni fuq il-progress u r-riżultati. Għal darb'oħra, il-MATSEC u/jew id-DQSE ser ikun responsabbli li jipproduċi dokumentazzjoni dettaljata li toffri gwida fuq il-politika u l-proċeduri għal kwalunkwe każ ta' assessjar ta' tranzizzjoni li jinvolvu assessjar importanti ħafna jew estern.

Ix-xogħol fuq il-post: Inkejl l-impatt tat-tagħlim

Din it-teknika ta' assessjar ta' klassi sħiħa tista' tintuża mal-istudenti tat-8 u d-9 Livell. Postijiet ta' sfida jiġu ssettjati madwar il-kamra, jiġi aċċertat li jkun hemm numru biżżejjed biex il-klassi tinqasam fi gruppi ta' 3–5 studenti, u tiġi ppreżentata sfida differenti lil kull grupp. L-isfidi għandhom ikunu marbuta ma' dak li diġà jkun ġie mgħallem fil-klassi, u għandhom ikunu bbażati fuq tnejn jew tliet riżultati distinti ta' tagħlim. Il-gruppi għandhom ikunu bbilanċjati b'mod ekwu f'dik li hi abbiltà, biż-żieda tal-elementi ta' ħin u premjijiet biex tinzamm il-motivazzjoni u l-ispirtu kompetittiv. L-assessjar tal-attività ser jipprovdi idea tajba ta' kif klassi sħiħa tifhem dak li jkun ġie mgħallem.

Addattat minn *Designing Effective Activity Centers for Diverse Learners: A Guide for Teachers At All Grade Levels and for all Subject Areas*, Hilberg, Chang u Epaloose (2003)

D. L-ASSESSJAR TAT-TEMI KROSSKURRIKULARI

Is-CCTs infilsati fl-SLOs huma biss għal skop ta' gwida. Kif imsemmi aktar 'il fuq, l-għalliema jista' jkollhom ideat oħra ta' fejn, meta u kif jinfilasaw aspetti partikolari tas-CCTs.

Is-simbolu tas-CCT infilsat fl-SLOs ikollu warajh sottotitlu mis-CCT. Dan jindika s-settur partikolari ta' kontenut li huwa l-aktar appropjat li jiġi infilsat fit-tagħlim tal-SLO.

Il-gwida fuq is-CCTs tiddekrivi wkoll kif is-CCTs jistgħu jiġu indirizzati permezz ta' għażla ta' pedagoġija jew stil ta' tagħlim, attivitajiet fil-klassi jew approċċi għat-tagħlim. Xi wħud jistgħu jiġu indirizzati wkoll permezz tal-introduzzjoni ta' attivitajiet immirati lejn l-iskola kollha jew grupp partikolari li jsaħħaħ il-kurrikulu jew l-addozzjoni ta' settijiet partikolari ta' mġiba fi hdan l-iskola. Il-flessibilità u l-libertà li wieħed jiddeciedi fuq il-metodi u l-għażla tal-metodi, l-opportunitajiet u l-aspetti tas-CCTs, meta, fejn u kif ser jiġu indirizzati hija purament waħda sugġettiva. L-għan hu li jkun assigurat li l-istudenti, matul il-vjaġġ tagħhom ta' tagħlim permezz tal-LOF, jiġu f'kuntatt mat-tagħlim ewlieni marbut mas-CCTs kollha permezz ta' modi li għandhom tifsira speċjali u li jagħmlu sens. Ir-rwol tas-CCTs huwa li jiġġeneraw żgħażaġh li kapaci jitgħallmu, jaddattaw ruħhom, u mħegġa b'ħiliet b'saħħithom u li kapaci jużawhom f'okkażjonijiet partikolari, ħiliet li l-pajjiż jeħtieġ biex jibqa' pajjiż responsabbli, inklussiv, kompetittiv u produttiv. Dan għandna nżommuh f'moħħna meta qed inħarsu lejn l-implimentazzjoni sħiħa u l-infilsar tas-CCTs fil-kurrikula.

Dan l-approċċ miftuħ u flessibbli ta' fejn, meta u kif ser jiġu indirizzati s-CCTs huwa wieħed ta' sfida meta tiġi biex tippreskrivi l-approċċi tal-assessjar. Filwaqt li n-nuqqas ta' uniformità u konsistenza fuq meta, fejn u kif ser jiġu infilsati s-CCTs fl-LOF u f'kull aspekt tas-sugġetti hija xi haġa attraenti f'dak li għandu x'jaqsam mal-flessibilità tat-tagħlim, dan joffri wkoll sfida fl-assessjar f'dak li għandu x'jaqsam ma' standardizzazzjoni.

Il-gwida fuq l-assessjar tas-CCTs sempliċement qiegħda hemm biex tassigura li:

- l-impatt fuq l-istrategiji tal-*embedding* addottati fil-klassi, fuq livell dipartimentali u mill-iskola jkunu magħrufa u mifhuma f'dak li għandu x'jaqsam ma' x'għie mgħallem;
- ikun hemm komunikazzjoni bejn l-iskejjel, it-tutors u l-għalliema fil-klassi fuq il-progress tal-istudenti fuq x'għie kopert u l-kisba tal-kontenut tas-CCT;
- l-istudenti jesperjenzaw is-sitt CCTs bi frekwenza, sens u dettall biżżejjed li jippermettulhom jilħqu l-kompetenzi ewlenin u għaldaqstant jibbenefikaw minn tagħlim u ħiliet godda li jiġu introdotti permezz ta' kull CCT.

F'kull sugġett, l-edukaturi jistgħu jsibuha l-aktar ta' benefiċċju meta jaħdmu ma' edukaturi oħra sabiex jiddeterminaw l-aħjar opportunitajiet li joffru s-CCT, billi joħolqu grupp ta' support li jaqsam flimkien l-iżvilupp ta' riżorsi u li jgħin sabiex jinholoq approċċ konsistenti għat-tagħlim u l-assessjar f'dak li għandu x'jaqsam ma' *embedding* tas-CCTs.

Permezz ta' dan il-grupp ta' support wieħed jista' jipprova:

- jaqbel fuq l-approċċi tat-tagħlim li joqogħdu l-aktar għal CCTs partikolari;
- jaqsam ideat u riżorsi;
- jizviluppa approċċi li jibbażaw fuq proġett għat-tagħlim tal-SLO li huma msaħħa permezz tal-inkluzjoni tas-CCT;
- jistandardizza proċeduri ta' assessjar marbuta mas-CCTs.

E. IR-RAPPURTAR TAL-PROGRESS

Ir-rappurtar fuq l-istudenti għall-ġenituri/il-kustodji tagħhom

Ir-rappurtar fuq it-tagħlim u l-progress għandu joffri lill-istudenti, lill-ġenituri, lill-kustodji tagħhom u lill-għalliema idea fuq l-aspettattivi tat-tagħlim li ġew issettjati, kif qed jipprogrédixxu l-istudenti b'rabta ma' dawn l-aspettattivi, u kif l-istudenti jistgħu jagħmlu dak li għandu b'zonn isir sabiex ikun assigurat li jkun hemm progress u titjib huma u javvanzaw fit-tagħlim tagħhom. Ir-rappurtar għandu jkun dejjem wieħed kostruttiv, li jagħti idea kif ukoll jintuza biex jistimola diskussjoni li tagħmel sens bejn l-għalliema, l-istudenti u l-ġenituri jew il-kustodji tagħhom. Fl-istess ħin, għandu jirrifletti fuq ir-riżultati miksuba u fl-istess ħin iħares 'il quddiem għat-titjib li jista' jkun hemm.

L-LOF joffri flessibilità lill-iskejjel lokali li jiddeċiedu fuq kif inhu l-aħjar mod li jirrapportaw l-informazzjoni fuq il-progress tal-istudenti, ir-riżultati u x'passi jmiss bħala parti mill-aspettattivi nazzjonali ssettjati. Kemm isir frekwenti u b'liema mod isir dan it-tip ta' rappurtar hija wkoll deċiżjoni li għandha tittieħed mill-iskejjel u mill-kulleġġi.

L-aspettattivi nazzjonali għar-rappurtar

Ir-rappurtar ser jipprovdi lill-istudenti, lill-ġenituri u l-kustodji tagħhom bl-informazzjoni fuq il-progress u r-riżultati f'kull sugġett li jinkludi:

- *feedback* kostruttiv, li jagħti informazzjoni u ċar matul l-esperjenza tat-tagħlim;
- *feedback* fuq il-ħiliet partikolari tal-istudenti, punti għall-iżvilupp u r-riżultati miksuba;
- *feedback* fuq partijiet differenti tal-kurrikulu;
- is-sapport partikolari li għandhom b'zonn l-istudenti biex jipprogrédixxu;
- l-attitudni tal-istudenti lejn it-tagħlim;
- kemm id-dar tilgħab rwol importanti fis-sapport tal-proċess tat-tagħlim;
- opportunità li jinstema' l-lehen tal-istudenti;
- opportunità għall-ġenituri/il-kustodji tal-istudenti li jirrispondu direttament għall-*feedback* mogħti.

Huwa importanti li l-istruttura tar-rappurtar użata tkun waħda li tista' titħaddem mill-għalliema.

Ir-rappurtar huwa mibni fuq il-progress tal-assessjar, u hemm b'zonn li jkun hemm bilanċ bejn kemm isir ta' sikwit l-assessjar tal-progress, kemm jiġi rrekordjat ta' spiss, u kemm dan l-istess progress jiġi mgħoddi lill-istudenti u lill-ġenituri/lill-kustodji tagħhom. Il-ħtiġijiet tar-rappurtar taż-żewġ gruppi huma differenti:

- L-istudenti għandhom jirċievu l-*feedback* fuq il-progress fuq bażi kontinwa bħala parti minn rutina tal-progress tat-tagħlim u l-assessjar. L-użu tal-assessjar formattiv (magħruf ukoll bħala Assessjar għat-Tagħlim) għandu jkun parti minn rutina ta' strateġija tal-assessjar. Dan jagħmel dan it-tip ta' rappurtar wieħed frekwenti u kontinwu.
- Il-ġenituri u l-kustodji tal-istudenti għandhom ikunu infurmati bil-progress tat-tfal tagħhom matul aspetti ewlenin fil-proċess tat-tagħlim fejn għandu jingħata *feedback* fuq ir-riżultati miksuba u fl-istess ħin ikun hemm lok għal diskussjoni bejn id-dar u l-iskola fuq il-progress u t-titjib li jista' jkollhom l-istudenti. Dan kollu jagħmel ir-rappurtar ħafna anqas ta' spiss iżda wieħed rikorrenti. Fl-aħħar mill-aħħar, il-kisba ta' ħiliet f'livell partikolari għandha tiġi rrappurtata kull darba li jintlaħaq il-livell.

Il-proċess tar-rappurtar

Huwa importanti li jiġi ssettjat proċess li permezz tiegħu l-istudenti jkollhom sens ta' pussess ta' dak li qed jiġi rrapportat. L-edukaturi għandhom jikkonsidraw il-ħidma mal-istudenti sabiex jiddeterminaw liema evidenza għandhom jaħdmu fuqha sabiex isir sommarju tat-tagħlim u l-progress għal skop ta' rappurtar. Dan iwassal għal riflessjoni u djalogu fuq it-tagħlim tagħhom u għandu jintuża bħala opportunità li tgħin lill-istudenti jieħdu sehem b'mod aktar attiv u bis-sens fid-diskussjoni fuq it-tagħlim tagħhom. Dan it-tip ta' djalogu mhux ser jillimita jew iħalli effett fuq il-ġudizzji professjonali tal-għalliema iżda ser joffri xi ideat fuq il-viżjoni tal-istudenti filwaqt li jgħinjom jifhmu aktar l-impatt fuq l-istrateġiji tagħhom tat-tagħlim.

Permezz tal-LOF jista' jsir rappurtar tal-progress fi ħdan is-sugġett f'livelli differenti b'mod dettaljat. Kull sugġett jiġi maqsum f'livelli, li jinkludu l-Aspetti tas-Sugġett, u kull Aspett tas-Sugġett jerga' jinqasam f'SLOs. Filwaqt li l-SLOs jidentifikaw il-kisbiet mit-tagħlim b'mod esplicitu, huwa importanti li jiġi stabbilit x'għandhom ikunu jafu l-istudenti, il-ġenituri/il-kustodji fuq il-progress b'rabta mal-SLOs u kif jista' jkun maqsum, kemm ta' spiss u meta. Qabel xejn l-edukaturi għandhom jisseparaw il-bżonnijiet tar-rappurtar intern biex tinholoq stampa tal-progress tal-istudenti, sabiex dawn jistgħu jinqas ma' għalliema oħra huma u jipprogedixxu f'sugġetti oħra, sabiex jinholoq *benchmark* tal-progress b'mod aktar wiesa'. L-udjenzi differenti jeħtieġu dettall differenti fuq il-progress tal-istudenti. L-iskola u-dipartiment rilevanti għandhom jissettjaw politika fuq kif ser isir ir-rappurtar.

Rappurtar intern

Sabiex jiġu massimizzati l-opportunitajiet li joħolqu l-LOFs f'terminu ta' flessibilità u libertà sabiex l-istudenti jiġu megħjuna jipprogedixxu fl-aspettattivi tat-tagħlim, l-għalliema għandhom japprezzaw b'mod dettaljat dawk il-ħiliet li jkunu digà kisbu l-istudenti u kif dawn jorbtu mal-aspettattivi tat-tagħlim li l-għalliema huma responsabbli li jgħallmu. L-għalliema li jiġu wara wkoll ser jistennew valutazzjoni tal-andament tal-istudenti. Huwa importanti li jiġi stabbilit, permezz ta' diskussjoni mal-kollegi, kif l-aħjar li titmexxa din il-komunikazzjoni interna u r-rappurtar bil-għan li jkun assigurat bilanċ bejn x'inhu ta' għajjnuna fil-proċess ta' tranżizzjoni u x'mhux faċli, maniġibbli u jrid sforz kbir biex iseħħ.

Huwa importanti li wieħed jiftakar li d-dettall li jiġi ġġenerat fuq l-andament tal-individwu mhux bilfors għandu l-għan li jippromwovi programm ta' tagħlim individwali għal kull student/a. Iżda dan ser ikun hemm biex jiffaċilita approċċ aktar favorevoli għad-disinn tal-kurrikulu u għażla aktar xierqa fl-istrateġiji tat-tagħlim u l-għażla tar-rizorsi fi klassi.

Il-progress tal-istudenti permezz tal-LOF, minn livell għal ieħor, minn sena għal oħra u minn klassi għal oħra, isir b'rati differenti. Dan joffri sfidi jekk it-tagħlim għandu jibqa' fluwidu u kontinwu u fl-istess ħin mingħajr interruzzjoni fil-progress. Għaldaqstant, l-Aspetti tas-Sugġett u l-SLOs jippermettu lill-għalliema joħolqu profil tal-progress u r-rizultati filwaqt li jwasslu l-progress b'mod regolari, li juru fejn jinsabu l-istudenti b'rabta mal-aspettattivi kollha ta' livell partikolari, li jindikaw ukoll meta jkun hemm rizultati oġġla mil-livell partikolari. L-iskola tingħata l-flessibilità li tiddeciedi kif ser tikkomunika bl-aħjar mod il-progress tal-istudenti fi ħdan l-iskola bejn dawk responsabbli mit-tagħlim u l-progress tagħhom. Fi ħdan it-tim tal-persuni li jgħallmu s-sugġett huwa importanti li jiġi identifikat approċċ li huwa funzjonali u ċar fi ħdan is-sugġett u li fl-aħħar mill-aħħar jimmassimizza l-ħila li l-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim tas-Sugġett juri l-progress b'mod dettaljat u b'mod personalizzat fejn l-istudent huwa ċ-ċentru ta' kollox.

Għalkemm Miksub/Mhux Miksub tingħadd bħala *feedback* ċar, madankollu dan ma jurix kemm fadlilhom l-istudenti biex jilħqu l-livell mistenni fl-SLO. L-edukaturi jistgħu jsibuha utli li jużaw metodu aħjar minn dak binarju biex jirrapportaw il-kisbiet tat-tagħlim. Li tingħata aktar informazzjoni fuq kif marru l-istudenti b'rabta ma' livell partikolari tgħin tinħoloq diskussjoni fuq fejn jista' jkun hemm sfidi partikolari fit-tagħlim jew fejn l-istudenti jkunu għadhom kif bdew it-tagħlim tagħhom marbut ma' Kisbiet partikolari mit-Tagħlim.

Rappurtar mibni fuq l-evidenza għandu jieħu minn numru ta' sorsi, inkluż assessjar formali u informali, u l-edukaturi jistgħu japplikaw il-ġudizzju professjonali tagħhom fuq biżżejjed evidenza li hi wkoll robusta u li tippermettilhom jirrapportaw b'kunfidenza fuq il-progress li sar fuq tagħlim partikolari. L-assessjar formali summattiv għandu jkun sugġett għal disinn u żvilupp kollaborattiv u jinkludi fih ammont ta' garanzija ta' kwalità u moderazzjoni li tassigura li dak li jiġi rrapportat jiddaħħal f'*benchmark* meta mqabbel mal-istandard nazzjonali.

Kif isir dan f'pajjiżi oħra

Il-Curriculum for Excellence Skoċċiż jorbot il-progress mal-aspettattivi tat-tagħlim bħala ħiliet li qed jiżviluppaw, jiġu kkonsolidati jew assigurati. Dawn mhumiex kategoriji riġidi iżda punti li juru fejn l-istudenti waslu b'rabta mal-aspettattivi partikolari.

Tipikament, student li beda jaħdem fuq livell jew settur ġdid u qed jipprograddixxi f'numru ta' kisbiet ikun fi stadju ta' Żvilupp.

Ladarba l-istudent jikseb numru ta' Aspetti tas-Sugġett, ikun jista' japplika t-tagħlim f'sitwazzjonijiet familjari, qed jibda juri aktar kunfidenza billi jieħu sehem f'tagħlim li joffri aktar sfida, u qed jibda jittrasferixxi t-tagħlim tiegħu lejn kuntesti anqas familjari, ikun qed jieħu sehem fi proċess ta' Konsolidazzjoni.

Ladarba jinkisbu l-ħiliet fl-Aspetti tas-Sugġett, jinżammu r-riżultati u jkun hemm rata konsistenti ta' kisbiet tal-livell, l-istudenti jingħataw xogħol li joffri sfida akbar, u jittrasferixxu t-tagħlim tagħhom b'mod kunfidenti filwaqt li japplikaw għal sitwazzjonijiet ġodda u mhux familjari, il-pożizzjoni tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mal-aspettattivi hija meqjusa bħala waħda Sikura.

Addattat minn *Building the Curriculum 5, A Framework for Assessment: Reporting*,
The Scottish Government (2010)

Ir-Referenzi

Ada, M. and Pendergast, D., 2010. Innovative pedagogies for Family and Consumer Science/Home Economics Education – Utilising Computer Based Collaborative Learning to foster lifelong learning attributes. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 38 (3), pp.273–288.

European Commission., 2006. *Key Competencies for Lifelong Learning – European Reference Framework*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2012. *Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and Opportunities for Policy*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2015. *The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions, and Policies*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission/EACEA/Eurydice., 2015a. *Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Hilberg, R.S., Chang, J.M. u Epaloose, G., 2003. *Designing Effective Activity Centers for Diverse Learners: A Guide for Teachers At All Grade Levels and for all Subject Areas*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <http://manoa.hawaii.edu/coe/crede/wp-content/uploads/Hilberg_et_al_20031.pdf> [Aċċessat fit-12 ta' Awwissu 2015].

Lam, R., 2015. Assessment as learning: examining a cycle of teaching, learning, and assessment of writing in the portfolio-based classroom. *Studies in Higher Education*, [e-journal] 01 (2015). Jista' jinkiseb minn: <<http://dx.doi.org/10.1080/03075079.2014.999317>> [Aċċessat fit-12 ta' Awwissu 2015].

Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol., 2012. *Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali għal Kulhadd*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<http://sacredheartmalta.org/wordpress/wp-content/uploads/2013/05/Il-Qafas-tal-Kurrikulu-Nazzjonali-g%C4%A7al-Kul%C4%A7add-2012.pdf>> [Aċċessat fl-20 ta' Ġunju 2015].

Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol., 2014. *L-Istrateġija Nazzjonali Tal-Litteriżmu Għal Kulhadd F'Malta u Għawdex 2014 – 2019*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<http://education.gov.mt/en/Documents/Literacy/MALTI.pdf>> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014. *Framework for the Education Strategy for Malta 2014 – 2024*. [Ktejjeb] Jista' jinkiseb minn: <<http://education.gov.mt/strategy/Documents/BOOKLET%20ESM%202014-2024%20ENG%2019-02.pdf>> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014a. *Respect for All Framework*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<http://education.gov.mt/en/resources/News/Documents/Respect%20For%20All%20Document.pdf>> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014b. *A Strategic Plan for Early School Leaving in Malta 2014*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<http://education.gov.mt/ESL/Documents/School%20Leaving%20in%20Malta.pdf>> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2014c. *Education for All: Special Needs and Inclusive Education in Malta*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<https://education.gov.mt/en/Documents/Special%20Needs%20and%20Inclusive%20Education%20in%20Malta%20%C2%AD-%20External%20Audit%20Report.pdf>> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry for Education and Employment., 2015. *Malta National Lifelong Learning Strategy 2020*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<https://education.gov.mt/en/Documents/Malta%20National%20Lifelong%20Learning%20Strategy%202020%20-%20Draft%20for%20Public%20Consultation.pdf>> [Aċċessat fit-23 ta' Awwissu 2015].

Ministry of Education and Employment., 2015a. *A Whole School Approach to a Healthy Lifestyle: Ministry for Education and Employment*. [pdf] Jista' jinkiseb minn: <<https://education.gov.mt/en/resources/News/Documents/Healthy%20Eating%20and%20Physical%20Activity%20Policy.pdf>> [Aċċessat 23 ta' Awwissu 2015].

Scottish Government., 2010. *Building the Curriculum 5, A Framework for Assessment: Reporting*. [pdf] Edinburgh: Scottish Government. Jista' jinkiseb minn: <https://www.educationscotland.gov.uk/Images/HowgoodisourschoolJtEpart3_tcm4-684258.pdf> [Aċċessat fit-30 ta' Awwissu 2015].

The European Food Framework., 2011. [onlajn]. Jista' jinkiseb minn: <<http://www.europeanfoodframework.eu>> [Aċċessat fil-15 ta' Ġunju 2015].

L-Appendiċi

Il-Litteriżmu Diġitali

Il-litteriżmu diġitali sar essenzjali għat-tagħlim u għall-ħajja. Apparti milli jidhol matul ħafna dixxiplini issa huwa kkunsidrat bħala dixxiplina fiha nfisha bħall-mużika, l-arti, ix-xjenza u l-letteratura. L-educazzjoni tal-litteriżmu diġitali jfittex li jgħammar lill-istudenti bil-kompetenzi (l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet) fl-użu tat-teknoloġija diġitali meħtieġa biex jaċċessaw l-opportunitajiet ta' tagħlim, biex isegwu l-karriera magħzula u l-interessi waqt il-ħin liberu tagħhom, u biex jikkontribwixxu għas-soċjetà bħala ċittadini attivi. Huwa għandu wkoll l-għanijiet li jipprovdihom b'għarfien tal-prinċipji li jsostnu dawn it-teknoloġiji u fehim kritiku tal-implikazzjonijiet tat-teknoloġija diġitali għall-individwi u għas-soċjetajiet.

Studenti li huma diġitalment litterati jitgħallmu jkunu indipendenti, kunfidenti u utenti għaqlin tat-teknoloġija. Sussegwentement huma jiksbu u jiżviluppaw attitudnijiet kritiċi u analitiċi biex jagħzlu b'mod addattat l-għodod diġitali tajbin skont il-ħtiġijiet speċifiċi tagħhom.

Il-litteriżmu diġitali jinkludi ħames kategoriji ta' kompetenzi diġitali, jiġifieri: L-Immaniġġjar tal-Infommazzjoni, Il-Komunikazzjoni u l-Kollaborazzjoni, il-Midja Diġitali, l-Użu ta' Għodod Diġitali għat-Tagħlim, l-Immaniġġjar tal-Internet.

Il-kompetenza fl-immaniġġjar tal-infommazzjoni tagħti lill-istudenti l-mezzi biex jaċċessaw, jevalwaw u janalizzaw u b'hekk jagħmlu għażliet informati minn firxa wiesgħa ta' sorsi ta' dejta u infommazzjoni disponibbli. Il-kompetenzi relatati mal-Komunikazzjoni u l-Kollaborazzjoni jagħtu l-awtonomija lill-istudenti biex jitgħallmu jikkomunikaw, jikkollaboraw u jinnetwerkjaw mal-oħrajn. Il-kompetenzi fil-Midja Diġitali jippermettu lill-istudenti janalizzaw messagġi mmedjati mill-midja diġitali u jesprimu lilhom infushom b'mod kreattiv matul firxa wiesgħa ta' midja diġitali.

Il-litteriżmu diġitali jinvolvi wkoll il-kompetenza fl-użu ta' għodod diġitali f'għadd ta' midja u b'mod ta' tagħlim differenti (awtonomu, kollaborattiv, esploratorju, iddisinjar). Studenti li huma diġitalment litterati jitgħallmu jkunu responsabbli u kompetenti fl-immaniġġjar tal-internet, iżommu lilhom infushom siguri onlajn, jagħmlu għażliet informati tal-privatezza, jieħdu r-responsabbiltà għall-azzjonijiet tagħhom, jirrispettaw il-propjetà intellettuali, jirrispettaw it-termini u l-kundizzjonijiet tas-sistemi li jużaw, u jirrispettaw id-drittijiet u s-sentimenti tal-oħrajn. Fit-tagħlim tal-litteriżmu diġitali, l-għalliema għandhom ifittxu opportunitajiet ta' tagħlim li huma awtentiċi, sinifikanti u soċjalment inklużivi, u li jippermettu lill-istudenti japplikaw u jiżviluppaw il-ħiliet, l-għarfien u l-fehim tagħhom matul il-kurrikulu. Studenti li huma diġitalment litterati jkunu jistgħu jwettqu proġetti kreattivi u ta' sfida, individwalment u b'mod kollaborattiv li jkopru aspetti minn kategoriji ta' kompetenzi differenti.

II-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

L-Immaniġġjar tal-Infommazzjoni

- Kapaċi nidentifika u nartikula l-bżonnijiet tal-infommazzjoni tiegħi.
- Kapaċi nsib, nagħżel, nuża u ngħaqquad infommazzjoni minn firxa ta' sorsi.
- Kapaċi ninnaviga b'mod sigur u kritiku bejn sorsi onlajn u nagħżel l-infommazzjoni b'mod effettiv.
- Kapaċi ninnaviga bejn sorsi onlajn u nagħżel l-infommazzjoni b'mod effettiv.
- Kapaċi noħloq strateġiji ta' infommazzjoni personali.

II-Komunikazzjoni

- Kapaċi nikkomunika permezz ta' għadd ta' tagħmir u applikazzjonijiet diġitali.
- Kapaċi naddatta l-modi u l-istrateġiji ta' komunikazzjoni tiegħi skont in-nies li qed nikkomunika magħhom.
- Kapaċi nuża għodod diġitali differenti biex naqsam l-għarfien, il-kontenut u r-rizorsi.
- Kapaċi ngħin lill-oħrajn jaqsmu l-għarfien, il-kontenut u r-rizorsi.
- Kapaċi nikkwota x-xogħol ta' ħaddieħor u nintegra infommazzjoni ġdida f'għarfien li diġà jeżisti.
- Kapaċi ninvolvi ruħi ma' komunitajiet onlajn b'mod effettiv.
- Kapaċi nuża t-teknoloġiji diġitali biex nieħu sehem f'ċittadinanza onlajn.

II-Kollaborazzjoni

- Kapaċi nuża t-teknoloġiji u l-midja biex naħdem f'timijiet u nikkollabora fit-tagħlim.
- Kapaċi nikkollabora mal-oħrajn u nibni u noħloq flimkien magħhom rizorsi, għarfien u tagħlim.
- Kapaċi niffunzjona tajjeb f'Komunitajiet ta' Prattiki li huma medjati diġitalment.

L-Użu tal-Midja Diġitali

- Kapaċi nanalizza, nirrevedi u nevalwa l-infommazzjoni pprezentata f'għadd ta' midja diġitali.
- Kapaċi nifhem kif u għaliex il-messaġġi fil-midja diġitali huma mibnija u għal liema raġunijiet.
- Kapaċi neżamina kif individwi jinterpretaw messaġġi fil-midja diġitali b'modi differenti.
- Kapaċi nifhem kif valuri u opinjonijiet huma inkluzi jew esklużi u kif il-midja diġitali tinfluenza t-twemmin u l-imġiba.
- Kapaċi nifhem il-kwistjonijiet etiċi / legali li jeżistu dwar l-aċċess u l-użu tal-midja diġitali, inkluz id-drittijiet tal-awtur, il-pussess, il-liċenzjar u l-użu tal-kontenut u s-sofwer tal-proprjetà.
- Kapaċi naħdem b'mod kreattiv matul firxa wiesgħa ta' midja diġitali u sistemi multipli biex nipprezenta infommazzjoni b'mod effettiv lil udjenza speċifika.
- Kapaċi neditja u ntejjeb il-kontenut li diġà ħloqt jew li ħoloq ħaddieħor, billi nirrispetta u nirrikonoxxi d-drittijiet tal-awtur oriġinali.
- Kapaċi nesprimi lili nnifsi permezz ta' midja u teknoloġiji diġitali.

L-Immaniġġjar tat-Tagħlim

- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nimmaniġġja t-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nikkollabora ma' ħaddieħor fit-tagħlim.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nesplora ideat, teoriji, relazzjonijiet u proċeduri.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod biex nitgħallem billi niddisinja oġġetti diġitali.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nirrifletti fuq it-tagħlim.
- Kapaċi nuża għadd ta' għodod u approċċi biex nevalwa dak li tgħallimt.
- Kapaċi nibni u nassessja portafolli elettronici.
- Kapaċi naħdem fuq sistemi u pjattaformi multipli tal-immaniġġjar tal-eLearning.

L-Immaniġġjar tal-Użu tal-Internet

- Kapaċi nifhem kif l-internet u l-*world wide web* jaħdmu, u kapaċi nużahom għall-komunikazzjoni u l-kollaborazzjoni.
- Jiena konxju/konxja ta', u nirrispetta, il-prinċipji tan-*netiquette*.
- Naf x'jikkostitwixxi l-plaġjariżmu.
- Kapaċi niproteġi t-tagħmir tiegħi minn riskji u theddid onlajn.
- Kapaċi niproteġi lili nnifsi minn perikli possibbli onlajn (pereżempju, l-ibbuljar fuq l-internet) billi nsegwi proċeduri addattati ta' privatezza u kunfidenzjalità.
- Kapaċi nikkunsidra l-implikazzjonijiet soċjali, kulturali, reliġjużi u etiċi tat-teknoloġija diġitali, u kapaċi b'kunfidenza nikkomunika, naqsam informazzjoni, naċċessa u niddistribwixxi kontenut mingħajr ma nikser id-drittijiet tal-propjetà intellettuali tan-nies.
- Jiena konxju/konxja mid-diversità kulturali onlajn.
- Kapaċi niżviluppa strateġiji attivi biex niskopri mgħiba mhux addattata.
- Kapaċi nohloq, naddatta u nimmaniġġja identità diġitali multipla waħda jew aktar.
- Kapaċi niproteġi r-reputazzjoni elettronika tiegħi.
- Kapaċi nimmaniġġja d-dejta li nipproduċi permezz ta' bosta kontijiet u applikazzjonijiet onlajn biex nevieta riskji għas-saħħa relatati mal-użu tat-teknoloġija f'termini ta' theddid għall-benesseri fiżika u psikoloġika.
- Kapaċi nagħraf il-*Cloud Computing* bħala teknoloġija konverġenti li fuqha nista' naħdem u nissejvja l-materjal tiegħi.

L-Edukazzjoni għad-Diversità

Il-Qafas tal-Kurrikulu Nazzjonali (NCF) jirrikonoxxi d-diversità kulturali ta' Malta u l-valuri, l-istorja u t-tradizzjonijiet tal-poplu tagħha. Huwa jirrikonoxxi u jirrispetta d-differenzi individwali tas-sessi, il-kultur, l-oriġini etnika u soċjali, il-lingwa, ir-religjon jew it-twelmin, il-politika jew opinjonijiet oħra, l-appartenenza għal minorità nazzjonali, it-twelid, il-kapaċità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali u l-post ġeografiku. Kurrikulu li jirrikonoxxi l-fatt li d-diversità hija karatteristika tas-soċjetà Maltija, kif inhija ta' nazzjonijiet madwar l-Ewropa u d-dinja, li tista' tikkontribwixxi għall-prosperità nazzjonali u l-koeżjoni soċjali.

Bħala stat membru tan-Nazzjonijiet Magħquda, Malta hija firmatarja tal-istrumenti internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem inkluż id-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem (1948), il-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali (1950), il-Ftehim Internazzjonali tad-Drittijiet Ċivili u Poliċi (1966), Il-Patt Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali (1966) u l-Konvenzjoni tan-NU dwar id-drittijiet tat-Tfal (1989). Bħala membru tal-Unjoni Ewropea, Malta hija legalment marbuta bil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE.

Dawn l-istrumenti jistabbilixxu standards internazzjonali u jimpenjaw lill-gvern u l-poplu ta' Malta għad-demokrazija u jirrikonoxxu li ċ-ċittadini u residenti oħra għandu jkollhom, u għandhom igawdu, id-drittijiet tal-bniedem mingħajr diskriminazzjoni.

Konsegwentement l-NCF għandu l-għan li jgħin lit-tfal jirrikonoxxu l-ġustizzja soċjali u s-solidarjetà bħala valuri ewlenin fl-iżvilupp tas-soċjetà Maltija u jinkoraġġixxi liż-żgħażaġh jirrispettaw il-valuri fundamentali demokratiċi u jippromwov l-ġustizzja soċjali.

L-Edukazzjoni għad-Diversità tippromwovi kultura edukattiva inklużiva u tisfida proċessi edukattivi differenti bħat-teħid tad-deċiżjonijiet fl-iskejjel, it-tagħlim tal-lingwi, il-metodoloġiji użati, l-interazzjoni tal-istudenti u riżorsi ta' tagħlim. L-Edukazzjoni għad-Diversità tiżgura l-inklużjoni ta' perspettivi multipli u ilhna fi ħdan l-ambjent tat-tagħlim, tippromvdi spazji għat-tagħlim fuq il-lingwi, l-istorja, it-tradizzjonijiet u l-kulturi ta' gruppi mhux dominanti f'soċjetà, tinkoraġġixxi ħidma f'timijiet u t-tagħlim koperattiv f'kuntesti multikulturali, multietniċi u oħrajn, tgħaqqad għarfien tradizzjonali u lokali u *know-how* flimkien max-xjenza u t-teknoloġija avvanzata u tgħożż il-prattiki tal-multilingwiżmu. Meta tagħmel dan, hija tkun qed tinkoraġġixxi fehim ta' kwistjonijiet globali u ħtieġa li ngħixu flimkien b'kulturi u valuri differenti.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

L-Għarfien Tiegħi Nnifsi

- Jiena persuna impenjata għad-demokrazija u nifhem li dan ifisser li niżgura li persuni li għandhom opinjonijiet u kulturi differenti jesprimu l-opinjonijiet tagħhom u jaħdmu flimkien għal soċjetà aħjar.
- Jiena għandi prinċipji u approċċ etiku għall-ħajja.
- Jiena impenjat/a għall-ġustizzja soċjali u soċjetà demokratika u inklużiva.
- Jiena nirrinvja l-ġudizzju tiegħi biex ikun imsejjes fuq bażi ġusta u razzjonali.
- Jiena nistinka biex insib bilanċ bejn id-drittijiet u d-doveri tiegħi u dawk tal-oħrajn.

II-Bidla Soċjali

- Jiena nirrispetta l-valuri demokratiċi fundamentali u naħdem biex nipromwovi l-ġustizzja soċjali.
- Nirrispetta l-konvinzjonijiet reliġjużi u umanistiċi differenti, il-morali u t-twemmin li jinformat il-kunċetti ta' dak li hu tajjeb u dak li hu ħażin.
- Jiena nagħraf inġustizzji u trattamenti preferenzjali f'sitwazzjonijiet fil-ħajja ta' kuljum, inkluż ir-razziżmu, is-sessiżmu u lingwaġġ u mgħiba omofobika.
- Jiena nisfida l-espressjonijiet ta' preġudizzju u intolleranza lejn il-minoritajiet bħar-razziżmu, is-sessiżmu, u ismijiet, aneddoti u kummenti omofobiċi.
- Jiena nfittex id-drittijiet tiegħi u naġixxi fuq id-doveri tiegħi billi naf li sħabi l-istudenti u l-għalliema jibbenefikaw mill-istess drittijiet.
- Napprezza li l-kunċett tal-'identità' huwa kumpless u jinbidel u limitat bħala kunċett biex insir naf min jien u li l-idea tal-'identitajiet' huwa mod aktar b'saħħtu biex nifhem min jien u min huma l-oħrajn.
- Jiena nisma' u nwieġeb lill-għalliema u lil sħabi l-istudenti, u naċċetta li jista' jkollhom opinjonijiet differenti.

II-Komunikazzjoni għad-Diversità

- Kapaċi nikkomunika ma', naħdem ma', u nirrispetta lil sħabi l-istudenti, l-għalliema u l-adulti li jgħinu.
- Kapaċi nikkomunika ma' nies differenti biex nifhem kif aħna l-istess u biex nifhem lili nnifsi aħjar.
- Nistinka biex nikkomunika b'mod effettiv mal-oħrajn b'mod kostruttiv, b'appoġġ u b'awtodeterminazzjoni.
- Kapaċi nuża lingwaġġ effettiv biex nisfida l-inġustizzji u l-inugwaljanzi.
- Jiena napproċċa opinjonijiet differenti u kunflitti ta' interess permezz ta' djalogu, komunikazzjoni mhux vjolenti u konsensus; fejn dan ma jirnexxi, jiena lest/a u kapaċi nuża l-medjazzjoni.

L-Edukazzjoni għall-Intraprenditorija, il-Kreattività u l-Innovazzjoni

Filwaqt li l-intraprenditorija, il-kreattività u l-innovazzjoni jistgħu potenzjalment jidhru bħala attributi diskreti, x'aktarx huwa aktar strateġiku jekk nikkunsidrawhom bħala karatteristiċi b'mod reċiproku ta' tsihih ta' għan aktar koeżiv u singulari: biex niżguraw li ċ-ċittadini futuri ta' Malta jkollhom il-mezzi biex jikkontribwixxu għall-prosperità sostenibbli tan-nazzjon f'kuntesti globali ekonomiċi u soċjali dejjem aktar kompetittivi. L-għanijiet jinkludu l-erba' oqsma ta' kompetenzi ewlenin ta' ħiliet personali u interpersonali, ħiliet prattiki u konjittivi. Din il-viżjoni aktar strateġika tirrinforza l-ħtieġa għal approċċ għall-Intraprenditorija, l-Innovazzjoni u l-Kreattività li tinfiltra l-aspetti kollha tal-kurrikulu, filwaqt li jkun mmarkati b'mod ċar biex jiżguraw li dak li huma intitolati għalih l-istudenti qed jintlaħaq u li l-kwalità tat-tagħlim fir-rigward ta' dawn it-temi tkun assigurata.

L-għanijiet ġenerali tal-edukazzjoni tal-intraprenditorija huma li jagħtu lill-istudenti l-attitudnijiet, l-għarfien u l-kapaċità li jaġixxu b'mod intraprenditorjali u jiksbu l-ħiliet li ser jippromwovu l-impjegabilità tul il-ħajja tagħhom f'ambjent kummerċjali, ekonomiku u soċjali li qed jinbidel b'mod mgħaġġel. Dan jinkludi li nsiru ċittadini intraprenditorjali fi sferi oħra lil hinn mill-industrija u l-impjegabilità. Dawn l-għanijiet jeħtieġu l-iżvilupp ta' ħiliet personali ġeneriċi soċjali u interpersonali li huma fundamentali biex isiru intraprenditorjali, kif ukoll it-trawwim tal-għarfien u l-fehim intraprenditorjali aktar diskreti meħtieġa biex isegwu impenji intraprenditorjali u biex ikollhom mentalità intraprenditorjali li hija kemm kreattiva u innovattiva.

Il-kreattività hija ġeneralment rikonoxxuta bħala kwalità intrinsika iżda ħafna drabi sottożviluppata fiż-żgħażaġh, kif ukoll bħala ħila prattika li tgħinhom isibu dispożizzjoni intraprenditorjali. Hija ħila li tista' titgħallimha u li kulhadd għandu jaspira għaliha. Hija tinvolvi l-ftuħ tal-proċessi tal-ħsieb taż-żgħażaġh b'modi li jgħinuhom iħarsu lejn affarijiet familjari b'għajnejn godda, jidentifikaw problema u jiġġeneraw soluzzjonijiet waqt li jużaw l-immaginazzjoni, l-għarfien u l-ħiliet tagħhom biex jesploraw possibiltajiet godda aktar milli jstabbilixxu approċċi.

L-abbiltà li wieħed ikun innovattiv u l-kunfidenza li jfittex twegibiet innovattivi għal opportunitajiet jew problemi li jiffaċċja jtrawmu l-aħjar f'ambjent sigur u ta' appoġġ fejn dan it-tip ta' approċċ ikun inkuraġġut, rikonoxxut u ppremjat. Din il-pedagoġija teħtieġ li l-istudenti jkollhom il-ħin jirriflettu fuq is-sitwazzjoni u jużaw ir-riżorsi u l-immaginazzjoni tagħhom biex jiżviluppaw pjanijiet u soluzzjonijiet. Teħtieġ ukoll il-ħin għall-implimentazzjoni ta' proċessi godda u l-applikazzjoni ta' ideat godda. It-tagħlim għall-innovazzjoni jista' wkoll jinkludi spazju fejn wieħed 'jitgħallem mill-iżbalji'.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Personali

- Kapaċi naħdem b'mod effettiv waħdi.
- Kapaċi nirreżisti u nippersevera.
- Kapaċi nifhem l-importanza li nrawwem immaġni pożittiva tiegħi nnifsi, stima tajba u kunfidenza fija nnifsi.
- Kapaċi nagħraf l-importanza tal-integrità u ta' valuri etici.

Interpersonali

- Kapaċi nikkomunika l-istrateġiji proposti tiegħi lil ħaddieħor b'mod effettiv.
- Kapaċi nikkontribwixxi f'tim.
- Kapaċi mmexxi.

Konjittiv

- Kapaċi nsolvi problemi b'mod immaginattiv u laterali.
- Kapaċi naħseb b'mod kritiku.
- Kapaċi nikkunsidra perspettivi differenti.
- Kapaċi nagħraf li l-intraprenditorija u l-innovazzjoni għandhom ikunu mirfuda mill-etika u l-valuri relatati mal-gustizzja soċjali u s-sostenibilità.

Prattika

- Kapaċi ndawwar ideat kreattivi f'azzjoni.
- Għandi sett bażiku ta' ħiliet ta' riċerka.
- Kapaċi nassessja l-ħiliet u l-interessi tiegħi stess biex nikkunsidra l-għażliet tal-karrieri akkademiċi u vokazzjonali futuri.
- Napprezza l-importanza tar-rwol li l-kreattività u l-intraprenditorija kellhom fl-iżvilupp u l-progress tas-soċjetà umana.

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli

L-Edukazzjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli (ESD) jgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-kompetenzi meħtieġa (l-għarfien, il-ħiliet, il-valuri, l-attitudnijiet u l-imġiba) li jgħinuhom isiru ċittadini sostenibbli. L-ESD jawtonomizza lill-individwi jipparteċipaw b'mod attiv fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet li huma kompatibbli mal-għajxien fi ħdan il-limiti ambjentali tal-pjaneta tagħna b'mod ġust, f'soċjetà diversa, ekwitabbli u paċifika.

L-ESD tfittex li tiżgura li l-istudenti:

- Jiżviluppaw sens ta' identità u appartenenza għall-komunità lokali, nazzjonali, reġjonali u globali tagħhom.
- Huma awtonomizzati biex jaddottaw ir-rwol u r-responsabilitajiet tagħhom fi ħdan dinja globalment interdipendenti.
- Jifhmu u huma awtonomizzati jindirizzaw il-kawżi reali u l-konsegwenzi ta' mġiba mhux sostenibbli f'kuntest ta' dinja globalment interdipendenti.
- Jiżviluppaw perspettiva orjentata lejn il-futur li tenfasizza s-sinifikat tad-deċiżjonijiet, l-għażliet u l-azzjonijiet tagħhom fuq il-kwalità tal-ħajja tal-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri.
- Huma esposti għal ambjenti ta' tagħlim differenti billi jużaw firxa wiesgħa ta' esperjenzi edukattivi.
- Jiżviluppaw kuncett olistiku tal-ambjent li jinvolvi perspettivi naturali, soċjali, ekonomiċi, fiżiċi u kulturali.
- Ikollhom valur ta' u jirrispettaw id-diversità soċjali, kulturali u ekoloġika.
- Huma kommessi jieħdu azzjoni biex iġibu l-bidla.

L-ESD għandha tinkiseb permezz ta' approċċ tal-iskola kollha li tinvolvi r-riorjentazzjoni mhux biss tal-kurrikulu iżda tal-kultura tal-iskola, l-immaniġġjar tal-kampus tal-iskola, il-komunità tal-iskola u l-komunità lokali usa' b'konformità mal-iżvilupp sostenibbli.

L-istudenti għandhom jesperjenzaw l-ESD permezz ta' pedagogiji trasformattivi li jiffacilitaw l-esperjenzi ta' tagħlim li jippromwovu l-kisba tal-għarfien, il-ħiliet, il-valuri, l-attitudnijiet u l-imġiba meħtieġa biex isiru ċittadini attivi globali.

L-ESD għandha tkun proċess ta' tagħlim tul il-ħajja li tinvolvi taħlita ta' proċessi bbażati fuq l-istudenti, bħat-tagħlim parteċipattiv/kollaborattiv; it-tagħlim ibbażat fuq il-problemi; it-tagħlim interdixiplinarju; it-tagħlim soċjali tad-diversi partijiet interessati; it-tagħlim ibbażat fuq il-ħsieb kritiku u sistematiku; it-tagħlim ibbażat fuq l-azzjoni; it-tagħlim barra mill-klassi; it-tagħlim mill-esperjenza; l-evalwazzjoni riflettiva u l-użu ta' kuntesti rilevanti tad-dinja reali.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

Nitgħallem biex Insir Naf

- Kapaċi nispjega kif is-sistemi naturali, soċjali, kulturali u ekonomiċi jaħdmu u huma interrelatati.
- Kapaċi niddeskrivi l-irwol tiegħi bħala ċittadin fi ħdan il-kuntest lokali, nazzjonali, reġjonali u globali.
- Kapaċi nagħraf ir-relazzjoni bejn il-fehim ta' ħaddieħor u l-benesseri ta' kulhadd fil-preżent u fil-futur.
- Kapaċi nidentifika l-kawżi bażiċi tal-inugwaljanza u l-ingustizzja u l-azzjonijiet li jwasslu għal kwalità ta' ħajja aħjar, l-ekwità, is-solidarjetà u l-ambjent sostenibbli.
- Kapaċi niġġustifika l-importanza tal-identifikazzjoni tal-problemi, nirrifletti b'mod kritiku, naħseb b'mod kreattiv, u jkollni viżjoni usa' biex nippjana għall-futur u nsir aġent effettiv tal-bidla.
- Kapaċi nagħraf l-importanza tat-tagħlim tul il-ħajja u nuża dawn l-esperjenzi ta' tagħlim biex inkun nista' niffaccja sfidi ġodda u nkun f'pożizzjoni aħjar biex nieħu deċiżjonijiet infurmati u nevalwa l-konsegwenzi tagħhom.

Nitgħallem Kif

- Kapaċi nikkomunika l-ideat tiegħi u nippreżenta l-opinjoni tiegħi f'diskusjonijiet maħsuba u infurmati u fi proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet.
- Kapaċi nassessja b'mod kritiku proċessi ta' bidla fis-soċjetà u nipprevedi dinja aktar ekwitabbli u sostenibbli.
- Kapaċi nidentifika l-prijoritajiet u nevalwa l-konsegwenzi possibbli ta' deċiżjonijiet u azzjonijiet differenti.
- Kapaċi nikkollabora ma' persuni li għandhom perspettivi differenti fuq dilemmi, kwistjonijiet, tensjonijiet u kunflitti minn dixxiplini/postijiet/kulturi/generazzjonijiet differenti.
- Kapaċi nuża l-ambjent naturali, soċjali u mibni ta' madwari bħala kument u sors ta' tagħlim.
- Kapaċi ninvolvi lili nnifsi u lill-oħrajn fi kwistjonijiet tad-dinja reali biex nagħmel differenza pożittiva.

Nitgħallem Inkun Jien

- Jiena persuna li nirrifletti b'mod kritiku u kapaċi nevalwa deċiżjonijiet, għażliet u azzjonijiet.
- Jiena responsabbli għall-azzjonijiet tiegħi u kapaċi nanticipa, naddatta u niffaċċja l-bidla.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-konsegwenzi tal-azzjonijiet tiegħi fuq generazzjonijiet preżenti u futuri.
- Jiena sensitiv/a għad-dixxiplini u l-perspettivi diverġenti, kulturi u gruppi ta' minoritajiet, inkluż l-għarfien indiġenu u opinjonijiet globali mingħajr preġudizzji u prekuncetti.
- Jiena mmotivat/a nagħti kontribut pożittiv lil persuni oħra u l-ambjent soċjali u naturali tagħhom, lokalment u globalment.
- Jiena kapaċi nieħu azzjoni kkunsidrata b'mod kreattiv u innovattiv u nisfida suppożizzjonijiet sottostanti għal prattiki mhux sostenibbli.

Nitgħallem Ngħix ma' Haddieħor

- Kapaċi ngħix f'armonija miegħi nnifsi, mal-oħrajn u mad-dinja naturali fuq firxa ta' livelli minn lokali sa globali.
- Jiena nirrispetta u ngħożż id-diversità u nisfida l-ingustizzja soċjali.
- Jiena għandi perspettiva orjentata lejn il-futur għal kif ngħix bħala ċittadin tad-dinja.
- Jiena ninvolvi lili nnifsi attivament ma' gruppi differenti matul generazzjonijiet, kulturi, postijiet u dixxiplini.
- Kapaċi nipparteċipa b'mod attiv fi proċessi u ninkoraġġixxi negozjati għal futuri sostenibbli alternattivi.
- Jiena ngħin lil haddieħor jiċċara opinjonijiet globali differenti permezz tad-dialogu u nirrikonoxxi li jeżistu oqfsa alternattivi.
- Kapaċi nisfida prattiki mhux sostenibbli matul is-sistemi edukattivi, inkluż fuq livell istituzzjonali.

Nitgħallem kif Nitgħallem u t-Tagħlim Koperattiv

L-għanijiet ta' Nitgħallem biex Nitgħallem huma biex l-istudenti:

- Jiffokaw fuq il-proċessi tat-tagħlim kif ukoll il-prestazzjoni finali.
- Ikollhom kunċett qawwi tat-tagħlim ibbażat fuq konvinzjoni personali biex jimmaniġġjaw it-tagħlim tagħhom stess.
- Jiksbu firxa wiesgħa ta' strateġiji għat-tagħlim.
- Jiżviluppaw strateġiji biex jippjanaw, jimmonitorjaw u jirrevedu t-tagħlim tagħhom stess.
- Isiru kompetenti fl-awtoassessjar.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-sugġett:

It-Tagħlim Soċjali

- Kapaċi napprezza diversi opinjonijiet u personalitajiet.
- Niddiskuti l-opinjonijiet tiegħi mal-oħrajn b'kunfidenza.
- Kapaċi niddiskuti l-ideat tal-oħrajn u nikkummenta fuq l-opinjonijiet tagħhom b'kunfidenza.
- Kapaċi nsegwi diskussjonijiet fi gruppi u nikkollabora u nagħmel sommarju ta' dak li qed jintqal jew isir.
- Kapaċi nikkollabora ma' studenti oħra bħala parti mit-tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nitgħallem billi niddisinja prodotti mal-oħrajn.
- Jiena nfitte u lest nilqa' gwida u appoġġ mill-pari u l-adulti.
- Kapaċi nitkellem mal-oħrajn fuq it-tagħlim.
- Kapaċi nisma' lill-oħrajn jitekellmu fuq it-tagħlim.
- Kapaċi niddiskuti għadd ta' sugġetti u strateġiji ta' tagħlim mal-pari.
- Kapaċi niddibatti u nappoġġja l-argumenti tiegħi mingħajr ma niġġudika u waqt li nempatizza mal-oħrajn.
- Kapaċi nitgħallem dwar il-bżonnijiet tiegħi biex nagħmel deċiżjonijiet tajbin.

It-Tagħlim Personali

- Kapaċi nidentifika l-appoġġ u r-riżorsi li neħtieġ għat-tagħlim.
- Jiena konxju/konxja mill-mod ta' tagħlim preferut tiegħi u kapaċi nuża dan biex nippjana t-tagħlim tiegħi stess.
- Kapaċi nimmaniġġja l-għanijiet u l-ħin tiegħi b'mod effettiv fit-tagħlim.
- Inħossni kompetenti fl-immaniġġjar tat-tagħlim tiegħi.
- Jiena nilqa' rispons mingħand ħaddieħor u kapaċi nikkonsidrah għat-titjib personali tiegħi.
- Kapaċi norganizza lili nnifsi billi esplicitament inbidel is-suppożizzjonijiet tiegħi matul iż-żmien.
- Kapaċi nsegwi l-interessi tiegħi billi dan jgħinni nirrifletti fuq 'min jien'.
- Kuntent/a li rnexxieli nagħmel biċċiet tax-xogħol diffiċli.
- Nemmen li l-isforz iwassal għas-suċċess.
- Kapaċi nirrifletti fuq l-iżbalji tiegħi u nitgħallem minnhom.

It-Tagħlim Konjittiv

- Kapaċi niftakar billi nagħraf u nsib l-informazzjoni.
- Kapaċi norbot informazzjoni ġdida mal-għarfien eżistenti tiegħi.
- Kapaċi nanalizza informazzjoni li niltaqa' magħha.
- Kapaċi nevalwa l-għarfien f'termini tal-għanijiet tat-tagħlim u l-mod preferut ta' tagħlim tiegħi.
- Kapaċi nsolvi problemi waħdi u f'kollaborazzjoni mal-oħrajn.
- Kapaċi nassessja lili nnifsi għaliex dan jgħinni nifhem dak li naf u min jien.
- Kapaċi nassessja lili nnifsi u nkompli nizviluppa l-ideat tiegħi.
- Kapaċi nassessja l-pari tiegħi biex inqabbel dak li naf ma' dak li jaf haddieħor, nikseb l-għarfien ta' mudelli mentali li għandu haddieħor ta' kunċett partikolari u kif dawn il-mudelli mentali jevolvu biex iwasslu għall-fehim.
- Kapaċi niffoka fuq is-sugġett ewlieni u nagħmel sommarju tal-punti importanti.
- Kapaċi napplika l-għarfien u l-fehim tiegħi f'kuntesti differenti.
- Kapaċi nimmaniġġja l-ħiliet tiegħi, inkluż il-ħiliet fil-litterizmu u fl-għadd.
- Jiena nifhem li t-tagħlim jinvolvi proċessi differenti.

It-Tagħlim Kreattiv

- Kapaċi nieħu inizjattiva fl-iddisinjar ta' prodotti ġodda.
- Kapaċi naħseb fuq modi ġodda ta' kif nagħmel użu tajjeb mill-oġġetti.
- Kapaċi nuża l-immaginazzjoni u l-kreattività tiegħi.
- Nippreferi nagħmel xogħol aktar ta' sfida milli nibqa' nagħmel xogħol ħafif.
- Kapaċi niffaċċja esperjenzi ġodda ta' sfida u nitgħallem minnhom.
- Kapaċi nitgħallem billi nesplora attivitajiet, esperjenzi tal-ħajja u l-ambjent fiżiku.
- Kapaċi ninvolvi ruħi f'logħob mhux ippjanat u spontanju.
- Kapaċi ninvolvi ruħi f'logħob ippjanat u bi skop.
- Nifhem li kapaċi nitjeb u nitgħallem u jekk neħel kapaċi nara x'inhuma d-diffikultajiet tiegħi, insolvi l-problemi tiegħi u nimxi 'l quddiem.

Il-Litteriżmu

Wieħed mill-aktar aspetti importanti tal-litteriżmu f'Malta huwa l-implikazzjoni li persuna litterata tkun midħla tal-Malti u l-Ingliż. Fattur essenzjali biex niżguraw li Malta tibqa' pajjiż bilingwali huwa li niżguraw li l-istudenti tagħha jiżviluppaw kompetenzi ugwali fil-qari, il-kitba, is-smiġħ u l-fehim fiż-żewġ lingwi uffiċjali mis-snin bikrin tagħhom, preferibbilment mill-kindergarten. Fattur ieħor huwa li niżguraw li l-istudenti jiżviluppaw il-ħila li jaqilbu mill-Malti għall-Ingliż (jew vice versa) skont il-bżonn tal-mument. Li niksbu litteriżmu bilingwali fl-edukazzjoni tagħna tfisser li ż-żgħażaġ tagħna jhossuhom komdi u kunfidenti jużaw iż-żewġ lingwi.

L-iżvilupp tal-litteriżmu ser ikun jeħtieġ approċċ mill-iskola kollha li jkun rifless b'mod ċar fil-politiki tal-iskola fejn ikun hemm sforz konxju biex tkun promossa komunità għal-litteriżmu matul il-kurrikulu kollu. Il-litteriżmu għat-tagħlim hu parti intrinsika mill-ħajja skolastika, u d-dominju ta' kull suġġett jista' jservi bħala kuntest li fih l-iżvilupp tal-ħiliet tal-litteriżmu jistgħu jissaħħu. Barra minn hekk, l-iskejjel għandhom jistinkaw għal ambjent għani fil-litteriżmu billi jużaw it-teknoloġija bħala pjattaforma.

Ir-relevanza tal-qari bil-vuċi u l-preżentazzjoni ta' ideat lil udjenza u l-opportunitajiet għal lingwaġġ kuntestwalizzat u r-reċtar (drama) għandhom ikunu identifikati b'mod ċar bħala komponenti tal-litteriżmu mitkellem matul il-kurrikulu. L-enfasi fuq l-importanza tat-taħdit huwa essenzjali biex ninkoraġġixxu kulturi u komunitajiet li jitgħallmu b'mod attiv.

Fir-rigward tal-qari, l-aspett divertenti u interattiv huwa importanti ħafna; l-għan tal-qari inizjalment għandu jkun għad-divertiment/interess u l-komunikazzjoni. Il-valur tad-divertiment fil-qari, li huwa marbut mill-viċin mal-attitudni u d-dispożizzjoni tal-lingwa, huwa kruċjali speċjalment fis-Snin Bikrin. Imbagħad isegwi l-ħsieb kritiku u kreattiv, fejn l-istudent dejjem aktar jieħu kontroll tat-testi f'dominji differenti u jkiseb aktar għarfien.

Il-kisbiet mit-tagħlim tas-suġġett:

Is-smiġħ u t-taħdit

- Kapaċi nitkellem f'firxa ta' sitwazzjonijiet, kemm formali u informali, inqabel ir-registru u l-lingwaġġ mas-sitwazzjoni u l-udjenza.
- Kapaċi nisma' u nifhem tajjeb test mitkellem u nwieġeb jew napplika l-informazzjoni b'mod addattat b'kummenti u/jew mistoqsijiet.
- Kapaċi nuża lingwaġġ biex nipprezenta l-ħsieb tiegħi b'mod loġiku u ċar u kapaċi nitkellem biex ninvolvi udjenza waqt li nanalizza u nevalwa permezz ta' approċċ miftuħ.
- Kapaċi nuża l-lingwa mitkellma biex naqsam l-ideat tiegħi b'mod kollaborattiv, napprezza l-elementi soċjali ta' konverżazzjoni bħal nistenna sakemm imissni u nisma' dak li għandu xi jgħid haddieħor.

Lingwaġġ espressiv

- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex niżviluppa l-ħsibijiet tiegħi, billi nuża kliem biex nesplora, niċċara u nikkonferma ideat.
- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex niżviluppa l-ħsibijiet tiegħi u l-ħsibijiet ta' haddieħor billi nikkontribwixxi għad-diskors esplorattiv tal-pari tiegħi u d-djalogu tal-għalliema tiegħi.
- Kapaċi nuża lingwaġġ espressiv biex norganizza u nipprattika ideat, argumenti u strutturi tal-lingwa biex nissintetizza u nevalwa qabel nikteb u waqt l-editjar.

Il-qari u l-fehim

- Kapaċi niddeċifra l-kitba b'mod effettiv u b'suċċess nistabbilixxi r-rabta multisensorjali u l-fenomeni tal-għarfien bejn grafema u fonema.
- Kapaċi naqra test b'mod mexxej u nifhem x'hemm miktub, nikseb għarfien u nieħu gost fil-proċess.
- Kapaċi nagħzel testi reali, virtwali u multimedjali għad-divertiment u biex inżomm ruħi infurmat/a, nibni tifsira mit-test billi nuża kliem u informazzjoni viżiva jew bl-awdjo biex nikkonferma, nikkumplementa jew inbidel dak li diġà naf filwaqt li nwarrab dak li huwa superfluwu.
- Kapaċi nħares lejn testi bi skop: Jiena konxju/konxja minn dak li nittama li nikseb minnhom u kapaċi nuża mezzi ta' rkupru, verifiki u links biex insegwi temi jew ideat permezz ta' għadd ta' mezzi, inkluż testi assistiti mit-teknoloġija.
- Kapaċi nagħzel testi addattati għall-finijiet tiegħi, billi nikkunsidra l-qarrejja u l-provenjenza impliċita kif ukoll is-suġġett u l-format.
- Kapaċi nidentifika u nsegwi konvenzjonijiet tal-qari tas-suġġetti akkademiċi tiegħi, rigward il-post u l-iskop tat-testi tal-qari fit-tagħlim u nistaqsi jew naċċetta l-awtorità ta' dawn it-testi.

Il-kitba

- Nista' nuża dak li qrajt, dak li għamilt u dak li ħassejt id-dar, l-iskola u waqt il-logħob fil-kitba tiegħi.
- Kapaċi nwassal il-ħsibijiet tiegħi b'mod qawwi u elokwenti permezz tat-taħdit u l-kitba.
- Kapaċi nagħzel lingwaġġ, reġistru, ġeneru u midjum addattati għat-testi li nikteb.
- Kapaċi nuża l-kitba f'manuskritti (bil-miktub) kif ukoll f'forma diġitali biex ninforma, nipperswadi u nagħti divertiment lill-oħrajn.
- Kapaċi nuża l-kitba biex nikkunsidra ideat u nirrifletti fuq u nikkonsolida l-ħsieb u t-tagħlim tiegħi stess. Kapaċi nsegwi konvenzjonijiet bil-miktub ta' ġeneri u suġġetti li qed nistudja.

Il-precizjoni

- Kapaċi nikteb b'mod preciz billi nuża konvenzjonijiet u regoli tal-lingwa bħal dawk stabbiliti minn Standard English / Il-Kunsill Nazzjonali tal-Ilsien Malti / l-Akkademja tal-Malti.
- Kapaċi nuża l-għarfien tiegħi tal-morfoloġija kif ukoll l-għarfien fonoloġiku tiegħi u l-memorja viżiva biex nipprova nisPELLI kliem mhux familjari u nagħraf kliem ortografikament ħażin.
- Kapaċi nuża firxa wiesgħa ta' punteġġjatura biex il-qarrejja jkunu jistgħu jifhmu ċar dak li qed ngħid.

L-ippjanar u r-riflessjoni

- Kapaċi nipjana x-xogħol bil-miktub tiegħi u naħseb fuq dak li nixtieq nikkomunika qabel nibda nikteb.
- Kapaċi nifhem il-bżonn ta' abbozzar; kapaċi neditja u nagħmel il-qari tal-provi tax-xogħol tiegħi u nħalli bizżejjed żmien biex intemm biċċa xogħol.
- Kapaċi nirrifletti fuq il-kitba tiegħi u naħseb fuq kif nitgħallem l-aħjar.

Learning Outcomes Framework

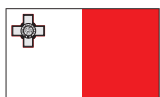
Dan id-dokument jagħmel parti mill-Proġett ESF1.228 bl-isem 'id-Disinn tal-Qafas tal-Kisbiet mit-Tagħlim, marbut mal-programmi ta' Tagħlim u Assessjar b'rabta mat-Taħriġ' implimentat fil-Programm Operattiv II – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013, parzjalment iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew tal-Unjoni Ewropea bir-rata ta' ko-finanzjament: 85% Fondi tal-UE; 15% Fondi Nazzjonali.

© Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni 2015

Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni,
Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol,
Triq l-Assedju l-Kbir, il-Furjana VLT 2000
Malta

Pubblikatur: Direttorat għall-Kwalità u l-Istandardizzazzjoni fl-Edukazzjoni

www.schoolslearningoutcomes.edu.mt

Programm Operattiv II - Politika ta' Koeżjoni 2007-2013
Insahħu Hilitna għall-Aktar Impjiegi u Kwalità ta' Hajja Ahjar
Proġett parzjalment iffinanzjat mill-Unjoni Ewropea
Fond Soċjali Ewropew (FSE)
Rata ta' Ko-finanzjament: 85% Funds UE; 15% Fondi Nazzjonali

Ninvestu fil-futur tiegħek